

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

.....
บัณฑิตมหาบัณฑิต

.....
ปริญญา

.....
บัณฑิต

.....
บัณฑิต

.....
สาขา

.....
ภาควิชา

เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationships between Firm Characteristics and Corporate Social Responsibility
Disclosure of Company Listed in the Stock Exchange of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวพัชรี สาสะกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

.....
(รองศาสตราจารย์ธารินี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

.....
(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

หัวหน้าภาควิชา

.....
(รองศาสตราจารย์ศศิวิมล มีอำพล, D.B.A.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

.....
(รองศาสตราจารย์กัญญา ธีระกุล, D.Agr.)

.....
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

.....
ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ
บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

The Relationships between Firm Characteristics and Corporate Social Responsibility Disclosure
of Company Listed in the Stock Exchange of Thailand

โดย

นางสาวพัชรี สาสะกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาบัตรมหาบัณฑิต

พ.ศ. 2554

พัชรีย์ สาสะกุล 2554: ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทต่อการเปิดเผยข้อมูล
ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี ภาควิชาบัญชี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ธานี พงศ์สุพัฒน์, Dr.rer.soc.oec. 191 หน้า

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของ
บริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดย
ชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท และ ประเภทของ
ผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กับระดับการเปิดเผยข้อมูล
ความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี โดยใช้ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม
แสดงระดับการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัท ซึ่งประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บริษัทจดทะเบียนใน
ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 365 บริษัท การศึกษานี้ใช้ข้อมูลปี 2550 เป็นข้อมูลใน
การทดสอบ นอกจากนี้ ได้ศึกษาความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละประเภท
อุตสาหกรรม โดยการศึกษาครั้งนี้ได้ใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุและการทดสอบครุสคัล-วัลลิส
เป็นสถิติในการทดสอบที่ระดับนัยสำคัญ 0.05

ผลการทดสอบพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผย
ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับน้อยมาก คุณลักษณะที่พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการ
เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากการศึกษานี้ ได้แก่ ขนาดของบริษัทและประเภทผู้สอบ
บัญชี โดยทั้งสองคุณลักษณะมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
สังคม นอกจากนี้ จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม
พบว่า บริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยพบว่า กลุ่ม
ทรัพยากรมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่าประเภทอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการกำหนดแนวทางหรือ
รูปแบบในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้บริษัทต่างๆ สามารถจัดทำรายงานความ
รับผิดชอบต่อสังคมได้ครอบคลุมและครบถ้วน และบริษัทจดทะเบียนควรให้ความสำคัญกับการ
เปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

Patcharee Sasakul 2011: The Relationships between Firm Characteristics and Corporate Social Responsibility Disclosure of Company Listed in the Stock Exchange of Thailand.
Master of Accountancy, Major Field: Accounting, Department of Accounting.
Thesis Advisor: Associate Professor Tharinee Pongsupatt, Dr.rer.soc.oec. 191 pages.

The purpose of this study is to examine the association between firm's characteristic including firm's size, capital structure, ownership structure, multinational shareholder, age, profitability, liquidity and type of auditor of companies listed on the stock exchange of Thailand related with corporate social responsibility disclosure level in annual report. Corporate social responsibility disclosure level is evaluated using disclosure index calculated from comprehensiveness of the disclosure items in annual report from 365 listed companies in the stock exchange of the Thailand. This study also examines the difference of corporate social responsibility disclosure level among industry groups. The method used for analysis and testing is multiple regression analysis and Kluskal –Wallis H test at significant level of 0.05.

The result shows that the listed companies on the stock exchange of Thailand have the lowest level of corporate social responsibility disclosure. The firm's characters related to disclosure level are firm's size and type of auditors which have positive relation with the disclosure level. The levels of corporate social responsibility disclosure among industry groups are significantly different. The highest disclosure level section is resource section which is found significantly different from other.

Suggestion from this study is the relevant organization sectors should stipulate a format or standard of social responsibility report to be used in all firms in order to create the report accurately and comprehensively. All firms should give more precedence to the disclosure of corporate social responsibility.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความรู้และความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร. ธาริณี พงศ์สุพัฒน์ ซึ่งได้กรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ
รองศาสตราจารย์ ดร. ศศิวิมล มีอำพล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่า
ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มี
ความสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของท่านไว้ ณ โอกาสนี้

ความสำเร็จของวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ขอมอบให้กับครอบครัว สาธุกุล ทุกคน ไม่ว่าจะเป็น
คุณพ่อ คุณแม่ พี่สาวและพี่ชาย รวมทั้งเพื่อนๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจทุกครั้งที่ต้องเจอปัญหา
และอุปสรรคต่างๆ และคอยให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่งเสมอมา นอกจากนี้แล้วต้องขอขอบคุณ
เจ้าหน้าที่โครงการปริญญาโทการบัญชี (ภาคพิเศษ) ที่คอยให้ความช่วยเหลือติดต่อประสานงานให้
เป็นอย่างดีมาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชา ความรู้ ตั้งแต่อดีตจนถึง
ปัจจุบันให้ข้าพเจ้า รวมถึงผู้เขียนตำรา เอกสารบทความต่างๆ ที่ข้าพเจ้าได้ศึกษาค้นคว้าและนำมา
อ้างอิงในการศึกษาครั้งนี้

คุณค่าของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้แก่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ คณาจารย์ และผู้มี
พระคุณทุกท่านที่ให้การสนับสนุนช่วยเหลือตลอดมา

พัชรี สาธุกุล

มกราคม 2554

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตของการศึกษา	2
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	5
แนวคิดและทฤษฎี	5
ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	19
การวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคม	31
ขอบเขตสำหรับวัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
กรอบแนวคิดการศึกษา	81
สมมติฐานทางการศึกษา	82
บทที่ 3 วิธีการศึกษา	89
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	89
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	94
บทที่ 4 ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์	97
ผลการศึกษา	97
ข้อวิจารณ์	137
บทที่ 5 สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ	144
สรุปผลการศึกษา	144
ข้อเสนอแนะ	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสีย	8
2	การเปรียบเทียบขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่าง CSR Asia Business Barometer 2008 และมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO26000	52
3	สรุปผลการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท	64
4	ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแยกตามประเภทอุตสาหกรรม	91
5	สรุปวิธีที่ใช้วัดมูลค่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา	93
6	ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน	98
7	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลโดยจำแนกตามด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม CSR Asia Business Barometer 2008	99
8	สถิติเชิงพรรณนาของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยจำแนกตามประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	102
9	สถิติเชิงพรรณนาของคุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียน	103
10	การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ	106

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
11	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	107
12	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกล ยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	109
13	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน การตลาดและซัพพลายเชน	111
14	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน สถานที่ทำงานและพนักงาน	113
15	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน สิ่งแวดล้อม	116
16	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการ ลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม	118
17	การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม	122
19	เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายกลุ่มของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม	125
20	การเปรียบเทียบผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลกับงานวิจัยในอดีต	135
ตารางผนวกที่		
1	แสดงคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทใน แต่ละด้าน	177

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กรอบแนวความคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	82
2	กรอบสรุปทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดการณ์ไว้ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม	88
ภาพผนวกที่		
1	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	162
2	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	162
3	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	163
4	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการ สื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	164
5	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้าน กลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	164
6	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน กลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท	165

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่		หน้า
7	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชน	166
8	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้าน การตลาดและซัพพลายเชน	166
9	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน การตลาด และซัพพลายเชน	167
10	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน	168
11	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้าน สถานที่ทำงานและพนักงาน	169
12	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน สถานที่ทำงานและพนักงาน	169
13	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม	170
14	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้าน สิ่งแวดล้อม	171

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่		หน้า
15	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม	171
16	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม	172
17	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม	173
18	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม	173
19	ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม	174
20	แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม	175
21	Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม	175

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้กลายเป็นสิ่งสำคัญและได้รับความสนใจอย่างมากสำหรับการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน ซึ่งกระแสที่เกิดขึ้นนี้อาจเนื่องมาจากความตื่นตัวและความตระหนักถึงการที่สังคมโลกของเรามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เลวร้ายมากขึ้น ซึ่งผลกระทบทางลบที่เกิดขึ้นนี้เราไม่สามารถปฏิเสธได้เลยว่าส่วนสำคัญนั้นมาจากความต้องการในการบริโภคที่ไม่มีที่สิ้นสุดของมนุษย์และองค์กรภาคธุรกิจทุกองค์กรต่างก็มุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการเหล่านั้นให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ เพื่อสร้างความเจริญเติบโตและผลตอบแทนที่สูงที่สุดให้กับองค์กรและผู้ถือหุ้นโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับสังคมและสิ่งแวดล้อม

แต่ในภายหลังกระแสความห่วงใยในสภาพแวดล้อมและสังคมได้เกิดขึ้นและแผ่ขยายออกไปทั่วโลก ดังนั้นความคาดหวังของภาคสังคมที่มีต่อภาคธุรกิจจึงไม่ได้มีเพียงแต่ความคาดหวังทางด้านความรับผิดชอบต่อทางเศรษฐกิจและการปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้น แต่ยังคาดหวังไปถึงความต้องการที่จะให้ภาคธุรกิจมีความรับผิดชอบต่อสังคม ให้ความสำคัญและดูแลรักษาสังคมไปพร้อมๆ กัน ดังนั้นหน้าที่ขององค์กรภาคธุรกิจในปัจจุบันจึงต้องขยายขอบเขตของการสร้างคุณค่าให้เกิดขึ้นกับองค์กร ทั้งผลประโยชน์และการดูแลผู้มีส่วนได้เสียทั้งในระดับชุมชนระดับภูมิภาค ไปจนถึงระดับประเทศ ซึ่งจะก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

จากกระแสเรียกร้องเหล่านี้ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจว่าเมื่อบริษัทต่างๆ เหล่านั้น มีการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมแล้วบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านั้นอย่างไร และคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท ไม่ว่าจะเป็น ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท ประเภทผู้สอบบัญชีและประเภทอุตสาหกรรม อาจจะมีการมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

เมื่อพิจารณาประเด็นดังกล่าวข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาเกิดความสนใจเรื่องการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยจะทำการศึกษาถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในปัจจุบันว่ามีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากน้อยเพียงใด และศึกษาถึงคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยใช้แบบประเมิน CSR Asia Business Barometer 2008 ในการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาหรือนำไปพิจารณาในการจัดทำแนวทางในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้บริษัทมีแนวทางในการจัดทำรายงานที่ชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อสำรวจระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อบริษัทนำไปใช้ประกอบการพิจารณาการจัดทำรายงานการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้สามารถสื่อสารการดำเนินงานกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมไปยังผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างครบถ้วนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
2. เพื่อให้องค์กรหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องนำไปพิจารณาเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

ขอบเขตของการศึกษา

1. ประชากรสำหรับการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ไทย ซึ่งเป็นข้อมูล ปี 2550 มีจำนวนทั้งหมด 534 บริษัท โดยจำนวนทั้งหมดนี้ไม่รวมบริษัทที่อยู่ในกลุ่มบริษัทจดทะเบียนแก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด ธุรกิจขนาดกลาง(MAI) และกองทุนจำนวน 88 บริษัท เนื่องจากบริษัทที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน นอกจากนี้แล้วยังไม่รวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทธุรกิจการเงินจำนวน 65 บริษัท เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทนี้มีหน่วยงานกำกับดูแลโดยเฉพาะและมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ รวมถึงบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนจำนวน 24 บริษัท จึงทำให้ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เหลือจำนวนประชากรเพียงแค่ 365 บริษัท ซึ่งแบ่งประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 7 ประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้ คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเทคโนโลยี

2. วัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งนำมาจาก CSR Asia Business Barometer 2008 จำนวน 62 ข้อใน 6 ด้านต่างๆ ดังนี้

- 2.1 นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท
- 2.2 กลยุทธ์ และ การสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม
- 2.3 การตลาดและซัพพลายเชน
- 2.4 สถานที่ทำงานและพนักงาน
- 2.5 สิ่งแวดล้อม
- 2.6 การลงทุนในชุมชน และ การพัฒนาสังคม

3. การศึกษาครั้งนี้ใช้ข้อมูลจากรายงานประจำปี พ.ศ. 2550

การศึกษานี้มีข้อจำกัดทางด้านข้อมูลที่ควรระมัดระวังก่อนนำผลการศึกษาไปใช้ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนนั้น ผู้ทำการศึกษได้รวบรวมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากในรายงานประจำปีเท่านั้น มิได้รวบรวมการเปิดเผยข้อมูลที่บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงานเพื่อความยั่งยืน หรือ การ

เปิดเผยข้อมูลในเว็บไซต์ของบริษัท จึงอาจทำให้มีการประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบางบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลไว้ในแหล่งดังกล่าวมีคะแนนที่คาดเคลื่อนไป

2. แบบการประเมินความรับผิดชอบต่อสังคม CSR Asia Business Barometer 2008 นั้น อาจจะยังไม่สมบูรณ์มากนักเนื่องจากแบบประเมินดังกล่าวมีการจัดทำขึ้นมาและนำเสนอต่อสาธารณชนเป็นครั้งแรก ซึ่งทางผู้จัดทำแบบประเมินนี้ คือ ซีเอสอาร์ เอเชีย อาจจะมีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบเพื่อให้มีความเหมาะสมมากขึ้น จึงอาจทำให้เนื้อหาบางข้อมีการเปลี่ยนแปลงไปจากที่ผู้ศึกษาได้นำมาใช้ในการศึกษาค้างนี้

นิยามศัพท์

การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Corporate Social Disclosure) หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหรือผลกระทบที่อาจเกิดจากการดำเนินงานของบริษัทที่มีต่อสังคมตามแบบประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมที่เปิดเผยในรายงานประจำปี

บริษัทจดทะเบียน หมายถึง บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

คุณลักษณะของบริษัท หมายถึง ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร ประเภทผู้สอบบัญชีและประเภทอุตสาหกรรม

Big 4 หมายถึง บริษัทสอบบัญชีและให้คำปรึกษาทางด้านบัญชีขนาดใหญ่ที่สุด 4 บริษัท ซึ่งประกอบด้วย บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส จำกัด บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด บริษัท ดีลอยท์ ทูช ไร้มัทส ไชยยศ จำกัด และ บริษัท เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด

บริษัทสอบบัญชีขนาดเล็ก หมายถึง บริษัทสอบบัญชีและให้คำปรึกษาทางด้านบัญชีที่ไม่อยู่ในกลุ่ม Big 4

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎี
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม
3. การวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคม
4. ขอบเขตสำหรับวัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวความคิดการศึกษา
7. สมมติฐานทางการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎี

อนันตชัย ชูประดม (2007) ได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ในบทความ CSR จากแนวคิดสู่วิธีปฏิบัติทั้งหมด 5 แนวคิด คือ แนวคิดเกี่ยวกับความชอบธรรม (Legitimacy Theory) แนวคิดเรื่องความรับผิดชอบต่อสาธารณะ (Public Responsibility) ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics Theory) และแนวคิดเกี่ยวกับการเป็นพลเมืองที่ดีขององค์กร (Corporate Citizenship) ซึ่งแนวคิดและทฤษฎีต่างๆ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ทฤษฎีความชอบธรรมหรือทฤษฎีชอบด้วยกฎหมาย (Legitimacy Theory)

อนันตชัย ชูประดม (2007) ได้กล่าวว่า แนวคิดเกี่ยวกับความชอบธรรมเป็นการอธิบายถึงอำนาจในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรบุคคลของบริษัทสำหรับการดำเนินธุรกิจว่าแท้จริงแล้ว บริษัทได้รับสิทธิและอำนาจนั้นมาจากสังคมในลักษณะที่เป็นใบอนุญาต

ชั่วคราว ภายใต้เงื่อนไขในการดำเนินธุรกิจของบริษัทต้องตรงตามความคาดหวังของสังคมโดยรวม เช่น สินค้าและบริการสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่สังคมได้หรือไม่ ในเชิงของความรับผิดชอบต่อสังคมก็คงยังไม่เพียงพอต้องมีการมองย้อนกลับไปถึงธรรมาภิบาลของบริษัทว่า กระบวนการดำเนินธุรกิจมีผลกระทบทางลบต่อสังคมหรือไม่ มีการทำนุบำรุงสังคมในวงกว้างหรือไม่ ซึ่งสังคมจะทำการตรวจสอบอยู่เสมอ ดังนั้น ความเจริญก้าวหน้าหรือความอยู่รอดของบริษัทจึงอยู่ที่บริษัทได้ดำเนินการตรงตามสิ่งที่สังคมคาดหวังมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้

Cormier and Gardon (2001) ได้มีการชี้แนะถึงสิ่งที่องค์กรสามารถปฏิบัติเพื่อให้การกระทำกิจกรรมต่างๆ ขององค์กรนั้นชอบด้วยกฎหมาย หรือเป็นการรักษาไว้ซึ่งความถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งได้แก่

1. องค์กรต้องปรับผลลัพธ์ เป้าหมาย และวิธีการในการปฏิบัติให้สอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
2. องค์กรต้องมีการติดตามข่าวสารในเรื่องของการเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสังคม เพื่อให้วิธีการปฏิบัติ ผลที่ได้รับ และมูลค่าขององค์กรสอดคล้องตามข้อกำหนดของกฎหมาย
3. องค์กรต้องพยายามสื่อสารและแสดงให้สังคมได้เห็นถึงสัญลักษณ์ คุณค่า หรือประเพณีขององค์กรที่ถูกต้องตามกฎหมาย

ดังนั้นองค์กรที่ต้องการอยู่รอดต่อไปในสังคมจะต้องดำเนินกิจกรรมให้ถูกต้องตามกฎหมาย และพยายามเปิดเผยข้อมูลต่างๆ โดยความสมัครใจ เพื่อพิสูจน์ให้สังคมเห็นว่าองค์กรเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและเพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรจะสามารถดำเนินธุรกิจและอยู่รอดต่อไปได้ในสังคม (Guthrie and Parker, 1989)

แนวคิดความรับผิดชอบต่อสาธารณชน (Public Responsibility)

อนันตชัย ยूरประถม (2007) ได้กล่าวว่า บริษัทต้องระมัดระวังและใส่ใจถึงผลที่ตามมาจากการดำเนินธุรกิจของบริษัทที่เกิดขึ้นในพื้นที่โดยตรงและพื้นที่ต่อเนื่องอื่นๆ นอกเหนือจากพื้นที่ภายในของตนเอง ซึ่งกลายเป็นประเด็นทางสังคมต่างๆ ทั้งนี้สังคมจะเป็นผู้กำหนดแนวทางการ

ปฏิบัติให้บริษัทเอง ซึ่งต่อจากนั้นบริษัทมีหน้าที่จะต้องวางนโยบายและแนวทางการตัดสินใจให้ตรงตามวัตถุประสงค์และคุณค่าที่สังคมปรารถนา

ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory)

อนันตชัย ยุธประถม (2007) ได้กล่าวว่า ทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียนั้นมีความเชื่อมโยงอย่างมากกับเรื่องของความชอบธรรม โดยมุมมองจากแนวคิดนี้มุ่งไปยังนโยบายของบริษัทที่สร้างผลกระทบให้เกิดแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องกับบริษัท ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า พนักงาน ผู้ถือหุ้น คู่ค้าคู่แข่ง ภาครัฐและชุมชน เป็นต้น โดยบริษัทมีภาระรับผิดชอบที่ต้องตอบสนองความต้องการแก่กลุ่มผู้มีส่วนได้เสียของตนเอง หรือ อีกนัยหนึ่ง แนวคิดนี้เป็นเรื่องของการจัดการผู้มีส่วนได้เสียของบริษัท โดยพิจารณาถึงความต้องการ ความสนใจและผลกระทบที่เกิดขึ้นจากนโยบายและการดำเนินงานของบริษัท เพราะการที่บริษัทจะสามารถดำรงอยู่ เจริญก้าวหน้าหรือล่มสลายถือเป็นความชอบธรรมของผู้มีส่วนได้เสียกับบริษัทเป็นผู้กำหนด

จินตนา บุญบงการ (2548) ได้กล่าวถึงผู้มีส่วนได้เสียในธุรกิจโดยแบ่งประเภทผู้มีส่วนได้เสียออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1. ผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่หนึ่ง (Primary Stakeholder) หมายถึง ผู้ที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความสำเร็จและการบรรลุเป้าหมายพื้นฐานของการประกอบธุรกิจ นั่นคือ การผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ ได้แก่

- 1.1 ลูกจ้าง (Employees)
- 1.2 ผู้ถือหุ้นและเจ้าของ (Stockholders and Owners)
- 1.3 ลูกค้า (Customer)
- 1.4 ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ (Suppliers)
- 1.5 คู่แข่งขัน (Competitors)
- 1.6 ผู้จัดจำหน่ายสินค้า (Distributors)
- 1.7 เจ้าหนี้ (Creditors)

2. ผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่สอง (Secondary Stakeholders) เนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับสังคมนั้นมีขอบเขตกว้างกว่าการซื้อขายสินค้า เพราะยังมีผู้มีส่วนได้เสียทั่วไป หรือ บุคคล กลุ่ม

ตลอดจนสถาบันอื่นๆ อีกที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบธุรกิจหรือส่งผลต่อการประกอบธุรกิจ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ได้แก่

- 2.1 ชุมชนท้องถิ่น (Local Communities)
- 2.2 รัฐบาล (Government)
- 2.3 สภาพแวดล้อมในระดับโลก (Global Environment)
- 2.4 กลุ่มนักเคลื่อนไหวในสังคม (Activists)
- 2.5 สื่อมวลชน (Mass Media)
- 2.6 การรับฟังความคิดเห็นของสาธารณชน (Public hearing)
- 2.7 กลุ่มสนับสนุนธุรกิจ อันได้แก่ สมาคมต่างๆ ทางการค้า (Trade Associations)

จินตนา บุญบงการ (2548) กล่าวถึง ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสียทั้งชั้นที่หนึ่งและชั้นที่สองดังตารางที่ 1 ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์ที่ผู้มีส่วนได้เสียต้องการ และอำนาจอิทธิพลประกอบกับเครื่องมือที่ใช้ในการต่อรองกับธุรกิจดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างธุรกิจกับผู้มีส่วนได้เสีย

ผู้มีส่วนได้เสีย	ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย	อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย
ผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่หนึ่ง (Primary Stakeholder)		
1. ลูกจ้าง	- มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน - ได้รับค่าจ้างอย่างเป็นธรรม - สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงานปลอดภัยและสะดวกสบาย	- อำนาจในการต่อรองจากกลุ่มผู้ใช้แรงงาน - การประท้วง - การประชาสัมพันธ์และภาพพจน์ของกิจการ
2. ผู้ถือหุ้นและเจ้าของ	- ได้รับผลตอบแทนจากการลงทุนในระดับที่น่าพอใจ - มูลค่าตลาดของหุ้นสูงขึ้น	- ออกเสียงและเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหาร - มีสิทธิตรวจสอบบัญชีและการปฏิบัติงาน ของผู้บริหาร

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้มีส่วนได้เสีย	ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย	อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย
3. ลูกค้า	- ได้รับสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ - คำนึงกับเงินที่จ่าย - ได้รับความปลอดภัยจากการใช้สินค้าและบริการ	- ซื้อสินค้าจากคู่แข่งรายอื่น - กล่าวหาว่าไม่ซื้อสินค้าจากบริษัท - ฟ้องศาลในกรณีที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือได้รับความอันตรายจากสินค้าหรือบริการ
4. ผู้จำหน่ายวัตถุดิบ	- ได้รับคำสั่งซื้ออย่างสม่ำเสมอ - ได้รับการชำระเงินตรงเวลาและตามเงื่อนไข	- ปฏิเสธไม่ขายวัตถุดิบให้ - ขายวัตถุดิบให้กับคู่แข่งรายอื่น
5. คู่แข่งขัน	- มีกำไร - ได้รับส่วนครองตลาดสูงสุด - อยากให้อุตสาหกรรมเติบโต	- พัฒนานวัตกรรมทางเทคโนโลยี สินค้า และการผลิต - ขายสินค้าถูกกว่า
6. ผู้จัดการจำหน่าย	- ได้รับสินค้าตรงเวลาตามเงื่อนไขในราคาที่เหมาะสม - เสนอขายสินค้าและบริการที่ผู้บริโภคไว้วางใจได้และได้ประโยชน์	- ซื้อสินค้าจากผู้ผลิตรายอื่น - กล่าวหาว่าไม่จำหน่ายสินค้า
7. เจ้าหนี้	- ได้รับชำระเงินกู้เต็มจำนวน - ได้รับดอกเบี้ยตามเวลา	- เร่งรัดหนี้สินหรือยึดทรัพย์ - อาศัยอำนาจกฎหมายเข้าครอบครองกิจการ
ผู้มีส่วนได้เสียชั้นที่สอง (Secondary Stakeholders)		
1. ชุมชนท้องถิ่น	- มีการจ้างแรงงานท้องถิ่น - ไม่เกิดมลพิษต่อสภาพแวดล้อมในชุมชน - ท้องถิ่นเกิดการพัฒนา	- เผชิญสภาพแวดล้อมอย่างใกล้ชิด -ต่อต้าน/สนับสนุนการสร้างและขยายโรงงาน - เจริญรอบกับรัฐบาลให้สนับสนุนหรือคัดค้านการใช้ที่ดินในท้องถิ่น

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้มีส่วนได้เสีย	ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย	อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย
2. รัฐบาล	- เพิ่มรายได้ของรัฐบาลโดยเก็บภาษีได้มาก - ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ	- ออกใบอนุญาตการประกอบธุรกิจ - ไลครอน/ส่งเสริมให้สิทธิพิเศษต่างๆ - ออกกฎหมาย
3. สภาพแวดล้อมในระดับโลก	- ส่งเสริมการค้าเสรี - พัฒนาคุณภาพชีวิต - ไม่ละเมิดสิทธิมนุษยชน	- นโยบายการค้าของรัฐบาลต่างประเทศในเรื่องสิทธิมนุษยชน - อาศัยอิทธิพลทางการเมืองทางการทหารเข้าแทรกแซงนโยบายเศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา - ออกกฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ
4. กลุ่มนักธุรกิจ	- กิจกรรมต่างๆ ประกอบธุรกิจอย่างเป็นธรรม มีมาตรฐานที่ดี และอยู่ในกรอบของวัฒนธรรมอันดีงาม	- อาศัยพลังประชาชนในการวิพากษ์วิจารณ์การประกอบธุรกิจ - เจรจานอกรอบและเรียกร้องให้รัฐบาลเข้าแทรกแซงการดำเนินธุรกิจต่างๆ
5. สื่อมวลชน	- เสนอข่าวต่างๆ ที่เกี่ยวกับสุขภาพสวัสดิการ และสวัสดิภาพต่อประชาชน	- อาศัยอำนาจของสื่อต่างๆ เสนอข่าวให้กับประชาชน - เฝ้าดูการประกอบกิจการของธุรกิจต่างๆ - วิพากษ์วิจารณ์ การประกอบกิจการของธุรกิจต่างๆ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ผู้มีส่วนได้เสีย	ผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย	อิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสีย
6. การรับฟังความคิดเห็นจากสาธารณชน	- สร้างและปกป้องค่านิยมในสังคม - ลดความเสี่ยงต่ออันตรายที่มีต่อสวัสดิภาพของประชาชน - สร้างสรรค์สังคมที่เติบโตแบบยั่งยืน	- เป็นเรื่องใหม่และกำลังได้รับความนิยมนในสังคมไทย - รัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 ให้ความสำคัญต่อการใช้ประชาธิปไตยเป็นเครื่องมือตัดสินข้อขัดแย้งในสังคม - มักให้การสนับสนุนนักธุรกิจ - สร้างแรงกดดันต่อการบริหารราชการของรัฐ - ต่อต้านหรือสนับสนุนการประกอบธุรกิจบางประเภท - ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในกลุ่มเพื่อให้การสนับสนุนการประกอบธุรกิจ - เกิดอำนาจต่อรองของกลุ่มนักธุรกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ - การเจรจากับรัฐ หรือ สหภาพแรงงาน
7. กลุ่มสนับสนุนธุรกิจ เช่น หอการค้าและสมาคมการค้าต่างๆ	- ให้ข้อมูลกับธุรกิจและอุตสาหกรรมเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป	- ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในกลุ่มเพื่อให้การสนับสนุนการประกอบธุรกิจ - เกิดอำนาจต่อรองของกลุ่มนักธุรกิจในอุตสาหกรรมต่างๆ - การเจรจากับรัฐ หรือ สหภาพแรงงาน

จริยธรรมทางธุรกิจ (Business Ethics Theory)

อนันตชัย ยุธประถม (2007) กล่าวว่า วิชาจริยธรรมทางธุรกิจของบริษัทจะเกี่ยวพันถึงทฤษฎีปทัสถาน ซึ่งหมายถึงการที่ผู้นำของบริษัทที่เป็นผู้รับผิดชอบในการใช้ศีลธรรมเป็นเครื่องมือตัดสินใจในการกำหนดนโยบายและกลยุทธ์ของบริษัท หรือ กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือการมีผู้นำที่มีศีลธรรมเป็นผู้กำหนดแนวทางการปฏิบัติขององค์กรที่เกิดคุณค่ามากกว่าข้อกำหนดของบริษัทหรือ

ตามความต้องการของผู้มีส่วนได้เสีย แต่ยังคำนึงถึงคุณค่าทางจริยธรรมอื่นๆ เช่น ความเสมอภาค เสรีภาพและความเป็นธรรมอีกด้วย

จินตนา บุญบงการ (2548) ได้กล่าวถึง จริยธรรมในธุรกิจว่าเป็นการนำเอาหลักจริยธรรมทั่วไปมาใช้กับธุรกิจ จริยธรรมในธุรกิจไม่ใช่จริยธรรมที่แตกต่างไปจากจริยธรรมทั่วไป สิ่งใดก็ตามที่สังคมถือว่าไม่ถูกต้อง เช่น การทุจริต ธุรกิจก็ถือว่าไม่ถูกต้องเช่นเดียวกัน ธุรกิจไม่ควรกำหนดเองว่าจะอะไรถูกต้องอะไรผิดในด้านจริยธรรมเมื่อนำมาใช้กับธุรกิจ ผู้ที่อยู่ในวงธุรกิจจะต้องผูกพันอยู่กับแนวคิดหรือหลักของจริยธรรมเดียวกันกับที่สังคมยอมรับ การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างจริยธรรมกับธุรกิจ จึงสามารถมองได้จากหลายมุมที่สำคัญคือ การมองจริยธรรมในฐานะที่เป็นตัวกระตุ้นให้ผู้บริหารให้ความสนใจกับความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้บริหารองค์กรในยุคปัจจุบันมักมีแรงกดดันทางสังคมอย่างน้อย 6 ประเด็นที่ผลัดเปลี่ยนกันเข้ามาให้ตัดสินใจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ท้าทายผู้บริหารขององค์กรซึ่งประกอบด้วย (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2007)

1. ประเด็นว่าด้วยนิเวศวิทยาและสิ่งแวดล้อม สาธารณชนต้องการให้ธุรกิจแก้ไขปัญหาให้มีสมดุลระหว่างการผลิตทางด้านอุตสาหกรรม ความต้องการใช้พลังงาน และความจำกัดของธรรมชาติ เช่น

1.1 การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่อันตรายลงมาที่ระดับต่ำสอดคล้องกับต้นทุนทางเศรษฐกิจเทคโนโลยี

1.2 การสงวนพลังงานที่มีอยู่และพัฒนาแหล่งพลังงานใหม่ที่มีผลต่อสิ่งแวดล้อมต่ำเพื่อรักษาการผลิตทางด้านอุตสาหกรรมในระดับสูงไว้

2. ปัจจัยที่เป็นผลในการทำงาน สาธารณชนต้องการให้ธุรกิจปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และ อิสระภาพส่วนบุคคลของลูกจ้าง ขณะเดียวกันก็เพิ่มพูนความชำนาญในการทำงานที่มีผลผลิตเพิ่มเพื่อให้บรรลุตามความต้องการของสังคม ในข้อนี้ธุรกิจจำเป็นต้องดำเนินการ เช่น

2.1 การเพิ่มคุณภาพชีวิตการทำงาน ลดอุบัติเหตุที่เกิดจากการทำงาน และสนับสนุนให้ทุกกลุ่มมีโอกาสในการจ้างงานอย่างเท่าเทียมกัน

2.2 การจัดตั้งสหภาพแรงงานที่ถูกกฎหมายทางด้านการจัดการต่างๆ เพื่อให้เกิดการต่อรองระหว่างลูกจ้างและนายจ้าง

2.3 เมื่อจะต้องย้ายโรงงานเพราะเหตุผลทางด้านเศรษฐกิจจะต้องช่วยเหลือลูกจ้างและชุมชนซึ่งไม่ได้ย้ายตาม

2.4 ส่งเสริมให้ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการวางแผนงานออกแบบการทำงานไม่ล่วงล้ำความเป็นส่วนตัวของลูกจ้าง ปฏิบัติต่อลูกจ้างในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง จัดหาสวัสดิการ และบำเหน็จบำนาญที่เหมาะสม

3. ปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต สังคมต้องการให้ธุรกิจเพิ่มประสิทธิภาพในการเปลี่ยน Economic and Social Inputs เป็น Economic and Social Outputs ซึ่งผลกระทบเหล่านั้นจะช่วยให้เกิดการปรับปรุงการเพิ่มผลผลิตทั้งของธุรกิจและสังคม เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว ภาคธุรกิจจึงถูกคาดหวังให้ดำเนินการ เช่น

3.1 ปกครองลูกจ้างด้วยวิธีสร้างสรรค์ และมีบทบาทให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการทำงานเพื่อจุดประสงค์การเพิ่มผลผลิต

3.2 ร่วมมือกับสหภาพแรงงานและหน่วยงานรัฐบาลเพื่อลดต้นทุน

3.3 ปรับปรุงกฎระเบียบให้ยืดหยุ่น

3.4 ปฏิรูปนโยบายเพื่อสนับสนุนการคิดค้นทางเทคโนโลยี

3.5 มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ด้วยความระมัดระวังไม่ให้เกิดผลกระทบทางด้านลบต่อชุมชน

4. แรงกดดัน ความต้องการและความจำเป็นของโลก สังคมต้องการให้ธุรกิจคำนึงถึงและตอบสนองต่อปัญหาด้านการพัฒนาของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่ยากจน ซึ่งมีประชากรมากและยากจนเป็นส่วนใหญ่เพื่อให้บรรลุผลดังกล่าว ธุรกิจจำเป็นต้องดำเนินการ เช่น

4.1 ผลิตภัณฑ์และบริการที่จำเป็น ขายสินค้าในราคายุติธรรม

4.2 เชื้อวัตถุดิบ สินค้าและบริการจากประเทศด้อยพัฒนาในสัดส่วนที่สมเหตุสมผล

4.3 เพิ่มการลงทุนในประเทศด้อยพัฒนา เพื่อช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศนั้น

4.4 พิจารณาถึงผลกระทบจากการเข้ามาดำเนินงานของต่างชาติ ในด้านการตลาด งาน และชุมชน ความสมดุลระหว่างผลลัพธ์ทางเศรษฐกิจกับต้นทุนที่เกิดจากการเคลื่อนย้าย

5. ความสมดุลระหว่างจริยธรรมและเศรษฐกิจ สังคมต้องการให้ภาคธุรกิจบรรลุผลทั้งด้านเศรษฐกิจ และการมีมาตรฐานด้านจริยธรรมสูงทั้งสองด้านพร้อมๆ กัน โดย

5.1 เริ่มต้นการนำจริยธรรมมาใช้ในธุรกิจ

5.2 คุณค่าและธรรมเนียมไม่แสวงหาเฉพาะผลกำไรของธุรกิจเพียงอย่างเดียว

5.3 ปกป้องผลประโยชน์และสิทธิของหุ้นส่วนในฐานะเจ้าของและผู้ถือหุ้น

5.4 เคารพสิทธิของลูกค้า ลูกจ้าง คู่แข่ง และชุมชน

5.5 รับเอาบทบาทที่รับผิดชอบต่อการรักษาและพัฒนาเมืองไว้ในขณะที่เดียวกันก็พยายามลดผลกระทบที่ยุ่งเหยิงจากการตัดสินใจเคลื่อนย้ายทางด้านเศรษฐกิจ

5.6 ช่วยเหลือองค์กรที่ไม่หวังผลกำไร

5.7 หลักความประพฤติ แสดงความเคารพต่อสิทธิของอนุชนรุ่นหลัง โดยการประหยัดการใช้ทรัพยากรทางด้านอุตสาหกรรม

5.8 ออกแบบให้ขบวนการผลิตลดผลกระทบต่อระบบนิเวศวิทยา

5.9 พิจารณาผลกระทบทางด้านลบของเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่มีผลต่อวัฒนธรรม จริยธรรม ธรรมเนียม โดยลดผลกระทบเหล่านี้ลงเท่าที่เป็นไปได้

6. กำหนดหุ้นส่วนทางสังคม สังคมต้องการให้ภาครัฐกิจมีความสัมพันธ์กับกลุ่มต่างๆ มากขึ้น โดยมีจุดประสงค์เพื่อที่จะแก้ไขปัญหาสังคมที่สำคัญๆ โดย

6.1 ใช้วิธีการทำงานแบบกระจายจากส่วนกลาง ซึ่งจะทำให้เกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม

6.2 ใช้วิธีร่วมกันแก้ปัญหาขัดแย้งที่เกิดขึ้นทั่วไปทั้งในรัฐบาล ธุรกิจ และแรงงาน

6.3 ส่งเสริมให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการร่วมงานกันระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชุมชนต่างๆ แทนที่จะดำเนินงานเพียงหน่วยเดียว

การดำเนินงานทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรม

จริยธรรมถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเพิ่มผลผลิต ผู้ผลิตหรือผู้ให้บริการที่มีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจย่อมได้รับความเชื่อถือและไว้วางใจจากลูกค้า ผู้ขาย ผู้ถือหุ้น คู่แข่งขัน พนักงาน ข้าราชการและประชาชนทั่วไป ทำให้สามารถดำเนินธุรกิจต่อไปได้อย่างยั่งยืน เพราะการเพิ่มผลผลิตโดยยึดหลักจริยธรรมจะไม่ก่อให้เกิดการเบียดเบียนผู้อื่นโดยไม่เป็นธรรม ทำให้ทุกฝ่ายได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน ตัวอย่างการดำเนินงานทางธุรกิจอย่างมีจริยธรรมที่สำคัญ 10 ประการ เช่น (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2007)

1. ไม่เบียดเบียนลูกค้า ได้แก่ ไม่ปลอมปนสินค้าหรือไม่ส่งสินค้าที่มาตรฐานต่ำกว่าที่ได้ตกลงกันไว้ ไม่กักตุนสินค้าเพื่อขึ้นราคา ไม่ค้ากำไรเกินควร เป็นต้น

2. ไม่เบียดเบียนผู้จัดส่งวัตถุดิบ ไม่กดราคาซื้อให้ต่ำลงมากเกินไป ไม่ยืดระยะเวลาชำระหนี้ออกไปมากเกินไป ไม่ตำหนิวัตถุดิบหรือไม่สร้างหลักฐานเท็จเพื่อเรียกร้องให้ผู้จัดส่งวัตถุดิบชดเชยค่าเสียหาย เป็นต้น

3. ไม่เบียดเบียนพนักงาน ได้แก่ การจ่ายค่าแรงอย่างเป็นธรรมถูกต้องตามกฎหมาย ตรงต่อเวลา การใช้แรงงานอย่างไม่กดขี่ ทารุณ การจัดสวัสดิการและสภาพแวดล้อมในการทำงานให้

เหมาะสม การจัดหาอุปกรณ์ในการทำงานให้ตามสมควร การจ่ายค่าล่วงเวลาให้เมื่อมีการทำงานล่วงเวลาอย่างถูกต้อง เป็นต้น

4. ไม่เบียดเบียนผู้ถือหุ้น ได้แก่ การไม่สร้างหลักฐานเท็จหรือไม่สร้างข้อมูลให้ผู้ถือหุ้นหลงผิดในการซื้อหุ้นเพิ่มทุน การจ่ายเงินปันผลให้ตามสมควร การไม่ปิดบังข้อมูลที่แท้จริง การไม่นำเงินลงทุนไปใช้ผิดประเภท การตั้งใจบริหารบริษัทให้เต็มความสามารถ การไม่ปันหุ้นให้มีราคาสูง เป็นต้น

5. ไม่เบียดเบียนผู้ร่วมงาน ได้แก่ การไม่ปิดบังข้อมูลที่ผู้ร่วมงานหรือบริษัทร่วมทุนควรจะได้รับรู้ การบริหารงานอย่างซื่อสัตย์ตรงไปตรงมา การไม่ทุจริตคอร์รัปชัน การไม่เอาเปรียบกินแรงผู้ร่วมงาน เป็นต้น

6. ไม่เบียดเบียนผู้ให้กู้ยืม ได้แก่ การไม่นำเงินที่กู้ยืมไปใช้ผิดข้อตกลง การไม่ยัดระยะเวลาชำระหนี้โดยไม่มีเหตุอันควร การไม่สร้างหลักฐานเท็จเพื่อหลอกลวงผู้ให้กู้ยืม เป็นต้น

7. ไม่เบียดเบียนคู่แข่ง ได้แก่ การไม่ปล่อยข่าวลือหรือไม่สร้างหลักฐานที่เป็นเท็จทำให้คู่แข่งเสียหาย การไม่ปลอมสินค้าคู่แข่ง การไม่ดิดสินบนเพื่อแย่งลูกค้าจากคู่แข่ง การปฏิบัติตามข้อตกลงหรือพันธะผูกพันอย่างเคร่งครัด เป็นต้น

8. ไม่เบียดเบียนราชการ ได้แก่ การไม่ดิดสินบนข้าราชการเพื่อหลีกเลี่ยงกฎหมาย การจ่ายภาษีถูกต้องตรงความเป็นจริง ไม่มีการทำบัญชี 2-3 ชุด ไม่หลีกเลี่ยงภาษีโดยวิธีการอาศัยช่องว่างของกฎหมาย การไม่สร้างหลักฐานเท็จเพื่อหลอกลวง เป็นต้น

9. ไม่เบียดเบียนสังคม ได้แก่ การไม่โฆษณาหลอกลวงหรือไม่โฆษณาเกินจริงหรือไม่โฆษณาให้หลงผิด การไม่ฉวยโอกาสขายของแพง การไม่ผลิตสินค้าหรือบริการที่ต่ำกว่ามาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ เป็นต้น

10. การไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ไม่ทำให้น้ำเสีย ไม่ทำให้อากาศเป็นพิษ การจัดให้มีระบบการจัดการกับของเสียหรือสิ่งที่ก่อให้เกิดมลพิษ เช่น จัดให้มีการจัดการกับกากอุตสาหกรรมที่เป็นพิษอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เป็นต้น

ข้อควรพิจารณาเกี่ยวกับจริยธรรมทางธุรกิจ

เมื่อเกิดความเสียหายในธุรกิจสิ่งที่สังคมแสวงหาคือความรับผิดชอบต่อสังคมและจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ เรื่องจริยธรรมนั้นเป็นเรื่องของรูปแบบการตีความว่า พฤติกรรมใดผิดและพฤติกรรมใดถูก สิ่งใดควรทำหรือไม่ควรทำ จริยธรรมเกี่ยวข้องกับมนุษย์ในทุกสถาบัน จึงมักมีการพูดถึงว่าบริษัทควรมีจริยธรรมในการดำเนินธุรกิจ การพิจารณาสิ่งที่ควรทำและไม่ผิดจริยธรรมนั้นสามารถพิจารณาได้ใน 3 ประเด็น คือ (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2007)

1. เรื่องต้นทุนและผลประโยชน์ ผู้บริหารจะต้องเปรียบเทียบว่าสิ่งที่ตนตัดสินใจปฏิบัติกันจะเกิดต้นทุนกับผลประโยชน์รับอย่างไร โดยใช้หลักการผลประโยชน์ต้องมากกว่าต้นทุนที่ลงไป และผลประโยชน์ที่ว่ามีไม่มองแต่ผลกำไรเท่านั้นแต่ต้องรวมถึงผลประโยชน์ที่จะตกอยู่กับกลุ่มคนที่เกี่ยวข้องด้วย หากคำตอบเป็นไปในทางบวก คือ นอกจากผลตอบแทนที่จะได้แล้ว ผลประโยชน์ต้องตกอยู่กับคนทั่วไปและมีมากกว่าต้นทุนที่ได้ลงไป สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นสิ่งที่ดีหรือเป็นจริยธรรมที่นักธุรกิจต้องคำนึงถึง

2. ต้องไม่ขัดกับสิทธิมนุษยชน การพิจารณาว่าสิ่งที่ทำเป็นพฤติกรรมที่มีความถูกต้องทางจริยธรรมหรือไม่ ต้องดูว่า สิ่งนั้นขัดกับสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อาทิ การกระทำความผิดไปจำกัดสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานของมนุษย์ เช่น การแสดงออก สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร สิทธิในการเลือกตั้งหรือการดำเนินชีวิตอย่างอิสระ สิทธิในการแสดงความคิดเห็นที่ไม่ขัดต่อกฎหมาย สิทธิส่วนบุคคล ตลอดจนรวมถึงเกียรติยศและศักดิ์ศรีความมนุษย์ ในขณะเดียวกัน หากยังคลุมเครือหรือไม่อาจตัดสินใจได้อย่างชัดเจน นั้นหมายถึงว่ายังคาบเกี่ยวกับปัญหาการขาดจริยธรรมเช่นเดียวกัน

3. ความเสมอภาคและยุติธรรม สิ่งที่จะกระทำจะต้องมีความยุติธรรมและมีความถูกต้อง มีการกระทำอย่างเสมอภาค โดยเฉพาะในเรื่องจัดสรรผลประโยชน์ต่างๆ ไปยังบุคคลหรือกลุ่มชน การกระทำต้องไม่ก่อให้เกิดฝ่ายหนึ่ง ฝ่ายใดได้รับประโยชน์มากกว่าอีกฝ่ายหนึ่ง และไม่ทำให้เกิดความไม่ยุติธรรมกับอีกฝ่ายหนึ่ง

ผู้บริหารกับจรรยาบรรณทางธุรกิจ

จรรยาบรรณทางธุรกิจเป็นเรื่องที่ได้รับความสนใจและกล่าวถึงอยู่เสมอในแวดวงของการบริหารงานยุคใหม่ โดยถือว่าเป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหารหรือฝ่ายจัดการ จะต้องตระหนักและเสริมสร้างให้เกิดขึ้นกับพนักงานและองค์กรของตน

จรรยาบรรณทางธุรกิจ มีความหมายครอบคลุมถึงหลักการ กฎเกณฑ์ที่บ่งบอกว่าพฤติกรรมหรือการกระทำใดที่จัดว่าเป็นพฤติกรรมที่ดี เลว ผิด ถูก ซึ่งจะช่วยให้พนักงานในองค์กร สามารถแยกแยะปฏิบัติได้ว่าการกระทำใดเป็นสิ่งที่ควรกระทำ การกระทำใดเป็นสิ่งที่ควรหลีกเลี่ยง ละเว้น หรือไม่ควรปฏิบัติ การสร้างหลักเกณฑ์นั้นอาจไม่ยากเท่ากับการโน้มน้าวให้พนักงานนำไปปฏิบัติจริง ลักษณะของการประพฤติบางอย่างต้องวินิจฉัยว่าผิดหรือถูกจรรยาบรรณ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากพอควรที่จะปฏิบัติ แต่อย่างไรก็ตาม การประพฤติผิดจรรยาบรรณจะสามารถบรรเทาลงได้หากผู้บริหารให้ความสนใจจริงจังที่จะแก้ไข และกระทำการอย่างต่อเนื่องเพื่อที่จะให้สังคมและองค์กรของตนดีขึ้นในอนาคต (กิตติภูมิ มีประดิษฐ์, 2007)

แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองที่ดีขององค์กร (Corporate Citizenship)

อนันตชัย ชูประดม (2007) กล่าวว่า แนวคิดนี้จะมองว่าบริษัทเป็นหน่วยหนึ่งเทียบเท่ากับบุคคล ดังนั้น บริษัทต้องมีหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีของรัฐเช่นเดียวกัน จากแนวคิดของ Carroll and Buchholz, 1999 ที่ได้กล่าวถึงความรับผิดชอบ 4 ประการของพลเมือง คือ ความรับผิดชอบด้านเศรษฐกิจ ความรับผิดชอบด้านกฎหมาย ความรับผิดชอบด้านจริยธรรม และความรับผิดชอบด้านมนุษยธรรมเพื่อช่วยให้สังคมเกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน เป็นการมองบริษัทในระดับเดียวกับบุคคลนั่นเอง

Corporate Citizenship หรือ ความเป็นพลเมืองขององค์กรธุรกิจที่ต้องมีบทบาทหน้าที่ไม่ต่างไปจากบุคคลในฐานะที่เป็นพลเมืองของประเทศด้วยการประพฤติปฏิบัติหน้าที่พลเมืองขององค์กรธุรกิจ (พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, 2553)

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ (2553) กล่าวว่า หน้าที่ในนามขององค์กรที่มีต่อชุมชนรอบข้างนั้นกิจการสามารถเริ่มต้นจากการพบปะพูดคุย ทำการกระชับความสัมพันธ์และร่วมแบ่งปันความรู้สึกร่วมกันที่มีต่อสถานการณ์ รวมไปถึงการเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับชุมชนและสังคม

สถาบันไทยพัฒน์ ได้มีการกำหนดหน้าที่ของบรรษัทพลเมืองไว้โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ต้องประกอบธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
2. ต้องไม่ดำเนินกิจการที่สร้างความเดือดร้อนเสียหายต่อส่วนรวม
3. ต้องส่งเสริมให้พนักงานมีศาสนาธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รวมทั้งใช้เป็นหลักในการทำงานและการดำเนินชีวิต
4. ต้องเคารพและปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของท้องถิ่นโดยเคร่งครัด
5. ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและรายงานข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานอย่างถูกต้อง
6. ต้องสนับสนุนการดำเนินกิจการอันเนื่องมาจากพระราชดำริตามบทบาทที่เอื้ออำนวย

ข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

คำจำกัดความของความรับผิดชอบต่อสังคม

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร หรือ CSR ย่อมาจากคำว่า Corporate Social Responsibility และในปัจจุบันนี้คำว่า “ความรับผิดชอบต่อสังคม” ยังไม่มีการถูกให้ความหมายที่ชัดเจนเป็นหนึ่งเดียว ดังนั้นจึงมีผู้เชี่ยวชาญ องค์กรและสถาบันต่างๆ ได้มีการให้ความหมายหรือคำจำกัดความไว้มากมาย เช่น

The European Commission ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า เป็นแนวคิดที่บริษัทจะผสมผสานงานด้านสังคมและสิ่งแวดล้อมเข้าไปในกระบวนการดำเนินธุรกิจ และการมีปฏิสัมพันธ์ กับผู้มีส่วนได้เสียด้วยความสมัครใจ

UN Conference on Trade and Development (UNCTAD) ให้ความหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมว่า เป็นการที่บริษัทเข้าไปเกี่ยวข้องและมีผลกระทบเชิงบวกต่อความต้องการและเป้าหมายของสังคม

The World Business Council on Sustainable Development (WBCSD) ให้ความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ว่า เป็นคำมั่นของบริษัทที่จะส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนโดยทำงานร่วมกับพนักงานและครอบครัวของพนักงาน ชุมชน และสังคม เพื่อจะพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของสังคมโดยรวม

สถาบันไทยพัฒน์ บัญญัติความหมายของคำว่าความรับผิดชอบต่อสังคมในภาษาไทยว่า บรรษัทภิบาล ซึ่งหมายถึงการดำเนินกิจกรรมภายในและภายนอกองค์กรที่คำนึงถึงผลกระทบต่อสังคม ทั้งในระดับใกล้ (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับองค์กร เช่น ลูกค้า คู่ค้า ครอบครัว พนักงาน ชุมชนท้องถิ่นที่องค์กรตั้งอยู่) และระดับไกล (ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรทางอ้อม เช่น คู่แข่งขันทางธุรกิจ ประชาชน โดยทั่วไป) ด้วยการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในองค์กรหรือทรัพยากรจากภายนอกองค์กร ในอันที่จะทำให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นปกติสุข

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (CSRI) ให้ความหมายของคำว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจไว้ว่า เป็นการดำเนินธุรกิจภายใต้หลักจริยธรรมและการกำกับดูแลกิจการที่ดี ควบคู่ไปกับการใส่ใจและดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

แนวคิด ความเป็นมาและพัฒนาการของความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR)

อิสรา ภูมาศ (2008) กล่าวว่า ที่มาของการสร้างการรับรู้ต่อสาธารณะในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่เน้นไปที่ภาคธุรกิจในประชาสังคมโลกนั้น ได้รับอิทธิพลมาจากการผลักดันในซีกโลกตะวันตก เริ่มจากการประชุมระดับโลก (Earth Summit) ครั้งแรกที่กรุงริโอ เดอ จาเนโร ในปี ค.ศ. 1992 ประเทศต่างๆ ทั่วโลกต่างเริ่มต้นตัวกับทิศทางการพัฒนา นั่นคือ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) ซึ่งหมายความว่า การพัฒนาเศรษฐกิจ ที่ต้องคำนึงถึงเรื่องสิ่งแวดล้อม และสังคมด้วย ไม่ใช่มุ่งเน้นแต่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ขณะเดียวกันในภาคธุรกิจ ก็เริ่มมีข้อเรียกร้องมากกดดันองค์กรธุรกิจให้คำนึงถึงปัญหาสังคม และปัญหาสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน ไม่ใช่มุ่งแสวงหากำไรโดยไม่ใส่ใจต่อปัญหาดังกล่าว ปัจจุบัน มีการกล่าวถึงคำว่า

“Corporate Citizenship” หรือ “Responsible Corporate Citizenship” หรือ “Corporate Social Responsibility” ซึ่งแปลเป็นภาษาไทยว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมของธุรกิจ หรือเรียกย่อๆ ว่า “CSR” บ่อยขึ้น ต่อมาในปี ค.ศ. 1997 ได้มีการยกประเด็นนี้ขึ้นมาในการประชุมสุดยอดผู้นำเกี่ยวกับสถานะในชั้นบรรยากาศของโลก ณ กรุงเกียวโต

ในปี ค.ศ. 1999 นายโคฟี อันนัน เลขาธิการ องค์การสหประชาชาติ เรียกร้องให้องค์กรธุรกิจทั่วโลกแสดงความเป็นพลเมืองที่ดีของโลก (Good Global Citizenship) โดยเสนอบทบัญญัติที่ชื่อว่า The UN Global Compact และมีองค์กรธุรกิจเป็นสมาชิกในปัจจุบัน 1,861 องค์กร เป็นองค์กรในไทย 13 องค์กร จากธุรกิจในประเทศไทยกว่า 1,600,000 ราย

กระแสของโลกในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมเริ่มเข้มข้นจริงจังและรุนแรงขึ้นตั้งแต่ปี ค.ศ. 2000 เมื่อมีการประชุมในหัวข้อ การพัฒนาแห่งสหัสวรรษ Millennium Development Goals (MDGs) แรงขับเคลื่อนนั้นเกิดจาก บริษัทข้ามชาติ และกลุ่มธุรกิจที่เป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งมีการดำเนินงานที่เป็นปัจจัยสำหรับสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน และช่วยในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศ ในขณะเดียวกัน การดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมทั้งในด้านการพัฒนา และการสูญเสียทรัพยากรที่ไม่อาจนำกลับมาใช้ได้ใหม่ เช่น อุตสาหกรรมด้านการผลิตพลังงานที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มอุตสาหกรรมเหล่านี้ถูกจับตามอง เนื่องจากกิจกรรมทางธุรกิจก่อให้เกิดผลกระทบต่อกลุ่มสังคมและชุมชนที่อยู่ล้อมรอบเป็นวงกว้าง อย่างไรก็ดีบริษัทในอุตสาหกรรมเหล่านี้ได้ตระหนักถึงสถานการณ์ที่เผชิญอยู่และเริ่มมีการตอบสนองปัจจัยที่อาจสร้างผลกระทบในเชิงลบในระยะยาว กลุ่มประเทศในแถบยุโรปถือเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ โดยองค์การความร่วมมือเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ได้ออกแนวปฏิบัติสำหรับบริษัทข้ามชาติ ซึ่งเสนอให้บริษัทข้ามชาติมีความรับผิดชอบต่อสังคม มากกว่านั้นยังเสนอให้บริษัทข้ามชาติติดต่อค้าขายกับบริษัทที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมเท่านั้น

ตั้งแต่ปี 2005 เป็นต้นมา องค์กรระหว่างประเทศ ธนาคารโลก และกลุ่มกรรมาธิการคณะทำงานที่เป็นภาคีในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในภูมิภาคยุโรปและเอเชีย ได้ร่วมกันกำหนดแนวทางและมาตรการต่างๆ ที่จะอนุรักษ์ ปกป้อง กำกับดูแล วางแนวทางการปฏิบัติ ตลอดจนการตรวจสอบ การดำเนินกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อประเด็นปัญหาในระดับโลก เช่น ด้านสังคม มีประเด็นเรื่องการขจัดความยากจนและปัญหาด้านสุขภาวะอนามัยของประชากรโลก เป็นต้น ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม มีประเด็นเรื่องภาวะโลกร้อน การอนุรักษ์พลังงาน

เป็นต้น สำหรับทิศทางของการพัฒนา จะเห็นได้ว่าเป้าหมายหลักที่องค์กรในระดับสากลยังคงให้ความสำคัญมากที่สุดคือ การพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน โดยสาระสำคัญคือการพัฒนาจะต้องให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสังคม ไปพร้อม ๆ กัน

ความพยายามในระดับสากลที่ผ่านมาตรการที่เป็นรูปธรรมคือ การที่หน่วยงานมาตรฐานระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่กำหนดมาตรฐานที่เป็นแนวปฏิบัติให้กับภาคอุตสาหกรรมที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายคือ International Organization for Standardization (ISO) ได้พัฒนาแนวทางปฏิบัติสำหรับภาคอุตสาหกรรม ได้มีการจัดเตรียมร่างมาตรฐานสากล ISO 26000 และมีสาระสำคัญที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่งคือ ในร่างมาตรฐานได้นำเอาเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในองค์กรทุกประเภทและเสนอให้นำไปใช้อย่างสมัครใจ

เมื่อได้ทราบถึงความเป็นมาและพัฒนาการของความรับผิดชอบต่อสังคมแล้ว ต่อไปผู้ศึกษาจะกล่าวถึงรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคมว่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นมีการจำแนกรูปแบบอย่างไร

รูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคม

สถาบันไทยพัฒน์ กล่าวถึง รูปแบบความรับผิดชอบต่อสังคมโดยกล่าวถึงศาสตราจารย์ฟิลิป คอตเลอร์ แห่งมหาวิทยาลัยนอร์ทเวสเทิร์น และแนนซี ลี อาจารย์สมทบแห่งมหาวิทยาลัยวอชิงตัน และมหาวิทยาลัยซีแอตเติล ที่ได้มีการจำแนกรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคมไว้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 รูปแบบ ได้แก่

1. การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม (Cause Promotion) เป็นการจัดหาเงินทุน วัสดุสิ่งของ หรือทรัพยากรอื่นขององค์กร เพื่อขยายการรับรู้และความห่วงใยต่อประเด็นปัญหาทางสังคม ตลอดจนสนับสนุนการระดมทุน การมีส่วนร่วม หรือการเฟ้นหาอาสาสมัครเพื่อการดังกล่าว องค์กรธุรกิจอาจริเริ่มและบริหารงานส่งเสริมด้วยตนเอง หรือร่วมมือกับองค์กรหนึ่งองค์กรใด หรือกับหลายๆ องค์กรก็ได้

2. การตลาดที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางสังคม (Cause-Related Marketing) เป็นการอุดหนุน หรือการบริจาครายได้ส่วนหนึ่งจากการขายผลิตภัณฑ์เพื่อช่วยเหลือหรือร่วมแก้ไขประเด็นปัญหาทางสังคม ซึ่งมักมีช่วงเวลาที่กำหนดแน่นอน หรือดำเนินการแบบจำเพาะผลิตภัณฑ์ หรือให้แก่การ

กุศลที่ระบุไว้เท่านั้น กิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมชนิดนี้ องค์กรธุรกิจมักร่วมมือกับองค์กรที่ไม่มีวัตถุประสงค์หากำไรเพื่อสร้างสัมพันธภาพในประโยชน์ร่วมกัน ด้วยวิธีการเพิ่มยอดขายผลิตภัณฑ์ เพื่อนำเงินรายได้ไปสนับสนุนกิจกรรมการกุศลนั้นๆ ในขณะเดียวกันก็เป็นการเปิดโอกาสให้แก่ผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือการกุศลผ่านทาง การซื้อผลิตภัณฑ์โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายอื่นใดเพิ่มเติม

3. การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาดังสังคม (Corporate Social Marketing) เป็นการสนับสนุนการพัฒนาหรือการทำให้เกิดผลจากการณรงค์เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในด้านสาธารณสุข ด้านความปลอดภัย ด้านสิ่งแวดล้อม หรือด้านสุขภาวะ ความแตกต่างสำคัญระหว่างการตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาดังสังคมกับการส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคม คือ การตลาดเพื่อมุ่งแก้ไขปัญหาดังสังคมจะเน้นที่การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นหลัก ในขณะที่การส่งเสริมการรับรู้ประเด็นปัญหาทางสังคมจะเน้นที่การสร้างความรู้ความตระหนักตลอดจนการสนับสนุนทรัพยากรด้านทุนและอาสาสมัครเพื่อให้รับรู้ถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว

4. การบริจาคเพื่อการกุศล (Corporate Philanthropy) เป็นการช่วยเหลือไปที่ประเด็นปัญหาทางสังคมโดยตรง ในรูปของการบริจาคเงินหรือวัตถุสิ่งของ เป็นกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่พบเห็นในแทบทุกองค์กรธุรกิจ และโดยมากมักเป็นไปตามกระแสความต้องการจากภายนอก หรือมีผู้เสนอให้ทำมากกว่าเกิดจากการวางแผนหรือออกแบบกิจกรรมจากภายในองค์กรเอง ทำให้ไม่เกิดการเชื่อมโยงเข้ากับเป้าหมายหรือพันธกิจขององค์กรเท่าใดนัก

5. การอาสาช่วยเหลือชุมชน (Community Volunteering) เป็นการสนับสนุนหรือจูงใจให้พนักงาน คู่ค้าร่วมสละเวลาและแรงงานในการทำงานให้แก่ชุมชนที่องค์กรตั้งอยู่และเพื่อตอบสนองต่อประเด็นปัญหาทางสังคมที่องค์กรให้ความสนใจหรือห่วงใย องค์กรธุรกิจอาจเป็นผู้ดำเนินการเอง โดยลำพัง หรือร่วมมือกับองค์กรหนึ่งองค์กรใด และอาจเป็นผู้กำหนดกิจกรรมอาสาดังกล่าวนั้นเอง หรือให้พนักงานเป็นผู้คัดเลือกกิจกรรมแล้วนำเสนอต่อองค์กรเพื่อพิจารณาให้การสนับสนุน โดยที่พนักงานสามารถได้รับการชดเชยในรูปของวันหยุดหรือวันลาเพิ่มเติม

6. การประกอบธุรกิจอย่างรับผิดชอบต่อสังคม (Socially Responsible Business Practices) เป็นการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจอย่างพินิจพิจารณาทั้งในเชิงป้องกันด้วยการหลีกเลี่ยงการก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม หรือในเชิงร่วมกันแก้ไขด้วยการช่วยเหลือเยียวยาปัญหาทางสังคมนั้นๆ

ด้วยกระบวนการทางธุรกิจ เพื่อการยกระดับสุขภาวะของชุมชนและการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม โดยที่องค์กรธุรกิจสามารถที่จะดำเนินการเอง หรือเลือกที่จะร่วมมือกับพันธมิตรภายนอกก็ได้

ระดับความรับผิดชอบต่อสังคม

นภาพร ชันชนา และ ศานิต คำนสมสถิต (2547) กล่าวว่า แนวคิดเรื่องจริยธรรมทางธุรกิจและความรับผิดชอบต่อสังคมมักจะใช้แทนกันได้ แต่ว่าทั้งสองคำนี้มีความหมายอยู่ในตัวเอง จริยธรรมทางธุรกิจ หมายถึงหลักการและมาตรฐานที่เป็นตัวชี้นำพฤติกรรมในโลกธุรกิจ พฤติกรรมมักจะประเมินในรูปของการตัดสินใจของบุคคลแต่ละกลุ่ม การกระทำจะมีการพิจารณาว่าถูกหรือผิด มีหรือไม่มีจริยธรรม โดยคนอื่นที่เป็นคนในและคนนอกองค์กร ถึงแม้ว่าการประเมินพฤติกรรมที่มีจริยธรรมไม่จำเป็นว่าจะถูกต้องเสมอไปก็ตาม แต่การตัดสินใจเหล่านี้ก็มีผลต่อการยอมรับ หรือต่อต้านของสังคมที่มีต่อกิจกรรมของบุคคลหรือกลุ่มภายในสิ่งแวดล้อมทางธุรกิจ ส่วนความรับผิดชอบต่อสังคมในทางธุรกิจหมายถึงข้อผูกพันที่องค์กรจะต้องทำให้เกิดผลกระทบในทางบวกต่อผู้มีส่วนได้เสีย ให้มากที่สุด และจะต้องจำกัดผลกระทบทางลบให้น้อยที่สุด

นอกจากนี้แล้ว นภาพร ชันชนา และ ศานิต คำนสมสถิต (2547) ยังได้มีการกล่าวถึงระดับของความรับผิดชอบต่อสังคมว่าสามารถแบ่งออกเป็น 4 ระดับดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบในแง่ของกฎหมาย (Legal Responsibility)

ความรับผิดชอบในแง่ของกฎหมาย หมายถึง การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎเกณฑ์ข้อบังคับต่างๆ ของรัฐ ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานต่ำสุดสำหรับพฤติกรรมที่มีความรับผิดชอบไว้ ซึ่งเปรียบเสมือนมาตรฐานของสังคมที่จะพิจารณาว่าสิ่งใดถูกสิ่งใดผิด กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินธุรกิจถูกกำหนดออกมาเนื่องจากสังคม ซึ่งรวมทั้งผู้บริโภค กลุ่มผู้สนใจ คู่แข่ง และนักกฎหมายซึ่งเชื่อว่าธุรกิจจะไม่ได้ได้รับความไว้วางใจในการที่จะกระทำสิ่งที่ถูกต้องในเรื่องนั้นๆ เช่น ความปลอดภัยของผู้บริโภค และการรักษาสิ่งแวดล้อม เมื่อขาดความไว้วางใจจึงเป็นเหตุให้ต้องออกกฎหมายขึ้นมาบังคับ เนื่องจากนโยบายของสาธารณชนมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาเพื่อตอบสนองการละเมิดสิ่งต่างๆ ของทางธุรกิจ และผู้บริโภคยังต้องการความปลอดภัยและความเท่าเทียมกัน จึงมีกฎหมายต่างๆ ออกมาบังคับใช้เพื่อแก้ปัญหาเหล่านี้ แต่ความเห็นเรื่องความปลอดภัยในแง่กฎหมายก็อาจจะเปลี่ยนแปลงเมื่อเวลาผ่านไป และผู้พิพากษาและนักกฎหมายแต่ละคนก็จะมีแนวความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป

กฎหมายแบ่งเป็นกฎหมายแพ่งและอาญา กฎหมายแพ่งเป็นเรื่องของสิทธิและหน้าที่ของปัจเจกบุคคลและองค์กร (รวมทั้งธุรกิจ) ส่วนกฎหมายอาญาไม่เพียงแต่ห้ามไม่ให้กระทำการนั้นๆ เท่านั้น แต่ยังมิชอบและบทลงโทษเมื่อเกิดการฝ่าฝืนอีกด้วย ซึ่งความแตกต่างระหว่างกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่งนั้นคือ กฎหมายอาญามุ่งบังคับใช้โดยรัฐหรือประเทศชาติในขณะที่กฎหมายแพ่งนั้นบังคับใช้โดยปัจเจกบุคคล และสำหรับกฎหมายที่ใช้ในธุรกิจนั้น สามารถแบ่งเป็น 5 ประเภทใหญ่ๆ คือ

1.1 กฎหมายควบคุมการแข่งขัน

กฎหมายควบคุมการแข่งขันนั้นมีการออกมาเพื่อป้องกันการผูกขาด การตั้งราคาที่ไม่เป็นธรรม และการตัดราคา หรือการบีบบังคับอื่นๆ ต่อคู่แข่งในธุรกิจ เป็นกฎหมายที่ออกมาเพื่อส่งเสริมการแข่งขันและป้องกันการกระทำที่ทำให้การค้าขายต้องหยุดชะงัก

1.2 กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภค

กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคออกมาเพื่อบังคับให้ธุรกิจให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับสินค้าและบริการ และจะต้องทำตามมาตรฐานความปลอดภัย

1.3 กฎหมายความคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

จากมลภาวะประเภทของเสียที่เป็นพิษทั้งในอากาศและน้ำมีเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งเรื่องเสียงที่เป็นมลพิษด้วย จึงทำให้เกิดการออกกฎหมายตามมามากมาย กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อมหลายฉบับมีผลทำให้ต้องหยุดการผลิตสินค้าและบริการบางอย่าง หรือไม่ก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการผลิตสินค้าเหล่านั้นเสียใหม่ การปกป้องคุ้มครองสิ่งแวดล้อมช่วยให้อุตสาหกรรมมีความแตกต่างไปจากบริษัทอื่นๆ และเพิ่มการทำกำไรและการยอมรับจากผู้บริโภคให้กับบริษัทด้วย

1.4 กฎหมายที่ส่งเสริมด้านความเท่าเทียมกันและความปลอดภัย

กฎหมายเกี่ยวกับการส่งเสริมด้านความเท่าเทียมกันได้ออกมาเพื่อปกป้องสิทธิของผู้สูงอายุ คนส่วนน้อย สตรีและคนพิการ และรวมทั้งมีกฎหมายที่ออกมาเพื่อปกป้องความปลอดภัย

ของพนักงาน มีการห้ามไม่ให้มีการกีดกันแบ่งแยกในการจ้างงาน ทั้งด้านเชื้อชาติ เพศ ศาสนาหรือ สีผิว และยังมีหน่วยงานที่รับผิดชอบการสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันในการสร้างงานมีการสร้าง โอกาสในการทำงานในปัจจุบัน แล้วบ่งชี้เงื่อนไขที่สตรีและคนกลุ่มน้อยที่มีการจ้างงานน้อยมาก และมีการกำหนดเป้าหมายในการจ้างงาน รวมทั้งเป้าหมายด้านเวลาที่จะบรรลุผลดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่เกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการจ้างงาน การจ่ายค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน ไม่ว่าจะเป็น เป็นหญิงหรือชายหากมีการทำงานอย่างเดียวกันต้องได้รับค่าจ้างที่เท่าเทียมกัน การจ่ายค่าจ้าง แตกต่างกันจะกระทำได้เฉพาะในเรื่องของประสบการณ์ ความอาวุโส ผลการดำเนินงานหรือ คุณสมบัติพิเศษเท่านั้น

รัฐบาลได้พยายามที่จะปรับปรุงด้านความปลอดภัยในที่ทำงาน โดยมีการออกกฎหมาย ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัยในสถานประกอบกิจการ ซึ่งกำหนดให้นายจ้างต้องจัดให้มี สภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยแก่ลูกจ้างและมีการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าวอย่างเข้มงวด แต่ถึงแม้จะมีกฎหมายออกมาบังคับใช้ ยังมีลูกจ้างจำนวนมากที่ต้องทำงานในสภาพแวดล้อมที่ไม่ ปลอดภัยและเป็นอันตรายอยู่ ผู้เชี่ยวชาญด้านความปลอดภัยสงสัยว่าบริษัทต่างๆ ปกปิดการรายงาน อุบัติเหตุในอุตสาหกรรม เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจสอบของรัฐและกฎหมาย ในปัจจุบันมีการให้ ความสำคัญกับเรื่องการเพิ่มผลผลิตซึ่งป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุมากขึ้นด้วย ความกดดันในการ แข่งขันก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดอุบัติเหตุในอุตสาหกรรมและการเลิกจ้างพนักงานจำนวน มากเนื่องจากการลดขนาดองค์กรลงหมายความว่า ลูกจ้างจะต้องมีความรับผิดชอบเพิ่มมากขึ้นและ มีประสบการณ์น้อยลงในตำแหน่งปัจจุบัน จึงเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้เช่นกัน ถึงแม้ว่าจะมีการ ตรวจสอบอย่างเข้มงวด แต่ธุรกิจก็ยังคงเผชิญกับประเด็นทางกฎหมายเกี่ยวกับการแข่งขัน การ ปกป้องผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม รวมถึงความปลอดภัยและความเท่าเทียมกันในที่ทำงาน สังคม คาดหวังว่านักธุรกิจจะพยายามที่จะดำเนินธุรกิจด้วยการแข่งขันอย่างยุติธรรม ด้วยการพัฒนา ส่งเสริม ตั้งราคาและจำหน่ายสินค้าที่มีความปลอดภัยกับทั้งผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ทั้งยังต้องจัด ให้มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัย มีการจัดโปรแกรมการจ้างและการส่งเสริมพนักงานที่ มีคุณภาพโดยไม่แบ่งแยกเรื่องเชื้อชาติ สีผิว เพศ ศาสนาและความสามารถทางกายภาพ ธุรกิจที่มี จริยธรรมจะรับรู้ถึงข้อผูกพันที่จะต้องดำเนินการให้ยิ่งไปกว่าที่กฎหมายบังคับใช้รวมทั้งจะจัดการ ดูแลเพื่อสนองความต้องการและสวัสดิภาพของลูกจ้าง

2. ความรับผิดชอบในแง่จริยธรรม (Ethical Responsibility)

ถึงแม้ว่า องค์ประกอบด้านกฎหมายของความรับผิดชอบต่อสังคมจะเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปแล้ว แต่ความกังวลเกี่ยวกับเรื่องจริยธรรมและการตอบแทนสังคมก็ยังได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบันนี้ ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่จริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมและกิจกรรมที่เป็นความคาดหวังและเห็นชอบในการกระทำโดยสมาชิกในองค์กร ชุมชนและสังคม แม้ว่าพฤติกรรมและกิจกรรมเหล่านั้นจะไม่ผิดตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ก็ตาม ความรับผิดชอบทางด้านจริยธรรมในมุมมองของความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ มาตรฐาน แนวปฏิบัติหรือความคาดหวังที่สะท้อนให้เห็นถึงความกังวล ความใส่ใจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ซึ่งได้แก่ ผู้บริโภค พนักงาน ผู้จำหน่าย ปัจจัยการผลิต ผู้ถือหุ้น และชุมชนคนเหล่านี้จะกังวลและใส่ใจในเรื่องความยุติธรรม ความถูกต้อง หรือการปฏิบัติด้วยความนับถือหรือปกป้องสิทธิของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พฤติกรรมทางจริยธรรมในองค์การได้แก่สิ่งที่ถูกหรือผิด เป็นหรือไม่เป็นที่ยอมรับ บริษัทต่างๆ มีความรับผิดชอบที่จะต้องดำเนินการตามข้อผูกพันทางจริยธรรมที่มีต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมากมาย

ระเบียบขององค์กรเกี่ยวกับจริยธรรม

บริษัทที่มีจริยธรรมจะขึ้นอยู่กับค่านิยมและหลักการทางศีลธรรมที่บุคคลและกลุ่มต่างๆ ในองค์กรยึดถือ ในมุมมองของความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ค่านิยม และความเชื่อทางศีลธรรมของสมาชิกในองค์กรมีความสำคัญ แต่ค่านิยมและความเชื่อทางศีลธรรมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน ค่านิยมและหลักการของคนเหล่านี้เป็นสิ่งสำคัญในการที่จะทำความเข้าใจรูปแบบของการติดต่อทางสังคมและเศรษฐศาสตร์ กลยุทธ์ของบริษัทจะเป็นเครื่องตัดสินว่าองค์กรจะใช้ทรัพยากรบุคคลและการเงินอย่างไรในการบรรลุวัตถุประสงค์ ระบบค่านิยมขององค์การและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนั้นมีผลกระทบอย่างลึกซึ้งต่อการดำเนินการตามกลยุทธ์ของบริษัท ถ้ากลยุทธ์ของบริษัทก่อให้เกิดประเด็นทางจริยธรรม ผู้บริหารระดับสูง ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคมโดยรวมจะต้องประเมินและหารือในเรื่องประเด็นทางจริยธรรมนั้นๆ อย่างจริงจังเพื่อให้ได้แนวทางแก้ไขความขัดแย้ง

ในความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อทางจริยธรรม เศรษฐกิจและสังคมกับกลยุทธ์ขององค์กรบทบาทของผู้บริหารระดับสูงเป็นสิ่งสำคัญมาก องค์กรต่างๆ มักจะสะท้อนแนวปฏิบัติและค่านิยมของผู้บริหารระดับสูงและผู้บริหารระดับสูงถูกมองว่าเป็นตัวแบบในการอยู่ร่วมกันและการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กร ผู้บริหารระดับสูงจะต้องหลีกเลี่ยงจากการพัวพันถึงจริยธรรมอย่างไม่

ชัดเจน แต่จะต้องแสดงพฤติกรรมทางด้านจริยธรรมที่เป็นตัวอย่างต่อคนอื่นๆ ในองค์กร และต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ผู้บริหารที่ประสบความสำเร็จจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของบริษัทได้โดยการชี้นำพฤติกรรมของพนักงานให้ได้ การรับรู้ของพนักงานเกี่ยวกับจริยธรรมของผู้บริหารและเพื่อนร่วมงาน มักจะเกิดจากการเห็นพฤติกรรมที่แสดงออกมากกว่าจากความเชื่อของตัวเองในเรื่องอะไรถูกอะไรผิด ด้วยเหตุนี้บรรยากาศทางจริยธรรมในภาพรวมขององค์กรจึงเป็นตัวกำหนดมาตรฐานการกระทำของพนักงาน ผู้มีอำนาจในองค์กรจะมีผลต่อกิจกรรมในแต่ละวันของพนักงานและมีอิทธิพลโดยตรงต่อพฤติกรรมโดยการทำตามมาตรฐานทางจริยธรรมของบริษัท บทบาทของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งยวดในการส่งเสริมสนับสนุนพฤติกรรมทางจริยธรรมและยอมรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร

3. ความรับผิดชอบในแง่เศรษฐกิจ (Economic Responsibility)

ความรับผิดชอบในแง่เศรษฐกิจ ได้แก่ การใช้ทรัพยากรในการผลิตสินค้าและบริการภายใต้ระบบสังคม นักลงทุนในฐานะผู้สนับสนุนทางการเงินมีผลกระทบในเบื้องต้นต่อการตัดสินใจของผู้บริหาร ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องเผชิญหน้ากับการรักษาสมดุลระหว่างความพอใจของลูกค้าและพนักงานในขณะที่ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและยังต้องทำให้นักลงทุนพึงพอใจไปพร้อมๆ กันด้วย ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่เศรษฐกิจที่ถูกพิจารณาว่าเป็นรากฐานของความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยกันมี 2 ประเด็น คือผลกระทบของเศรษฐกิจและการแข่งขัน

ผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ ความรับผิดชอบต่อสังคมในแง่ที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเรื่องต่างๆ มากมาย เช่น ธุรกิจนั้นแข่งขันกันอย่างไร เรื่องผู้ถือหุ้น ผู้บริโภค พนักงาน ชุมชนและสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อเศรษฐกิจ อำนาจของธุรกิจขนาดใหญ่สามารถบีบให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตในธุรกิจขนาดเล็กเลิกกิจการโดยได้มีการบีบบังคับ การกีดกันต่างๆ ซึ่งถ้าอีกฝ่ายไม่สามารถตอบสนองได้ก็อาจถึงกับเลิกกิจการไป ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและองค์กรก็มีผลต่อเศรษฐกิจเช่นกัน เช่น เรื่องของสิ่งแวดล้อมที่ได้รับการสนใจอย่างมาก เช่น มลภาวะทางอากาศ น้ำ และดิน บริษัทใหญ่ๆ ต้องเผชิญกับเรื่องการควบคุมมลพิษและข้อกำหนดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มิฉะนั้นการดำเนินงานของบริษัทที่มุ่งเน้นแต่เรื่องทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว ก็อาจทำให้เกิดอันตรายต่อทรัพยากร ต่อสุขภาพ และสวัสดิภาพสังคมได้ ผู้ถือหุ้น ผู้บริโภคและพนักงานเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อเศรษฐกิจ ถ้า

บริษัทไม่ให้ความสนใจต่อลูกค้า การทำกำไรและความสามารถในการแข่งขันของบริษัทก็ต้องได้รับผลกระทบอย่างแน่นอน ผลกระทบของกิจกรรมต่างๆ ของบริษัทที่มีต่อเศรษฐกิจในด้านที่เกี่ยวกับพนักงานเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่ง ประเด็นปัญหาต่างๆ เช่น โอกาสในการจ้างงานที่เท่าเทียมกัน ความแตกต่างในเรื่องสถานที่ทำงาน ความปลอดภัยและสุขอนามัยในการทำงานและความเป็นส่วนตัวของ

ผลกระทบด้านการแข่งขัน กล่าวคือ ประเด็นในการแข่งขันในความรับผิดชอบต่อสังคม เกิดขึ้นจากการแข่งขันระหว่างธุรกิจในการแย่งลูกค้าและการทำกำไร เมื่อธุรกิจแข่งขันกันอย่างไม่ยุติธรรม ก็จะเกิดผลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและกฎหมายตามมา การแข่งขันกันอย่างรุนแรง บางครั้งก็ทำให้ผู้บริหารรู้สึกว่าการอยู่รอดของบริษัทกำลังถูกคุกคาม ในสถานการณ์เช่นนี้ผู้บริหารอาจจะยอมรับทางเลือกที่ไม่น่ายอมรับได้และพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อให้มั่นใจว่าบริษัทจะอยู่รอด กลยุทธ์ทางการแข่งขันบางอย่างจะเน้นไปที่การทำให้คู่แข่งอ่อนแอหรือทำลายคู่แข่ง ซึ่งอาจทำให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายต้องบาดเจ็บและรวมไปถึงผู้บริโภคด้วย สิ่งเหล่านี้ได้แก่ การตัดราคาและสงครามการตั้งราคา จุดประสงค์ของ Antitrust Law คือการชี้ให้เห็นถึงการกลยุทธการแข่งขันที่ส่งเสริมสวัสดิภาพของผู้บริโภคให้เด่นชัด การแข่งขันที่รุนแรงอาจทำให้บริษัทต้องทำการจารกรรม ซึ่งเป็นประเด็นทางกฎหมายและจริยธรรม เพราะทำให้บริษัทบางแห่งได้เปรียบคู่แข่งอย่างไม่ยุติธรรมและบางครั้งมีการลอกเลียนแบบผู้คิดค้นคนแรก ซึ่งนอกจากจะเป็นเรื่องของการกีดกันในด้านการแข่งขันแล้วยังเป็นเรื่องความขัดแย้งของผลประโยชน์ด้วย

4. การคืนกำไรสู่สังคม (Philanthropic Responsibility)

การคืนกำไรสู่สังคม หมายถึงการตอบแทนสังคมในเรื่องคุณภาพชีวิตและสวัสดิการที่บริษัทแบ่งปันให้กับสังคม โดยสังคมคาดหวังว่าธุรกิจจะต้องปกป้องคุณภาพชีวิตโดยทั่วไปของสมาชิกในสังคม ซึ่งโดยปกติมนุษย์ไม่ได้ต้องการเพียงแค่ปัจจัยสี่ ซึ่งได้แก่ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่มและยารักษาโรค ที่ตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานของชีวิต แต่ผู้บริโภคต้องการคุณภาพชีวิตในระดับสูง คุณภาพชีวิตจะเกิดขึ้นได้เมื่อมีช่วงเวลาพักผ่อน มีอากาศบริสุทธิ์ น้ำสะอาด ดินที่ไม่มีสารพิษตกค้าง การอนุรักษ์ชีวิตสัตว์ป่าและทรัพยากรธรรมชาติและความปลอดภัยจากรังสีและสารเคมีที่เป็นพิษต่างๆ ด้วยเหตุนี้สังคมจึงคาดหวังให้ธุรกิจปรับปรุงกระบวนการในการผลิตเพื่อลดมลพิษและของเสียเหล่านี้ความรับผิดชอบต่อเรื่องสิ่งแวดล้อมของบริษัทต่างๆ ได้แก่ การลดการปล่อยของเสียไปยังดิน อากาศและน้ำ เนื่องจากการทำธุรกิจนั้นมีส่วนที่ต้องกระทบต่อ

สิ่งแวดล้อมโดยรวม นักธุรกิจจึงต้องมีความรับผิดชอบในการช่วยให้สังคมได้สิ่งที่ต้องการและจำกัดสินค้าและสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตรายให้น้อยที่สุด

ประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคม

สถาบันไทยพัฒน์ ได้มีการกล่าวถึงประโยชน์ของความรับผิดชอบต่อสังคมและอิทธิพลของผู้มีส่วนได้เสียกับกิจการไว้ว่า องค์กรที่นำแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมไปปฏิบัติ จะเกิดผลลัพธ์ทั้งในส่วนรูปธรรมที่จับต้องได้ และในส่วนนามธรรมที่จับต้องไม่ได้จากผู้ที่อยู่ในองค์กร ได้แก่ ผู้ถือหุ้นและพนักงาน และจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์กรโดยตรงและโดยอ้อม ดังนี้

ประโยชน์ที่เป็นรูปธรรม กล่าวคือ ในส่วนของผู้ถือหุ้นหรือเจ้าของกิจการ ราคาหุ้นมีเสถียรภาพและมีส่วนเกินมูลค่าหุ้นในอัตราที่สูงกว่าเกณฑ์เฉลี่ย เนื่องจากเป็นที่ต้องการของนักลงทุน ซึ่งปัจจุบันมีเม็ดเงินลงทุนในธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งเรียกกันเฉพาะว่า SRI (Social Responsibility Investing) นั้น มีมูลค่าเกิน 2 ล้านล้านบาท และมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นโอกาสที่องค์กรสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้ต้นทุนทางการเงินมีแนวโน้มที่ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของตลาดในแง่ของพนักงาน เกิดความภาคภูมิใจในการทำงานร่วมกับองค์กร ได้รับความสุขจากการปฏิบัติงานในหน้าที่ นอกเหนือจากผลตอบแทนในรูปตัวเงิน ทำให้องค์กรสามารถที่จะรักษานักงานที่มีความสามารถไว้ และในขณะเดียวกัน ก็สามารถที่จะชักชวนบุคลากรที่มีคุณภาพและเป็นที่ต้องการ ให้เข้ามาทำงานกับองค์กรได้ องค์กรสามารถสร้างรายได้และส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น จากการที่ลูกค้าพิจารณาเลือกซื้อสินค้าและบริการจากองค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การส่งเสริมการขายด้วยการบริจาครายได้ส่วนหนึ่งต่อทุกๆ การซื้อผลิตภัณฑ์ในแต่ละครั้ง ให้แก่หน่วยงานหรือมูลนิธิที่ช่วยเหลือสังคมในด้านต่างๆ องค์กรยังสามารถลดรายจ่ายของกิจการจากการดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคม ตัวอย่างเช่น โรงไฟฟ้าธรรมรงค์ให้ประชาชนประหยัดพลังงานเพื่อที่จะได้ไม่ต้องลงทุนสร้างโรงไฟฟ้าหรือหาแหล่งพลังงานทดแทนแห่งใหม่ หรือ การลดงบประมาณใช้จ่ายด้านโฆษณาในการเปิดตัวสินค้าแปรรูปของบริษัทแห่งหนึ่ง ที่มีส่วนช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับความเดือดร้อนจากผลผลิตที่ล้นตลาด โดยได้รับการสนับสนุนด้านประชาสัมพันธ์จากหลายภาคส่วนในสังคม เปรียบเทียบกับโฆษณาสินค้าที่ไม่มีส่วนประสมของความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทแห่งเดียวกัน

ประโยชน์ที่เป็นนามธรรม กล่าวคือ องค์กรสามารถได้รับประโยชน์จากการวางตำแหน่งตราผลิตภัณฑ์ ให้อยู่ในใจของลูกค้าเป็นอันดับต้นๆ ในประเภทสินค้าหรือบริการนั้นๆ โดยการ

ดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับการทำตลาดผลิตภัณฑ์ เช่น ร้านกาแฟที่รับซื้อเมล็ดกาแฟในท้องถิ่นหรือจากไร่กาแฟที่ใช้เกษตรอินทรีย์ เป็นต้น สำหรับองค์กรที่มีได้ใช้ตราผลิตภัณฑ์เป็นชื่อขององค์กร หรือเป็นองค์กรที่มีหลายตราผลิตภัณฑ์ สามารถดำเนินกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมที่เสริมภาพลักษณ์องค์กรนอกเหนือจากการวางตำแหน่งตราผลิตภัณฑ์ โดยการสร้างธรรมเนียมปฏิบัติทางธุรกิจที่อำนวยประโยชน์ต่อสังคมโดยสมัครใจมากกว่าเป็นเพียงการปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับในอุตสาหกรรมหรือกฎหมายบ้านเมืองในด้านต่างๆ เช่น การจัดหาและดูแลระบบบำบัดของเสียจากโรงงานให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ มากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำของกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง หรือมากกว่าการมีระบบไว้เพียงเพื่อให้ผ่านการตรวจสอบตามเกณฑ์ แต่มิได้เปิดใช้งาน เป็นต้น

การวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคม

Igalens and Gond (2005) ได้ทำการสรุปวิธีการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคมที่นักวิจัยมักนำมาใช้ในการศึกษาเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ เนื่องจากการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นยังไม่มีขอบเขตหรือเกณฑ์ในการจัดทำที่ชัดเจนแน่นอนว่ากิจการหรือบริษัทควรจะต้องดำเนินการในเรื่องใดบ้างและต้องดำเนินการมากน้อยเพียงใด ซึ่งสิ่งที่องค์กรได้ดำเนินการนั้นมาจากคามสมัครใจที่ต้องการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและผู้มีส่วนได้เสียที่แตกต่างกัน (Carroll, 1979) และเนื่องจากว่ามีข้อจำกัดมากมายสำหรับการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นสิ่งนี้จึงต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างยิ่ง และ สำหรับวิธีการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นสามารถสรุปได้ดังนี้

1. วัดค่าโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของรายงานประจำปี (Measurements based on analysis of the content of annual report)

การวัดในวิธีนี้มีักถูกนำมาใช้ในการศึกษาทางการบัญชีซึ่งพยายามที่จะวัดค่าของรายละเอียดของการเปิดเผยข้อมูล โดยการพยายามอธิบายปัจจัยหรือตัวกำหนดของสิ่งที่ต้องการทำการตรวจสอบ (Gray *et al.*, 1995)

การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิคการสรุปผลอย่างเป็นระบบและใช้สิ่งที่ถ่ายทอดไว้มาให้ความหมายลักษณะพิเศษของสารจากสิ่งที่ได้เห็น ซึ่งเกณฑ์การคัดสรรที่ใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา

ต้องมีความละเอียดเพียงพอที่จะอธิบายความแตกต่างของเนื้อหาสาระแต่ละตัว ต้องแน่นอนและนักวิจัยหรือผู้อ่านคนอื่นๆ สามารถนำไปปรับใช้ได้

จุดเด่นของการวิเคราะห์เนื้อ คือ เป็นวิธีการวิจัยที่โปร่งใสมาก และเป็นวิธีการที่มีลักษณะเป็นวัตถุวิสัย เพราะมีการนิยามปฏิบัติการในการระบุคุณลักษณะของมโนทัศน์ที่จะเจงนัฒมีลักษณะการวิจัยแบบที่ผู้วิจัยไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ถูกวิจัยเป็นวิธีการที่มีความยืดหยุ่นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับข้อมูลที่ไม่ได้มีการจัดระบบ และเป็นวิธีการที่สามารถรวบรวมข้อมูลที่ได้โดยปกติไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลได้ยาก

2. ดัชนีมลพิษ (Pollution Indices)

ตัวชี้วัดเหล่านี้ปกติจะถูกจัดทำโดยหน่วยงานของรัฐซึ่งมีความเป็นอิสระจากบริษัทดัชนีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลายคือ The Toxic Release Inventory (TRI) สำหรับรายละเอียดที่มีการนำเสนอสามารถค้นหาได้ใน Griffin and Mahon (1997) วิธีการวัดชนิดนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของโครงสร้างการวัดผลกระทบต่อสังคมในมุมมองด้านสิ่งแวดล้อมเท่านั้น ซึ่งมีอยู่เพียงแค่บางกลุ่มอุตสาหกรรม

3. การวัดการรับรู้ซึ่งได้มาจากการสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม (Perceptual measurements derived from questionnaire based surveys)

การวัดประเภทนี้พยายามที่จะดำเนินการรูปแบบในด้านที่แตกต่างกันออกไปโดยวิธีการจัดเรียงลำดับของรายการการวัดในแต่ละด้านของโครงสร้างการวัดผลกระทบต่อสังคม ซึ่งตัวอย่างของการวัดประเภทนี้คืองานวิจัยของ Aupperle *et al.* (1985) ผู้ซึ่งพัฒนารูปแบบการวัดความคิดเห็นของผู้บริหาร

4. ดัชนีชี้วัดความมีชื่อเสียงขององค์กร (Corporate Reputation Indicators)

ดัชนีที่มีการใช้อย่างแพร่หลายมากที่สุดที่ใช้วัดความมีชื่อเสียงขององค์กร คือ Moskowitz's 1972 และฉบับที่เป็นของนิตยสารฟอร์จูนปี 1992 สำหรับดัชนีของ Moskowitz นานๆ จะถูกนำมาใช้ดังนั้นจึงจะเน้นไปที่ฉบับของนิตยสารฟอร์จูนเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการวัดการรับรู้ที่ได้มาจากการสำรวจของบุคคลภายนอกบริษัท เช่น ผู้บริหาร ผู้จัดการอาวุโสของบริษัท และ

นักวิเคราะห์ทางการเงิน โดยผู้ถูกสัมภาษณ์แต่ละคนจะทำการให้คะแนนบริษัทใน 8 เรื่อง เพื่อนำคะแนนดังกล่าวมาคำนวณดัชนีความมีชื่อเสียงของบริษัท

5. ข้อมูลที่ถูกจัดทำโดยองค์กร (Data produced by measurement organizations)

ประเภทสุดท้ายของการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคม คือ ข้อมูลซึ่งจัดทำโดยองค์กรซึ่งเป็นตัวแทนที่มีความผู้เชี่ยวชาญในการประเมินพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร อย่างเช่นข้อมูลที่ถูกจัดทำโดยบริษัทวิจัยที่ชื่อ KLD ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับการยอมรับและมีการใช้กันอย่างแพร่หลาย โดย KLD ทำการประเมินบริษัทที่มีขนาดใหญ่ในประเทศอเมริกา

ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการวัดมูลค่าความรับผิดชอบต่อสังคมโดยการวิเคราะห์เนื้อหาของรายงานประจำปี ซึ่งเป็นการวัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยการศึกษาในครั้งนี้ผู้ศึกษาได้พิจารณาสิ่งที่จะนำมากำหนดขอบเขตในการวัดมูลค่าจาก 2 ขอบเขตด้วยกัน คือ ร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) และ รูปแบบการประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ ซีเอสอาร์ เอเชีย โดยทั้งสองขอบเขตนั้นมีเนื้อหาและรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขอบเขตสำหรับวัดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000)

ร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) เป็นมาตรฐานการแสดงความรับผิดชอบต่อผลกระทบของสังคมและสิ่งแวดล้อมจากการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร เพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของคนในสังคมและการพัฒนาที่ยั่งยืนทางธุรกิจ โดยมีสาเหตุของการเกิดขึ้นมาจากกระแสการสร้างความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร (CSR) ได้เข้ามาสู่โลกธุรกิจอุตสาหกรรมอย่างจริงจัง เนื่องจากปัญหาวิกฤตด้านสิ่งแวดล้อมและแรงงานในทั่วทุกมุมโลก ดังนั้นจึงได้มีการแสวงหาแนวคิดและแนวทางการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสันติและการอยู่กันได้อย่างดีในสังคม ด้วยเหตุนี้ องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) จึงได้มีการกำหนด มาตรฐานว่าด้วยความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000 Social Responsibility) ขึ้น เพื่อให้บริษัท องค์กร หน่วยงาน และสถาบันทั่วโลก รวมไปถึงผู้มีส่วนได้เสียขององค์กรได้เพิ่มความตระหนักและสร้างความเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อ

สังคม ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวจะเป็นข้อแนะนำ หลักการ และวิธีการของความรับผิดชอบต่อสังคมที่องค์กรพึงปฏิบัติโดยความสมัครใจ ทุกองค์กรสามารถนำมาไปประยุกต์ใช้ได้โดยไม่ต้องมีการตรวจรับรอง โดย ISO26000 ได้เริ่มมีการพิจารณาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นมา และคาดว่าจะประกาศใช้ในปี 2553 (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2550)

ร่างมาตรฐานนี้จะสอดคล้องกับประกาศและอนุสัญญาขององค์การสหประชาชาติ (United Nations: UN) และองค์การแรงงานระหว่างประเทศ (International Labor Organization: ILO) โดยคาดว่าจะประกาศใช้อย่างไม่เป็นทางการ ไม่เกินเดือนมีนาคม พ.ศ. 2552 และได้เปิดทางเลือกให้องค์กรธุรกิจสามารถเลือกปฏิบัติตามความสมัครใจ (พราหมร ศรีपालวิทย์, 2550)

การมีความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นองค์กรควรที่จะคำนึงถึง 7 ประเด็นหลัก ได้แก่ ธรรมชาติขององค์กร สิทธิมนุษยชน ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน สิ่งแวดล้อม การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม ประเด็นผู้บริโภค และการพัฒนาสังคม (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2550) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. ประเด็นที่ 1 ธรรมชาติขององค์กร (Organizational Governance)

หมายถึง ระบบการบริหารจัดการและกำกับดูแลองค์กร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ถึงแม้ว่ากระบวนการและโครงสร้างของธรรมชาติหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดีจะมีทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ การตัดสินใจขององค์กรควรทำภายใต้กรอบของธรรมชาติ ซึ่งทั่วไปการมีธรรมชาติขององค์กรหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี มีประสิทธิผล จะประกอบด้วยหลักปฏิบัติดังนี้

1.1 การปฏิบัติตามกฎหมาย (Legal Compliance)

การปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบเป็นความรับผิดชอบต่อสังคมขั้นต่ำสุดของทุกองค์กร วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเป็นองค์กรธรรมชาติหรือการกำกับดูแลกิจการที่ดี คือการมีความมั่นใจว่าจะปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง บางองค์กรจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่บังคับใช้เป็นการเฉพาะกับลักษณะและชนิดขององค์กรนั้น

1.2 ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ (Accountability)

ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หมายถึง ภาระหน้าที่หรือความเต็มใจขององค์กรที่จะยอมรับผิดชอบหรืออธิบายเหตุผล องค์กรจะต้องรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสียซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจและดำเนินงานขององค์กร โดยองค์กรควรแสดงหรืออธิบายให้ผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบถึงหน้าที่ นโยบาย การตัดสินใจและกิจกรรมต่างๆ ที่องค์กรและส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้เสียได้ทราบอย่างชัดเจนและเป็นเหตุเป็นผล

1.3 ความโปร่งใส (Transparency)

ความโปร่งใส หมายถึง การเปิดเผยข้อมูลแก่บุคคลหรือหน่วยงานที่อาจได้รับผลกระทบหรือ มีความสนใจเกี่ยวกับการตัดสินใจและการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงการรับฟังข้อมูลต่างๆ อย่างโปร่งใสและทันทั่วถึงต่อผู้มีส่วนได้เสีย ทั้งนี้ระดับชั้นของความโปร่งใสจะมีความแตกต่างกันตามแต่ผู้มีส่วนได้เสียและสถานการณ์

1.4 หลักการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม (Ethical Conduct)

ผู้มีส่วนได้เสียขององค์กร ซึ่งรวมถึงสมาชิก ช่างบ้านที่อาศัยอยู่ในเขต และผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ มีความคาดหวังว่าองค์กรจะดำเนินกิจกรรมอย่างมีจริยธรรม องค์กรควรพัฒนาโครงสร้างการปฏิบัติงานหรือการกำกับกิจการที่ส่งเสริมการดำเนินงานอย่างมีจริยธรรมภายในองค์กร และหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง

1.5 ความตระหนักของผู้มีส่วนได้เสีย (Recognition of Stakeholders and their Concerns)

ถึงแม้ว่าวัตถุประสงค์ขององค์กรอาจจะถูกจำกัดโดยเจ้าของ สมาชิก ช่างบ้านในพื้นที่ แต่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ก็มีสิทธิตามกฎหมายที่เสนอข้อคิดเห็น โดยกระบวนการกำกับดูแลกิจการขององค์กรควรตระหนักหรือนโยบายที่คำนึงถึงสิทธิและผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้เสีย และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียได้แสดงความคิดเห็นและรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับกิจกรรมขององค์กร

2. ประเด็นที่ 2 สิทธิมนุษยชน (Human Rights)

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Universal Declaration of Human Rights) และกฎสากลอื่นๆ กำหนดให้สิทธิมนุษยชนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของความเป็นศักดิ์ศรีและความเป็นมนุษย์ ดังนั้น องค์กรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามสิทธิมนุษยชนภายใต้การดำเนินงานขององค์กรและหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง โดยการสร้างมาตรการป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เป็นหน้าที่ขั้นพื้นฐานขององค์กร และควรดำเนินงานภายใต้บริบทของการเมือง สังคม วัฒนธรรมเพื่อส่งเสริมสิทธิมนุษยชนและการเข้าไปมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยสิทธิมนุษยชนประกอบด้วยสิทธิในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (Civil and Political Rights)

สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมืองเกี่ยวข้องกับสิทธิของเสรีภาพของพลเมือง รวมถึง สิทธิทางการเมืองแสดงออกทางความคิดเห็น สิทธิในการรวมและการก่อตั้งสมาคม สิทธิในการนับถือศาสนา สิทธิในความเชื่อ สิทธิความเป็นส่วนตัว สิทธิของการมีชีวิต สิทธิความเป็นอิสระจากการทรมาน สิทธิด้านความมั่นคง เสรีภาพ และความซื่อสัตย์ โดยสิทธิต่างๆ เหล่านี้จะถูกสนับสนุนโดยตรงหรือโดยอ้อมจากนโยบายของรัฐ แต่กระนั้นก็ตามองค์กรจะต้องให้ความสำคัญเคารพสิทธิต่างๆ ดังกล่าวและไม่ทำตัวเป็นอุปสรรคขัดขวางของบุคคลด้วย

2.2 สิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม (Social Economic and Cultural Rights)

สิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ประกอบด้วย สิทธิส่วนบุคคลด้านอาหาร การศึกษา สุขภาพ การรักษาทางการแพทย์ วัฒนธรรม และการบริการทางสังคม สิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม เป็นสิทธิที่จะต้องดำเนินการเชิงรุกโดยองค์กร โดยองค์กรควรเคารพสิทธิของทุกคนที่จะมีมาตรฐานการครองชีพที่ดี ในเรื่องสุขภาพ การกินคืออยู่ดี การศึกษา รวมถึงการมีครอบครัว

2.3 กลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ (Vulnerable Groups)

กลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ อาทิเช่น ชนพื้นเมือง ชนกลุ่มน้อย สตรี เด็ก คนพิการ และอื่นๆ โดยองค์กรควรให้ความสำคัญกับกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษในเรื่อง

สิทธิมนุษยชน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ และได้เป็นส่วนหนึ่งของสังคม และองค์กรควร มีนโยบายเชิงรุกเพื่อสร้างโอกาสที่เท่าเทียมกันและเคารพทุกคนอย่างเท่าเทียม

2.4 สิทธิขั้นพื้นฐานในที่ทำงาน (Fundamental Rights at Work)

องค์กรแรงงานสากล (International Labors Organization: ILO) กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน ไว้ในประกาศว่าด้วยเรื่องหลักพื้นฐานและสิทธิในการทำงาน (ILO Declaration on fundamental principles and rights at work in 1998) ซึ่งประเทศสมาชิกขององค์กร แรงงานสากลจำนวน 180 ประเทศ ได้ลงนามสนับสนุนและยอมรับพันธกิจในการส่งเสริมสิทธิเหล่านี้ ดังนั้น องค์กรควรคำนึงถึงสิทธิขั้นพื้นฐานในการทำงาน ไม่ควรเลือกปฏิบัติในกระบวนการจ้างงาน ไม่ว่าจะเป็นเชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมแตกต่างกัน โดยการว่าจ้างควรอยู่บนพื้นฐานของคุณสมบัติ ทักษะและประสบการณ์

3. ประเด็นที่ 3 ข้อปฏิบัติด้านแรงงาน (Labor Practices)

ข้อปฏิบัติด้านแรงงานขององค์กรหนึ่งๆ หมายถึง นโยบายและข้อปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับงานที่กระทำภายในองค์กร โดยองค์กรและตามที่องค์กรได้มอบหมาย ซึ่งครอบคลุมถึงความสัมพันธ์ขององค์กรกับพนักงานโดยตรง ความรับผิดชอบในสถานที่ทำงาน ความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายให้ผู้อื่นกระทำ เช่น คู่ค้า ซึ่งประกอบด้วย

3.1 การจ้างงานและความสัมพันธ์ในการจ้างงานแบบนายจ้าง – ลูกจ้าง (Employment and Employment Relationship)

องค์กรควรยอมรับแนวคิดสากล เรื่องความสัมพันธ์ของการจ้างงานแบบนายจ้าง – ลูกจ้าง ที่อยู่ภายใต้กฎหมายแรงงานหรือกฎหมายการจ้างงาน โดยยอมรับสิทธิและข้อปฏิบัติของนายจ้างและสิทธิและข้อปฏิบัติของลูกจ้าง พร้อมทั้งยึดถือผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม

3.2 เงื่อนไขในการทำงานและการคุ้มครองทางสังคม (Condition of Work and Social Protection)

เงื่อนไขในการทำงาน หมายถึง ค่าจ้างและค่าตอบแทนอื่นๆ เวลาทำงาน เวลาพักผ่อน วันหยุด ระเบียบวินัยและข้อปฏิบัติในการเลิกจ้าง ความสมดุลระหว่างชีวิตทำงานกับชีวิตส่วนตัว เป็นต้น เงื่อนไขในการทำงานโดยมากถูกกำหนดโดยกฎหมาย หรือข้อตกลงระหว่างนายจ้างและลูกจ้าง ซึ่งโดยส่วนใหญ่ นายจ้างจะมีส่วนร่วมในการกำหนดเงื่อนไขในการทำงานนี้ ส่วนการคุ้มครองทางสังคม หมายถึง การรับประกันว่าจะไม่มีการสูญเสียรายได้เมื่อเกิดบาดเจ็บจากการทำงาน การเจ็บป่วย การคลอดบุตร การเป็นบิดามารดา (Parenthood) การแก่ชรา การว่างงาน การพิกลพิการทางกาย และความยากลำบากทางการเงินอื่นๆ ดังนั้น เงื่อนไขในการทำงานและการคุ้มครองทางสังคมขององค์กรควรเป็นไปตามกฎหมาย และสอดคล้องกับมาตรฐานแรงงานที่เกี่ยวข้อง

3.3 การสานเสวนา (Social Dialogue)

การเสวนา หมายถึง การเจรจาต่อรอง การปรึกษา หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างตัวแทนภาครัฐ นายจ้าง และลูกจ้าง ในประเด็นที่เป็นผลประโยชน์ร่วมกัน การเสวนาและกลไกการให้คำปรึกษามีหลายรูปแบบ เช่น สภาแรงงาน และการเจรจาตกลงร่วมกัน การเปิดโอกาสให้ลูกจ้างได้แสดงความคิดเห็นต่างๆ

3.4 สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน (Health and Safety at Work)

การสร้างความปลอดภัยในการทำงานให้ลูกจ้าง ทั้งทางกาย ใจ และสังคม เป็นสิ่งจำเป็นที่องค์กรควรตระหนักเพื่อป้องกันมิให้เกิดอันตรายและความเสี่ยงต่างๆ จากสถานะในการทำงาน ทั้งนี้เพราะการเจ็บป่วย บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตของลูกจ้างก่อให้เกิดต้นทุนทางสังคมที่สูงรวมถึงมลพิษและอันตรายต่างๆ อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม นอกจากนี้ การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานด้วยความรับผิดชอบจะช่วยลดต้นทุนในการประกอบการปรับปรุงขวัญและกำลังใจของลูกจ้าง และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนั้น องค์กรควรมีกระบวนการทำงานที่ถูกต้อง เหมาะสม คำนึงถึงสุขภาพ ความปลอดภัยของลูกจ้าง รวมถึงมีการจัดหาอุปกรณ์ด้านความปลอดภัยเพื่อป้องกันมิให้เกิดอุบัติเหตุและจัดการกับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น

3.5 การพัฒนาบุคลากร (Human Resource Development)

การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการเพิ่มพูนทางเลือกของบุคลากร เพิ่มประสิทธิภาพ ความสามารถ และเพิ่มโอกาสความก้าวหน้าในอาชีพการทำงาน รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากร ได้รับโอกาสทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การมีสุขภาพที่ดี ชีวิตยืนยาว และมีมาตรฐานการครองชีพที่ดี

4. ประเด็นที่ 4 สิ่งแวดล้อม (The Environment)

ในปัจจุบันนี้ โลกกำลังเผชิญกับปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมมากมาย เช่น ทรัพยากรธรรมชาติ หมดไป สภาพอากาศเปลี่ยนแปลง มลภาวะเป็นพิษ ระบบนิเวศเสื่อมโทรม เป็นต้น ความท้าทาย ด้านสิ่งแวดล้อมนี้ถือเป็นปัญหาระดับโลกที่ทุกคนกำลังเผชิญร่วมกัน และเชื่อมโยงอย่างใกล้ชิดกับ ประเด็นสิทธิมนุษยชนและการพัฒนาสังคม การแก้ไขปัญหาเหล่านี้ต้องใช้มาตรการที่จริงจังและเหมาะสมที่ทุกคนในสังคมมีส่วนร่วม และทุกองค์กรทั้งตระหนักและปฏิบัติงานอย่างมีความ รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1 การจัดการปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงาน การผลิตสินค้าและบริการ (Identifying and Managing Environmental Aspects of Activities, Products and Services)

องค์กรควรมีการดำเนินงานต่างๆ เพื่อป้องกันหรือลดผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับ สิ่งแวดล้อม รวมถึงปล่อยมลพิษและของเสียจากกระบวนการดำเนินงาน การผลิตสินค้าและการ บริการขององค์กรออกสู่สิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด นำแผนการลดของเสียมาใช้ ทำการจัดการของ เสียทั้งระบบ (Waste hierarchy) โดยเริ่มจาก (1) การลดการใช้วัตถุดิบและปัจจัยนำเข้า (2) การนำ กลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) (3) การนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycle) (4) การบำบัดของเสีย และ (5) การกำจัด ของเสีย

4.2 การส่งเสริมการผลิต การบริโภคและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Promoting Sustainable Consumption Product and Resume)

การบริโภคอย่างยั่งยืน หมายถึง การบริโภคอย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งปันทรัพยากร ระหว่างคนรวยกับยากจน และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยไม่คุกคามต่อความต้องการขั้นพื้นฐานของ

คนรุ่นหลัง องค์การควรมีการผลิตที่สะอาด ซึ่งมาจากการใช้วัตถุดิบ น้ำ และพลังงานอย่างประหยัด ไม่ใช้วัตถุดิบอันตรายและเป็นพิษ และองค์การควรวางแผนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ พลังงาน น้ำมัน วัตถุดิบ ที่ดิน และน้ำ อย่างมีประสิทธิภาพจากแหล่งที่ยั่งยืน เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งทางตรงและทางอ้อม

4.3 การจัดการกับปัญหาสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Combating Climate Change)

การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงใดๆ ที่เกิดขึ้นต่อสภาพภูมิอากาศ ไม่ว่าจะเกิดจากธรรมชาติหรือกิจกรรมของมนุษย์ก็ตาม การปล่อยก๊าซเรือนกระจกสู่บรรยากาศโดยเฉพาะจากการเผาไหม้เชื้อเพลิงฟอสซิล เป็นสาเหตุหลักที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมมนุษย์ ดังนั้น ทุกองค์การควรจะได้รับผิดชอบต่อปัญหาการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยอาจมีแผนลดการพึ่งพาการใช้ก๊าซคาร์บอนและร่วมมือกับองค์กรอื่นๆ ในการจัดการกับปัญหาดังกล่าว

4.4 คุณประโยชน์และคุณค่าจากระบบนิเวศ (Valuing Ecological Services) ได้แก่ การรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศเป็นสิ่งที่ยังคงควรตระหนัก หากไม่สามารถรักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศไว้ได้ ก็ควรจะหาสิ่งทดแทนมาทดแทนในส่วนที่ขาดหายไป ดังนั้น องค์การควรมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศให้เกิดความสมดุล รักษาความสมบูรณ์ของระบบนิเวศ รวมไปถึงการอนุรักษ์ระบบนิเวศทางน้ำ และพื้นดิน มรดกทางพันธุกรรมและชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิต

5. ประเด็นที่ 5 การดำเนินงานอย่างเป็นธรรม (Fair Operating Practices)

การดำเนินงานอย่างเป็นธรรมเป็นการนำหลักการของความรับผิดชอบต่อสังคมมาประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติอย่างเป็นธรรมขององค์การจะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อมที่องค์กรดำเนินการอยู่ กระตุ้นให้เกิดการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ปรับปรุงความน่าเชื่อถือ และความเป็นธรรมในการทำข้อตกลงทางการค้า ป้องกันความไม่ซื่อสัตย์และการคอร์รัปชัน และส่งเสริมกระบวนการทางการเมืองที่เป็นธรรม องค์การควรใช้จุดแข็งที่มีอยู่ และความสัมพันธ์กับองค์กรอื่นๆ ในการส่งเสริมผลลัพธ์ในด้านบวก หมายรวมถึงการใช้สถานภาพขององค์กร และอิทธิพลในการเป็นผู้นำ การรับแนวคิดความรับผิดชอบต่อสังคมไปใช้ในวงกว้าง ซึ่งประกอบด้วย

5.1ต่อต้านการคอร์รัปชันและการรับสินบน (Anticorruption and Ant bribery)

การคอร์รัปชันเป็นการใช้อำนาจที่บิดเบือนเพื่อประโยชน์ส่วนตนโดยทั่วไปการคอร์รัปชันเป็นสิ่งผิดกฎหมาย โดยผลของการคอร์รัปชันนั้นสามารถทำลายสิทธิมนุษยชน เป็นอุปสรรคต่อกระบวนการทางการเมือง ทำลายสิ่งแวดล้อม บิดเบือนการแข่งขัน และเป็นอุปสรรคต่อความมั่นคงและการเติบโตทางเศรษฐกิจ ดังนั้น องค์กรควรมีนโยบายและแนวปฏิบัติเพื่อต่อต้านปัญหาการคอร์รัปชัน การจ่ายเงินเพื่ออำนวยความสะดวก การติดสินบน และการข่มขู่

5.2 การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ (Responsible Political Involvement)

องค์กรสามารถมีบทบาทในเชิงสร้างสรรค์ต่อนโยบายสาธารณะและการเมือง โดยการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ และให้การอบรมและสร้างความตระหนักให้แก่พนักงานและตัวแทนขององค์กรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างรับผิดชอบ

5.3 การแข่งขันที่เป็นธรรม (Fair Competition)

การแข่งขันที่เปิดกว้างและเป็นธรรม ช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพ ลดต้นทุนสินค้าและบริการ ส่งเสริมนวัตกรรม สนับสนุนการพัฒนาสินค้าหรือกระบวนการใหม่ๆ และช่วยขยายการเติบโตทางเศรษฐกิจและมาตรฐานการครองชีพในระยะยาว ดังนั้น องค์กรควรดำเนินงานตามกรอบการแข่งขันที่ดี และเป็นธรรม การหลีกเลี่ยงวิธีการที่ไม่สุจริตเพื่อทำลายคู่แข่ง เช่น การฮั้วการประมูล การตัดราคา การใช้อิทธิพลเพื่อการผูกขาด เป็นต้น

5.4 ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมตลอดห่วงโซ่อุปทาน (Promoting Social Responsibility through the Supply Chain)

องค์กรควรจูงใจองค์กรอื่นๆ ด้วยการใช้อำนาจในการซื้อที่มีอยู่ รวมถึงการใช้ภาวะความเป็นผู้นำ และการเป็นที่ปรึกษา เพื่อส่งเสริมการสนับสนุนนำเอาหลักการของความรับผิดชอบต่อสังคมมาใช้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ ยังสามารถกระตุ้นให้เกิดความต้องการในสินค้าและบริการที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม

5.5 เคารพในสิทธิทางทรัพย์สิน (Respect for Property Rights)

สิทธิทางทรัพย์สิน รวมถึง ทรัพย์สินทางกายภาพ และทรัพย์สินทางปัญญา และรวมทั้งผลตอบแทนจากที่ดิน ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สิทธิในทางศิลปกรรม และสิทธิอื่นๆ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสิทธิที่ไม่ได้ระบุในกฎหมาย เช่น ความรู้ตามประเพณีของกลุ่มเฉพาะ หรือทรัพย์สินทางปัญญาของพนักงาน การรับรู้ถึงสิทธิทางทรัพย์สินช่วยส่งเสริมการลงทุน ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ตลอดจนช่วยส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และการประดิษฐ์คิดค้น ดังนั้น องค์กรควรเคารพในสิทธิทางทรัพย์สินดังกล่าว โดยการไม่เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่จะละเมิดต่อสิทธิในทรัพย์สิน ปละอมแปลง และละเมิดลิขสิทธิ์

6. ประเด็นที่ 6 ประเด็นด้านผู้บริโภค (Consumer Issue)

ผู้บริโภคเป็นผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญขององค์กร การดำเนินงานและผลผลิตขององค์กรมีผลกระทบต่อผู้ที่ใช้สินค้าหรือบริการขององค์กรนั้นๆ สังคมมีความคาดหวังว่าองค์กรจะปฏิบัติต่อผู้บริโภคของตนอย่างเป็นธรรม มีความรับผิดชอบเรื่องความปลอดภัยในสินค้าและบริการ และเปิดโอกาสให้เข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นในราคาที่สมารถจ่ายได้ ซึ่งความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นด้านผู้บริโภค ประกอบด้วยหลักการต่างๆ ดังนี้

6.1 การดำเนินการอย่างเป็นธรรม วิธีการตลาดและการให้ข้อมูล (Fair Operating, Marketing and Information Practices)

องค์กรควรดำเนินการโดยนำหลักความยุติธรรม ความโปร่งใส และการเอาใจใส่ในการปฏิบัติต่อผู้บริโภค ซึ่งผู้บริโภคอาจต้องเผชิญกับวิธีปฏิบัติที่หลอกลวง ชี้นำไปในทางที่ผิด หลอโก่ง และความไม่เป็นธรรม วิธีการตลาดที่หลอกลวงราคาและอุปทานที่ไม่เป็นธรรม ซึ่งผลกระทบของวิธีปฏิบัติดังกล่าวอาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังนั้น ในการดำเนินงานธุรกิจกับผู้บริโภค องค์กรควรใช้วิธีการตลาดและการให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคอย่างถูกต้อง ชัดเจน ไม่หลอกลวง

6.2 การปกป้องสุขภาพและความปลอดภัยของผู้บริโภค (Protecting Consumer's Health and Security)

ผู้บริโภคมีสิทธิคาดหวังว่าสินค้าและบริการที่จัดหามานั้นมีความปลอดภัย และไม่มีความเสี่ยงอันตรายในการใช้งาน ดังนั้น องค์กรควรจัดหาสินค้าและบริการที่มีคุณภาพ ปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และทรัพย์สินของผู้บริโภค

6.3 การจัดหาและพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (Provision and Development of Environmentally and Socially Beneficial Goods and Services)

สินค้าและบริการที่องค์กรเสนอ ควรมีคุณค่าต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมในเชิงบวก อาทิ เช่น ออกแบบสินค้าที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ ซ่อมได้ ช่วยลดมลภาวะต่างๆ เป็นต้น

6.4 การบริการและการสนับสนุนผู้บริโภค (Consumer Service and Support)

ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าและบริการในระดับที่สูงนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่ทำให้องค์กรอยู่ได้ โดยในขณะที่องค์กรต้องการกำไร ผู้บริโภคก็ต้องการที่จะได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมแม้หลังการซื้อสินค้าและบริการนั้นๆ แล้วก็ตาม ดังนั้น องค์กรควรจัดระบบสนับสนุนผู้บริโภคที่มีประสิทธิภาพอย่างเพียงพอ พัฒนา ดำเนินการ และจัดให้มีช่องทางการสื่อสารระหว่างผู้บริโภคกับองค์กร

6.5 การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภค (Consumer Data Protection and Privacy)

เพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิส่วนบุคคลจากการรวบรวมและจัดการข้อมูลส่วนบุคคล องค์กรควรจัดเก็บข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคด้วยวิธีที่ถูกต้องตามกฎหมายและเป็นธรรม เป็นข้อมูลที่ได้มาด้วยความเต็มใจ และไม่นำข้อมูลมาเปิดเผยหรือนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น เว้นแต่ได้รับการยินยอมจากเจ้าของข้อมูลและกฎหมายให้อำนาจ

6.6 การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็น (Access to Essential Goods and Services)

ตามหลักการของการเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็นนั้น ภาครัฐควรจัดหาสินค้าและบริการเหล่านี้ให้กับประชาชนทุกคน และควรทำให้ทุกคนเข้าถึงสินค้าและบริการที่สามารถจ่ายได้ ดังนั้น องค์กรที่ทำการจัดหาสินค้าและบริการที่จำเป็นควรเสนอให้ทุกคนมีสิทธิเข้าถึงสินค้า

และบริการในราคาที่เป็นธรรม และสามารถจ่ายได้ โดยไม่คำนึงถึงศักยภาพทางการเงินและถิ่นที่อยู่ แม้ในกรณีที่ไม่ได้มีข้อบังคับทางกฎหมายก็ตาม

6.7 การบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption)

เพื่อเป็นการสนับสนุนการบริโภคอย่างยั่งยืนนั้น ผู้บริโภคจำเป็นต้องได้รับข้อมูล เรื่องการดำเนินงาน สินค้าและบริการขององค์กร โดยองค์กรควรให้ข้อมูลแก่ผู้บริโภคอย่าง ครบถ้วน ตรงไปตรงมา และถูกต้อง ข้อมูลที่ควรให้รวมถึง กระบวนการผลิต วัตถุดิบที่ใช้ ผลต่อ สุขภาพ ผลข้างเคียง วิธีการใช้ให้ปลอดภัย การเก็บรักษา เป็นต้น

6.8 การสร้างความตระหนักและให้ความรู้ (Education and Awareness)

ผู้บริโภคควรได้รับข้อมูลและความรู้อย่างถูกต้อง โดยองค์กรควรสอนทักษะใน การประเมินและเปรียบเทียบสินค้าและบริการ ก่อให้เกิดการปฏิบัติจริง อีกทั้งสร้างความตระหนัก เรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการบริโภคด้วย

7. ประเด็นที่ 7 การพัฒนาสังคม (Social Development)

การพัฒนาสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการปกป้องสิ่งแวดล้อม เป็น พื้นฐานของสังคมที่ยั่งยืน แม้ว่าโดยพื้นฐานแล้วความรับผิดชอบในการพัฒนาสังคมจะเป็นหน้าที่ ของรัฐบาล ทว่าองค์กรต่างก็มีบทบาทสำคัญเช่นเดียวกัน เพราะทุกองค์กรต่างสร้างผลกระทบได้ทั้ง ด้านบวกและด้านลบ รวมทั้งมีอิทธิพลต่อสังคม การพัฒนาสังคมให้มีความเท่าเทียมกันนั้นมี อุปสรรคสำคัญ ได้แก่ ความยากจน ความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม ปัญหาสุขภาพ ข้อจำกัดในการ เข้าถึงการศึกษา การขาดแคลนที่อยู่อาศัย และการกีดกันชนกลุ่มน้อย เป็นต้น ดังนั้น องค์กรควร เอาชนะอุปสรรคเหล่านี้ให้ได้เสียก่อน เพื่อสร้างสิทธิในการร่วมมือกันพัฒนาให้เกิดขึ้นจริง ซึ่งการ พัฒนาสังคม ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

7.1 การมีส่วนร่วมในชุมชน (Community Involvement)

ในประเด็นการมีส่วนร่วมในชุมชนนี้ องค์กรควรคำนึงถึงการปรึกษาหารือ การ สานเสวนา และการเจรจาต่อรอง เช่นเดียวกับการเสริมศักยภาพชุมชนและการลงทุนทางสังคมโดย

องค์กรมีการจัดการกับผลกระทบด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นกับชุมชน และองค์กรควรรับฟังผู้มีส่วนได้เสียและเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูล และสามารถสื่อสารกับองค์กรได้ อีกทั้งองค์กรควรมีส่วนร่วมในการสร้างและให้ความเข้มแข็งแก่ชุมชนอย่างยั่งยืน

7.2 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ (Contribution to Economic Development)

การดำเนินงานขององค์กรล้วนมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการพัฒนาในภาพรวมทั้งในระดับสากล ระดับประเทศ หรือระดับท้องถิ่น แต่บ่อยครั้งที่ผลกระทบหลักๆ จากองค์กรทั้งด้านบวก และด้านลบนั้นตกอยู่กับระดับท้องถิ่น ดังนั้น องค์กรควรมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพให้เศรษฐกิจระดับท้องถิ่น โดยการจัดหาสินค้าหรือวัตถุดิบท้องถิ่น หรือการจ้างคนในท้องถิ่นทำงาน นอกจากนี้องค์กรยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจได้อีกโดยการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การจ่ายภาษี การพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ และการลงทุน โดยเฉพาะในเรื่องการจ่ายภาษี องค์กรควรมีความรับผิดชอบจ่ายชำระภาษีอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และให้ข้อมูลที่จำเป็นแก่ภาครัฐ ซึ่งภาครัฐใช้รายได้จากภาษีเพื่อจัดการและพัฒนาระบบสาธารณูปโภค เช่น ระบบขนส่งสาธารณะ ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

7.3 การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม (Contribution to Social Development)

องค์กรสร้างผลกระทบให้กับสังคมได้ทั้งด้านบวกและด้านลบจากการดำเนินการขององค์กรเองและองค์กรในเครือข่าย องค์กรที่มีแนวปฏิบัติด้านบวกในเรื่องการพัฒนาสังคม จะช่วยสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มผู้มีส่วนได้เสีย สร้างชื่อเสียง รวมทั้งบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ องค์กรสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมได้โดย อาทิเช่น ส่งเสริมให้ตระหนักถึงบทบาทของการพัฒนาสังคม ส่งเสริมและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกทางวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี ส่งเสริมการศึกษา ส่งเสริมการมีสุขภาพอนามัยที่ดี รวมถึงการบรรเทาความยากจนและความหิวโหย

CSR Asia Business Barometer 2008

ซีเอสอาร์เอเชีย ก่อตั้งเมื่อปี 2004 โดย นายริชาร์ด คลอฟোর্ด อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยฮอว์ก ที่ศึกษาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมและเป็นวิทยากรบรรยายเกี่ยวกับประเด็นดังกล่าว โดย

มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่ประเทศสิงคโปร์ และที่ผ่านมา ซีเอสอาร์เอเชียได้มีการจัดสัมมนาเกี่ยวกับเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในหลายๆ ประเทศ รวมทั้งในประเทศไทยด้วย

ซีเอสอาร์เอเชีย เป็นบริษัทที่ให้บริการข้อมูลข่าวสาร จัดการอบรม ทำวิจัย และให้คำปรึกษาในด้านการทำธุรกิจแบบยั่งยืนในภูมิภาคและเป็นองค์กรที่อยู่ตรงกลางระหว่างความคิดหรือมุมมองที่ขัดแย้งกันระหว่างองค์กรประชาสังคม (คือ องค์กรที่ประชาชนอาสาสมัครมาร่วมกันทำสาธารณประโยชน์ หรือการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน) กับองค์กรที่เป็นบริการเชิงพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้ ซีเอสอาร์เอเชีย มีความสามารถในการสร้างและนำเสนอการรับรู้และความเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อความได้เปรียบในการพัฒนาที่ยั่งยืนของภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก

ซีเอสอาร์เอเชีย นั้นให้ความสำคัญกับความยั่งยืนทางเศรษฐกิจขององค์กรรวมถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและสังคม เพราะฉะนั้น ซีเอสอาร์เอเชียจึงดำเนินการตามหลักผู้เกี่ยวข้องทางธุรกิจเพื่อส่งเสริม ความรับผิดชอบต่อสังคมผ่านทางภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและเพื่อความเข้าใจถึงการชี้แจงเรื่องการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก ซีเอสอาร์เอเชียได้ดำเนินโครงการวิจัยเพื่อประเมินบริษัทจดทะเบียนที่มีขนาดใหญ่ที่สุดใน 4 ประเทศที่อยู่ในเขตภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกว่ามีการเปิดเผยข้อมูลและมีการสื่อสารความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไร และประเทศทั้ง 4 ประเทศ คือ ฮองกง มาเลเซีย สิงคโปร์ และ ไทย ซึ่งการประเมินครั้งนี้ได้สร้างเครื่องมือหรือรูปแบบในการประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขึ้นมีชื่อว่า CSR Asia Business Barometer 2008 ซึ่งมีตัวชี้วัดทั้งหมด 62 ตัว โดยแบ่งออกเป็น 6 เรื่องหลักๆ ดังนี้

1. นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท (Company Codes and Policies)

ตัวชี้วัดในหัวข้อจะประเมินความมีอยู่ของนโยบายและกฎเกณฑ์ของการปฏิบัติหรือการดำเนินการและการสื่อสารของบริษัทในเรื่องที่สัมพันธ์กับปัจจัยหลักทางความรับผิดชอบต่อสังคม ประกอบด้วย การกำกับกิจการที่ดี การบริหารความเสี่ยง การต่อต้านการทุจริต ประเด็นในเรื่องของแรงงานและสิทธิมนุษยชนโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหลากหลายของคณะกรรมการและโครงสร้างของคณะกรรมการ

1.2 จำนวนของคณะกรรมการอิสระและประธานอิสระ

1.3 การจ่ายผลตอบแทนของคณะกรรมการ

- 1.4 รายงานการกำกับดูแลกิจการ
- 1.5 นโยบายการกำกับดูแลกิจการ
- 1.6 หลักเกณฑ์หรือนโยบายในการบริหารความเสี่ยง
- 1.7 หลักเกณฑ์หรือขอบเขตในการวิเคราะห์ความเสี่ยง
- 1.8 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านจริยธรรมทางธุรกิจ
- 1.9 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม
- 1.10 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์หรือบุคลากร
- 1.11 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัย
- 1.12 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านความรับผิดชอบต่อสินค้าหรือบริการ
- 1.13 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านซัพพลายเชนหรือหุ้นส่วนทางธุรกิจ
- 1.14 หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านการต่อต้านการทุจริต

2. กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการสื่อสารในการกำหนดกลยุทธ์เรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR Strategy and Communication)

ตัวชี้วัดในหัวข้อนี้จะประเมินกลยุทธ์ในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทและกิจกรรมเหล่านั้นถูกสื่อสารไปสู่ผู้มีส่วนได้เสียโดยมีการริเริ่มการรายงานอย่างไร เช่น ใช้แนวทางในการรายงานที่มีการยอมรับในระดับสากล รายงานความผูกพันต่อผู้มีส่วนได้เสีย อบรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม และการเข้าใจหรือการรับรู้ และ สอดคล้องกับมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมในการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งในหัวข้อนี้มีดัชนีชี้วัดทั้งหมด 11 ข้อดังนี้

2.1 คณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบในประเด็นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ที่แสดงอย่างชัดเจน หรือ อยู่ในคำแถลงการณ์ของประธานบริษัท

2.3 ช่องทางการติดต่อหรือชื่อของบุคคลที่สามารถติดต่อได้โดยตรงในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม

2.4 รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม

2.5 การใช้แนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคม เช่น GRI หรือ AA1000

2.6 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม

2.7 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับตัวชี้วัดด้านสังคม

2.8 การรับประกันคุณภาพของรายงาน

2.9 มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความสมัครใจ เช่น UN Global Compact

2.10 ความผูกพันและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย

2.11 สนับสนุนการรับรู้และเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ จัดการฝึกอบรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม

3. การตลาดและซัพพลายเชน (Marketplace and Supply Chain)

ตัวชี้วัดในหัวข้อนี้จะประเมินอุปทาน การจัดส่งและการกระจายของสินค้าและบริการ และ กิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่ลูกค้า ในขอบเขตนี้ประกอบไปด้วย การบริหารจัดการเรื่องสุขภาพและความปลอดภัย มาตรฐานการจัดส่งสินค้าและความผูกพันต่อผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต สำหรับหัวข้อนี้มีตัวชี้วัดทั้งหมด 7 หัวข้อดังนี้

3.1 การมีการตรวจสอบรับรอง หรือขึ้นทะเบียนผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต

3.2 มีการสนับสนุน หรือ มีการปรับปรุง ตรวจสอบผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต

3.3 มีการเรียกร้องให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตตระหนักถึงในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม

3.4 ระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัย

3.5 การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญของวัตถุประสงค์เรื่องสุขภาพและความปลอดภัยต่อลูกค้า

3.6 กิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่ลูกค้าเป็นหลัก เช่น การติดตามสินค้า สุขภาพความปลอดภัยของลูกค้า เป็นต้น

3.7 แนวคิดในเรื่องของวงจรชีวิตผลิตภัณฑ์ หรือ การนำสินค้ากลับมาใช้ใหม่ หรือ มีการจัดการกับวัตถุดิบที่เหลือจากการผลิต

4. สถานที่ทำงานและพนักงาน (Workplace and People)

สำหรับองค์กรทุกองค์กร บุคคลากรถือว่าเป็นสินทรัพย์ที่แข็งแกร่งที่สุด ตัวชี้วัดในหัวข้อนี้จะทำการประเมินว่าบริษัทมีความมุ่งหมายอย่างไรต่อพนักงานของตนเองและการกระทำเหล่านั้นถูกสื่อสารออกมาอย่างไรต่อทั้งภายในและภายนอกองค์กร ในส่วนนี้ประกอบไปด้วย นโยบายเรื่องสุขภาพ และ ประเด็นในส่วนของการทรัพยากรมนุษย์ การฝึกอบรมและการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ความหลากหลายและเสรีภาพของพนักงาน ซึ่งตัวชี้วัดในหัวข้อนี้ประกอบด้วย 12 ตัวชี้วัดดังนี้

4.1 นโยบายเรื่องสุขภาพของพนักงาน

4.2 การฝึกอบรมพนักงานทางด้านสุขภาพและความปลอดภัย

4.3 การวางแผนล่วงหน้าสำหรับเวลาหรืองบประมาณในการฝึกอบรมพนักงาน

4.4 รายการหรือนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพนักงาน

4.5 การชี้แจงหรือนโยบายเรื่องผลตอบแทนของพนักงานทุกระดับ

4.6 การสำรวจความพึงพอใจของพนักงาน

4.7 การเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความแตกต่างหรือความหลากหลายของพนักงาน เช่น เชื้อชาติ หรือ เพศ เป็นต้น

4.8 นโยบายเรื่องความแตกต่างของพนักงาน

4.9 คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันของพนักงาน

4.10 คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องสิทธิมนุษยชน

4.11 กระบวนการสำหรับการร้องเรียนของพนักงาน เช่น การให้ข้อมูล

4.12 นโยบายเรื่องสิทธิและเสรีภาพของพนักงาน

5. สิ่งแวดล้อม (The Environment)

ผลของการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศและสภาพแวดล้อมบรรลุถึงจุดสูงสุดของข้อตกลงที่ระดับนโยบายสาธารณะ ภูมิภาค ตัวชี้วัดในเรื่องนี้จะประเมินถึงระดับของข้อมูลสภาพแวดล้อม และการกำหนดเป้าหมายของบริษัทว่าบริษัทมีการรายงานต่อผู้มีส่วนได้เสียอย่างไร ตัวชี้วัดนี้ประกอบไปด้วย ระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม การเผยแพร่ข้อมูล การใช้พลังงานหมุนเวียน และการชักชวนให้ลูกค้าและพนักงานให้ความสนใจต่อสิ่งแวดล้อม โดยตัวชี้วัดในหัวข้อนี้ประกอบไปด้วย 8 ตัวชี้วัดดังนี้

5.1 ระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม โดยแสดงตามมาตรฐานของประเทศ มาตรฐานระดับสากล หรือมาตรฐานภายใน

5.2 การเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม

5.3 ข้อมูลการใช้พลังงานหรือการใช้น้ำ

5.4 ข้อมูลของเสียจากการผลิต

5.5 การลดการปล่อยสารพิษ

5.6 การใช้พลังงานทดแทน เช่น พลังงานน้ำ หรือ พลังงานแสงอาทิตย์ เป็นต้น

5.7 การลดของเสียจากการผลิต

5.8 การมุ่งเน้นหรือชักชวนให้ลูกค้าใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม

6. การลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม (Community Investment and Development)

การลงทุนในความสัมพันธ์กับชุมชนเป็นที่รู้กันดีว่าเป็นรูปแบบของความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งในภูมิภาคเอเชียที่มีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานของการให้เพื่อสังคม อย่างไรก็ตามรูปแบบที่เกิดขึ้นมาสำหรับประเด็นในหัวข้อนี้คือ ความสัมพันธ์กับชุมชนนั้นถูกรายงานออกมาอย่างไรและถ้ามีหลักฐานของการเก็บข้อมูลและการติดตามประเมินผลของผลกระทบรวมไปถึงเป้าหมายระยะยาว ตัวชี้วัดในเรื่องนี้จะประเมินหลักฐานของกลยุทธ์และเป้าหมายระยะยาว ระบบการติดตามประเมินผลที่สามารถวัดผลกระทบของการลงทุนและเชื่อมโยงกับอาสาสมัครพนักงาน ซึ่งดัชนีชี้วัดในหัวข้อนี้มีทั้งหมด 9 ตัวชี้วัดดังนี้

6.1 การประเมินผลกระทบจากการลงทุนในเรื่องของความสัมพันธ์กับชุมชน

6.2 การกำหนดงบประมาณสำหรับการลงทุนในชุมชน

6.3 ทรัพยากรที่ใช้สำหรับการลงทุนในชุมชน เช่น เงิน สิ่งของ ชั่วโมงของอาสาสมัคร

6.4 ระบบติดตามประเมินผลการลงทุนในชุมชน

6.5 การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนในชุมชน เช่น เปอร์เซ็นต์ของกำไรต่อปี คน หรือ จำนวนเงิน

6.6 ข้อมูลผู้มัดและข้อมูลของพนักงานซึ่งเป็นอาสาสมัคร

6.7 โครงการหรือการพัฒนาในระยะยาว

6.8 ความผูกพันของพนักงานต่อการลงทุนในชุมชน

6.9 การดำเนินการให้สอดคล้องกับ UN Millennium Development Goals หรือ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบขอบเขตการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่าง CSR Asia Business Barometer 2008 และร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO26000

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
1. ความหลากหลายของคณะกรรมการและโครงสร้างของคณะกรรมการ	-
2. จำนวนของคณะกรรมการอิสระและประธานอิสระ	-
3. การจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการ	-
4. รายงานการกำกับดูแลกิจการ	-
5. นโยบายการกำกับดูแลกิจการ	-
6. หลักเกณฑ์หรือนโยบายการบริหารความเสี่ยง	-
7. หลักเกณฑ์หรือกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยง	-
8. หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	1. หลักการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม
9. หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	-
10. หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์หรือนุเคราะห์	2. การพัฒนานุเคราะห์
11. หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัย	-
12. หลักเกณฑ์หรือนโยบายความรับผิดชอบต่อสินค้าหรือบริการ	3. การจัดหาและพัฒนาสินค้าและบริการที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
13. หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านซัพพลายเชนหรือหุ้นส่วนทางธุรกิจ	4. ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมในห่วงโซ่อุปทาน
14. หลักเกณฑ์หรือนโยบายการต่อต้านการทุจริต	5. ความโปร่งใส
15. คณะกรรมการบริหารหรือหน่วยงานเทียบเท่าในประเด็นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม	6. ต่อต้านการคอร์รัปชัน และการรับสินบน
16. กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม (แสดงอย่างชัดเจน หรือ อยู่ในคำแถลงการณ์ของประธานบริษัท)	-
17. ช่องทางการติดต่อหรือชื่อของบุคคลที่สามารถติดต่อได้โดยตรงในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม	-
18. รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (รายงานที่แยกแสดงต่างหาก หรือ อยู่ในรายงานประจำปี หรือ แสดงออนไลน์)	-
19. ใช้แนวทางในการรายงาน เช่น GRI หรือ AA1000	-
21. วัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับตัวชี้วัดด้านสังคม	-
22. การรับประกันคุณภาพของรายงาน (Report Assurance)	-
23. มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความสมัครใจ เช่น UN Global Compact	-
24. ความผูกพันและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย	7. ความตระหนักถึงผู้มีส่วนได้เสีย

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
25. สนับสนุนการรับรู้และเข้าใจในเรื่องของ ความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ การฝึกอบรม เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	-
26. การตรวจสอบและรับรองหรือการขึ้น ทะเบียนผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต	-
27. การสนับสนุน หรือ การปรับปรุง หรือ การ ตรวจสอบหุ้นส่วนซัพพลายเชน	-
28. ความสนใจหรือถูกเรียกร้องในเรื่อง มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมสำหรับผู้ จำหน่ายปัจจัยการผลิต	-
29. ระบบการบริหารจัดการด้านสุขภาพและ ความปลอดภัย	8. การปกป้องสุขภาพและความมั่นคง ปลอดภัยของผู้บริโภค
30. การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญของ วัตถุประสงค์เรื่องสุขภาพและความปลอดภัย	9. การดำเนินการอย่างเป็นธรรมวิธีทาง การตลาด และการให้ข้อมูล
31. กิจกรรมที่มุ่งไปที่ลูกค้าเป็นหลัก (เช่น การ ติดตามสินค้า สุขภาพความปลอดภัยของ ลูกค้า เป็นต้น)	10. การบริการและสนับสนุนผู้บริโภค 11. การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของ ผู้บริโภค
32. แนวคิดในเรื่องของวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ หรือ การนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ของเหลือ จากการผลิต	12. การสร้างความตระหนักและให้ความรู้ 13. การส่งเสริมการผลิต การบริโภค และ การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน
33. นโยบายเรื่องสุขภาพของพนักงาน	14. การบริโภคอย่างยั่งยืน
34. รายการการฝึกอบรมพนักงานด้านสุขภาพ และความปลอดภัย	15. สุขภาพและความปลอดภัยในการทำงาน
35. การวางแผนล่วงหน้าสำหรับเวลาหรือ ประมาณในการฝึกอบรมพนักงาน	-
36. รายการหรือนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิต ของพนักงาน	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
37. การชี้แจงหรือนโยบายเรื่องผลตอบแทนของพนักงานทุกระดับ	16. เจื่อนใจในการทำงานและการคุ้มครองทางสังคม
38. นโยบายค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของพนักงาน	-
39. การสำรวจความพึงพอใจของพนักงาน (ความถี่ และ ความครบถ้วนสมบูรณ์)	-
40. การเปิดเผยทางสถิติถึงความแตกต่าง หรือความหลากหลายของพนักงาน (เช่น เชื้อชาติ เพศ เป็นต้น)	-
41. นโยบายหรือเรื่องความแตกต่างของพนักงาน	17. กลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ
42. คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันของพนักงาน	-
43. คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องสิทธิมนุษยชน	18. สิทธิความเป็นพลเมืองและสิทธิทางการเมือง
	19. สิทธิด้านสังคม เศรษฐกิจและวัฒนธรรม
	20. สิทธิขั้นพื้นฐานในที่ทำงาน
	21. เคารพในสิทธิทางทรัพย์สิน
44. กระบวนการสำหรับการร้องเรียนอย่างเป็นทางการ (เช่น รูปแบบการให้ข้อมูล)	22. การสานเสวนา
	23. การจ้างงานและความสัมพันธ์ของการจ้างงานแบบนายจ้าง - ลูกจ้าง
45. นโยบายเรื่องของเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันของพนักงาน	-
46. ระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (โดยแสดงตามมาตรฐานของประเทศ มาตรฐานระดับสากล หรือ มาตรฐานภายใน)	24. การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมในการดำเนินองค์กรและการผลิตสินค้าและบริการ
47. การเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	-
48. ข้อมูลการใช้พลังงานหรือน้ำ	-
49. ข้อมูลของเสียจากการผลิต	-

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
50. การลดการปล่อยสารพิษ	-
51. การใช้พลังงานทดแทนหรือพลังงานน้ำ	-
52. การลดของเสีย	-
53. มุ่งเน้นให้ลูกค้าใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม	-
54. การประเมินผลกระทบจากการลงทุนในเรื่อง ของความสัมพันธ์กับชุมชน	-
55. การกำหนดงบประมาณการลงทุนในชุมชน	-
56. ทรัพยากรที่ใช้สำหรับการลงทุนในชุมชน (เช่น เงิน สิ่งของ ชั่วโมงของอาสาสมัคร)	25. การมีส่วนร่วมในชุมชน 26. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคม
57. ระบบติดตามประเมินผลการลงทุนในชุมชน	-
58. การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนในชุมชน (เช่น เปอร์เซ็นต์ของกำไรต่อปี จำนวนคน หรือจำนวนเงิน)	-
59. ข้อมูลและข้อมูลของอาสาสมัครพนักงาน	-
60. โครงการหรือการพัฒนาในระยะยาว	-
61. ความผูกพันของพนักงานต่อการลงทุนใน ชุมชน	-
62. การดำเนินการให้สอดคล้องกับ UN Millennium Development Goals หรือ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ	-
-	27. การปฏิบัติตามกฎหมาย
-	28. การแข่งขันที่เป็นธรรม
-	29. ความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้
-	30. การมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่าง รับผิดชอบ
	31. การเข้าถึงสินค้าและบริการที่จำเป็น
	32. การจัดการแก้ปัญหาสภาพภูมิอากาศที่ เปลี่ยนแปลง

ตารางที่ 2 (ต่อ)

CSR Asia Business Barometer 2008	ISO 26000
-	33. คุณประโยชน์และคุณค่าจากระบบนิเวศ
-	34. การมีส่วนร่วมในการพัฒนาเศรษฐกิจ

จากตารางที่ 2 ได้ทำการเปรียบเทียบขอบเขตของเนื้อหาแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมระหว่าง CSR Asia Business Barometer 2008 และ ร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO26000 ซึ่งเป็นขอบเขตที่จะนำมาใช้ตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัท เมื่อทำการเปรียบเทียบแล้วพบว่า แบบประเมินทั้งสองมีเนื้อหาบางส่วนที่คล้ายคลึงและมีเนื้อหาบางส่วนแตกต่างกัน ซึ่งเนื้อหาของแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม CSR Asia Business Barometer 2008 นั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาของแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลตามร่างมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม (ISO 26000) เกือบทั้งหมด และมีเนื้อหาในตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่มากและละเอียดกว่า เช่น ในเรื่องของกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการสื่อสารกลยุทธ์ของบริษัท หรือ ข้อมูลด้านการตลาดและซัพพลายเชน ซึ่งในมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม ISO26000 ไม่ได้มีการตรวจสอบในเรื่องดังกล่าว นอกจากนี้แล้วแบบประเมิน CSR Asia Business Barometer 2008 นั้นเป็นแบบประเมินที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของประเทศในภูมิภาคเอเชีย ดังนั้นจึงเป็นสาเหตุทำให้ผู้ศึกษาตัดสินใจเลือกใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม CSR Asia Business Barometer 2008 ในการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทสำหรับการศึกษาในครั้งนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อลิสรา ผลววรรณ (2547) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทและระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจำนวน 175 บริษัทโดยแยกประเภทการเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 2 ประเภทคือ การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับและการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากับการเปิดเผยข้อมูล และใช้สถิติ Kruskal-Wallis H Test เพื่อทดสอบความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละอุตสาหกรรม

ผลการศึกษารูปได้ว่าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางโดยที่เกือบทุกบริษัทสามารถเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับได้เกินครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมดที่กำหนดให้เปิดเผยซึ่งบริษัทส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลอยู่ในระดับสูง ส่วนการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจนั้นส่วนใหญ่มีการเปิดเผยอยู่ในระดับต่ำ และผลการศึกษาในเรื่องของความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท สามารถสรุปผลการศึกษาได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท โดยเฉพาะขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีซึ่งมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล แต่ตัวแปรการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติและอายุการดำเนินงานของบริษัทมีทิศทางความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลส่วนสภาพคล่องทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูล เมื่อแยกพิจารณาแล้วการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณลักษณะของบริษัทเพียง 3 คุณลักษณะ คือ ขนาดของบริษัท ประเภทของผู้สอบบัญชี และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับคุณลักษณะของบริษัทเพียงแค่ 2 คุณลักษณะ คือ ขนาดของบริษัท และอายุของกิจการ สำหรับการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมพบว่ากลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทั้งการเปิดเผยข้อมูลโดยรวมรวม การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ มีการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

Abbott and Monsen (1979) ได้ทำการศึกษาถึงระดับของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ 500 บริษัทในฟอร์จูน โดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในรายงานประจำปีของบริษัท เพื่อวัตถุประสงค์การศึกษาใน 3 เรื่อง คือ

1. เพื่อวิเคราะห์การตอบสนองของบริษัทต่อคำวิจารณ์ของนักวิจารณ์และแรงกดดันจากภายนอก
2. เพื่อวิเคราะห์ทิศทางและขอบเขตของการรายงาน
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีส่วนร่วมกับการสังคม และการทำกำไรขององค์กร

ผลการศึกษาในส่วนของการตอบสนองของบริษัทต่อคำวิจารณ์ของนักวิจารณ์และแรงกดดันจากสาธารณชนและรัฐบาลนั้นสามารถสรุปได้ว่า บริษัทขนาดใหญ่ได้รับความกดดันจากทั้งสาธารณชนทั่วไปและข้อกำหนดในการปฏิบัติของรัฐบาล บริษัทได้รับการกดดันจากสาธารณชนเพิ่มขึ้นทุกที และขอบเขตของการวิจารณ์ถูกรับรู้ในการปฏิบัติซึ่งถูกรายงานอยู่ในรายงานประจำปีอย่างดีเสมอมา ส่วนการวิเคราะห์ทิศทางและขอบเขตของการรายงานความมีส่วนร่วมกับสังคมนั้นสรุปได้ว่าโดยส่วนใหญ่จะเป็นการรายงานถึงเรื่องการเกิดขึ้นของเหตุการณ์ทางสภาพแวดล้อมซึ่งถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่สุด ส่วนในประเด็นอื่นมีการให้ความสำคัญที่ต่ำ เช่น ในปี 1974 เรื่องของความเท่าเทียมกันในโอกาส (32.2%) ด้านบุคคล (29.4%) และธุรกิจชุมชน (25.5%) มีระดับความสำคัญเท่าๆ กัน อันดับของการเพิ่มขึ้นในความเกี่ยวข้องกับความเท่าเทียมกันของโอกาสและบุคคล (7.7% และ 9.2%) มีความใกล้เคียงกัน ไม่มีความชัดเจนซึ่งความเกี่ยวข้องเหล่านี้จะได้รับความสำคัญเป็นอันดับที่สองรองจากเรื่องสิ่งแวดล้อม ความเกี่ยวข้องกับชุมชน (25.5%) ไม่มีการปรากฏว่าเพิ่มขึ้นในการให้ความสำคัญที่เกี่ยวข้อง (4.4% เพิ่มจากปี 1973 สู่ปี 1974) และด้วยเหตุนี้ควรรักษาระเบียบที่มีอยู่ไว้ในสิ่งที่ได้รับความสนใจเป็นพิเศษ ความปลอดภัยและคุณภาพของสินค้าเป็นอันดับสุดท้าย (10.5%) สรุป เรื่องสิ่งแวดล้อมมีการปรากฏมากที่สุดในการรายงานของบริษัทในครั้งนี้อย่างต่อเนื่องต่อไปในอนาคต สำหรับการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความมีส่วนร่วมกับสังคม และการทำกำไรของบริษัทเป็นสิ่งที่ไม่สามารถสรุปผลการศึกษาได้

Adelopo (2010) ทำการศึกษาถึงวิธีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในประเทศไนจีเรีย รวมถึงทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจและคุณลักษณะของบริษัท ซึ่งคุณลักษณะของบริษัทที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ ขนาดของบริษัท ผลการดำเนินงานของบริษัท ความเป็นเจ้าของ อำนาจเพิ่มผลทางการเงิน และประเภทของผู้สอบบัญชี โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทในปี 2007 จำนวน 63 บริษัท สำหรับการวัดการเปิดเผยข้อมูลในการศึกษานี้ได้ทำการปรับปรุงรายการการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของ Meek *et al.* (1995) มาใช้และมีการเพิ่มเติมรายการการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจเพิ่ม

ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ในทิศทางที่เป็นบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจซึ่งขนาดของบริษัทนั้นถูกวัดโดยค่าลอกลิทึมของสินทรัพย์รวม นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการดำเนินงานและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจเช่นเดียวกัน

Alsaeed (2006) ได้ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทในประเทศซาอุดีอาระเบียในปี 2003 จำนวน 40 บริษัท โดยแบ่งตัวแปรต้นออกเป็น 3 ส่วน คือ ตัวแปรในส่วนของโครงสร้างของบริษัทซึ่งประกอบด้วย ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างของผู้ถือหุ้น และอายุของบริษัท ตัวแปรในส่วนของผลการดำเนินงานของบริษัทประกอบด้วย กำไรจากการดำเนินงาน อัตราผลตอบแทนต่อหุ้นและสภาพคล่องของบริษัท และสุดท้ายตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือตลาดซึ่งประกอบด้วย ประเภทของอุตสาหกรรมโดยผู้วิจัยได้กำหนดเป็นตัวแปรเทียม ซึ่งกำหนดให้ 1 แทนอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการผลิต 0 แทนอุตสาหกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต และ ประเภทของผู้สอบบัญชีซึ่งกำหนดเป็นตัวแปรเทียมเช่นเดียวกันคือ กำหนดให้ 1 แทนบริษัทของผู้สอบบัญชีที่อยู่ใน Big 4 และ 0 แทนบริษัทของผู้สอบบัญชีที่ไม่อยู่ใน Big 4 หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทและโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนตัวแปรอื่นๆ นั้นพบว่ามีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันของบริษัท

Carmelo (2008) ทำการศึกษาเพื่อตรวจสอบปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่อยู่ในประเทศสเปนซึ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ

1. การเปิดเผยต่อสื่อ

2. ความสามารถในการทำกำไร

3. ประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ อุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวมาก และ อุตสาหกรรมที่อ่อนไหวน้อยซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการอ่อนไหวมากนั้นคืออุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงในการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนมากกว่าโดยกำหนดตัวแปรเทียมเป็น 1 แทนอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวมาก และ 0 แทนอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวน้อย

4. การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สากล ซึ่งวัดโดยจำนวนของตลาดหุ้นต่างประเทศที่กิจการเข้าจดทะเบียน

5. ขนาดของบริษัทซึ่งวัดโดยค่าลอการิทึมของมูลค่าตามราคาตลาดของหลักทรัพย์

6. กลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่โดยกำหนดให้ 1 แทนบริษัทที่มีกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่ และ 0 แทนบริษัทที่ไม่มีกลุ่มผู้ถือหุ้นรายใหญ่

7. อำนาจเพิ่มผลทางการเงิน วัดโดยหนี้สินระยะยาวต่อมูลค่าตามบัญชีของหุ้น

ส่วนระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมาจากการสังเกตการณ์ในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมจากสมาคมที่รวมตัวกันของ 14 องค์กร ซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมหรือชุมชน NGOs องค์กรการค้าและองค์กรเกี่ยวกับผู้บริโภค

ผลการศึกษาของงานวิจัยดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า บริษัทในประเทศสเปนนั้นมีระดับการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับที่ต่ำ คือ ในระดับ 0.170 ถึง 1.940 ซึ่งคะแนนเต็มนั้นคือ 4 ส่วนผลการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์พบว่าบริษัทที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงกว่านั้นมีความสัมพันธ์กับขนาดของบริษัท การเปิดเผยต่อสื่อและอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวมากในการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

Carol *et al.* (1998) ทำการศึกษาเรื่องวิธีการรายงานหรือการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเทศแถบยุโรปตะวันตกโดยทำการทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทุกประเภทโดยข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้คือ รายงานประจำปีของบริษัท 150 บริษัทใน 6 ประเทศ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมแบ่งออกเป็น 3 หัวข้อ คือ สิ่งแวดล้อม ประเด็นเรื่องพนักงาน และจริยธรรม ส่วนตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มของอุตสาหกรรมโดยแบ่งออกเป็น 2 ครั้ง คือ แบ่งกลุ่มอุตสาหกรรมออกเป็น 4 กลุ่ม และแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ขนาดของบริษัทซึ่งแบ่งเป็น 2 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ กับ ใหญ่มาก และประเทศที่อยู่ของบริษัท

ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัท กลุ่มอุตสาหกรรมและประเทศที่อยู่ของบริษัทล้วนแต่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยและรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งสิ้น โดยบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่านั้นมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่าในทุกด้าน ส่วนอุตสาหกรรมที่ต่างกันก็พบว่ามีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจที่จะเปิดเผยข้อมูลในด้านสิ่งแวดล้อมและข้อมูลเกี่ยวกับพนักงานบางส่วนแต่ไม่รวมถึงการเปิดเผยในส่วนของจริยธรรม และประเทศที่อยู่ของบริษัท

นั้นพบว่ามีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญโดยประเทศเยอรมัน และประเทศอังกฤษนั้นจะมีระดับการเปิดเผยอยู่ในระดับต้นๆ

Ghazali (2007) ได้ทำการศึกษาถึงอิทธิพลของโครงสร้างการถือหุ้นที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของ 87 บริษัทในประเทศมาเลเซียซึ่งไม่ได้รวมบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมการเงิน โดยใช้รายงานประจำปีในปี 2001 ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้ใช้การตรวจสอบที่ผู้ทำการวิจัยพัฒนาขึ้นมาเองโดยอ้างอิงจากงานวิจัยในอดีตและเกณฑ์ในการตัดสินใจให้รางวัลของตลาดหลักทรัพย์ในประเทศมาเลเซีย เพื่อตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปีและทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณเพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างการถือหุ้นและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี

ผลการศึกษาสามารถสรุปได้ว่าบริษัทที่มีการถือหุ้นโดยผู้บริหารในสัดส่วนที่สูงมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต่ำในขณะที่บริษัทที่รัฐบาลเป็นผู้ถือหุ้นอย่างมีสาระสำคัญมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่า

Maheshwarl (2007) ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมรวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีจำนวน 100 บริษัทและจำนวนของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นนำมาจากการสำรวจข้อมูลในรายงานประจำปีของ Ernst & Whinney 1978 โดยใช้จำนวนหน้าของการเปิดเผยเป็นตัววัดการเปิดเผยข้อมูล และแบ่งประเภทของการเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านพลังงาน ด้านการดำเนินธุรกิจด้วยความเป็นธรรม ด้านทรัพยากรมนุษย์ ด้านความร่วมมือร่วมกับชุมชน และด้านสินค้าและบริการ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

Raffournier (1995) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ จำนวน 161 บริษัท โดยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจนั้นวัดจากข้อมูลที่ต้องทำการเปิดเผยตามคำเรียกร้องของกลุ่มผู้นำ

สหภาพยุโรป สำหรับคุณลักษณะของบริษัทซึ่งเป็นตัวแปรต้นในการศึกษานี้ได้แก่ ขนาดของบริษัท อำนาจเพิ่มผลทางการเงิน (Leverage) ความสามารถในการทำกำไร การค้าระหว่างประเทศ ขนาดบริษัทของผู้สอบบัญชี อัตราร้อยละของสินทรัพย์ถาวร และประเภทของอุตสาหกรรม

ผลการศึกษาพบว่า ขนาดของบริษัทและและการค้าระหว่างประเทศมีความสัมพันธ์อย่างมากกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในประเทศสวิตเซอร์แลนด์ นอกจากนี้แล้วความสามารถในการทำกำไรและขนาดบริษัทของผู้สอบบัญชียังพบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจอีกด้วย

Ratanajongkol (2006) ได้ศึกษาถึงขอบเขตและประเภทของการเปิดเผยข้อมูลรายงานเกี่ยวกับสังคมของ 40 บริษัทที่มีมูลค่าการลงทุนสูงที่สุดในประเทศไทยโดยศึกษาข้อมูลจากรายงานประจำปี 1977, 1999 และ 2001 ซึ่งขอบเขตและประเภทของการเปิดเผยข้อมูลรายงานเกี่ยวกับสังคมนั้นวัดจาก จำนวนคำที่เปิดเผยโดยแบ่งออกเป็น 5 เรื่องหลักๆ คือ สิ่งแวดล้อม พลังงาน สินค้า/บริการ ชุมชน ทรัพยากรมนุษย์และเรื่องทั่วไป และทำการวิเคราะห์แนวโน้มในช่วงเวลา 5 ปีพร้อมทั้งวิเคราะห์ถึงประเภทของหลักฐานในการเปิดเผยซึ่งแบ่งออกเป็น การเปิดเผยที่เป็นตัวเงิน ไม่เป็นตัวเงินและการแถลงการณ์ รวมทั้งศึกษาถึงประเภทของข่าวที่มีการเปิดเผยในรายงานประจำปีว่าเป็นข่าวดี ข่าวร้าย หรือไม่มีผลอะไร

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า จำนวนของการเปิดเผยรายงานเกี่ยวกับสังคมมีแนวโน้มในการเปิดเผยมากขึ้นถึงแม้ว่าในแต่ละอุตสาหกรรมจะมีแนวโน้มที่แตกต่างกันออกไป การรายงานเกี่ยวกับสังคมของบริษัทในประเทศไทยนั้น โดยเบื้องต้นแล้วจะให้ความสำคัญไปที่เรื่องของทรัพยากรมนุษย์และการแถลงการณ์หรือการรายงานส่วนใหญ่จะเป็นการเปิดเผยในเรื่องที่เป็นข่าวดีมากกว่า

ตารางที่ 3 สรุปผลการศึกษาในอดีตเกี่ยวกับคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัท

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ผลการศึกษา
1. Raffournier (1995)	The determinants of voluntary financial disclosure by Swiss listed companies	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนของประเทศสวิตเซอร์แลนด์จำนวน 161 บริษัท โดยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจนั้นวัดจากข้อมูลที่ต้องทำการเปิดเผยตามคำเรียกร้องของกลุ่มผู้นำสหภาพยุโรป	1. ขนาดของกิจการ 2. ความสามารถในการทำกำไร 3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ 4. อำนาจเพิ่มผลทางการเงิน (Leverage) 5. ขนาดของบริษัทผู้สอบบัญชี 6. การค้าระหว่างประเทศ 7. ประเภทอุตสาหกรรม	1.1 สินทรัพย์รวมของบริษัท 1.2 ค่าลอกกาลีทิมของสินทรัพย์รวม 1.3 ยอดขาย 1.4 ค่าลอกกาลีทิมของยอดขาย 2. อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อสินทรัพย์สุทธิ 3. เปอร์เซนต์ของหุ้นที่ไม่ได้ถูกถือโดยผู้ถือหุ้นที่รู้จักกัน 4. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม 5. ผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 6 = 0, ผู้สอบบัญชีที่เป็น Big 6 = 1 6. อัตราส่วนของการส่งออก ต่อ ยอดขายรวม 7. บริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมผลิต = 1, บริษัทที่ไม่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมผลิต = 0	# # # + # # + #

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
2. อลิศรา ผลาวรรณ (2547)	ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทกับ ระดับการเปิดเผยข้อมูลของ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของ บริษัทและระดับการเปิดเผยข้อมูลของ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 175 บริษัท โดยแยกประเภทการเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 2 ประเภท คือ การเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ และการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติความถดถอยพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการศึกษากับการเปิดเผยข้อมูลและใช้สถิติ Kruskal-Wallis H Test เพื่อทดสอบความแตกต่างในการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละอุตสาหกรรม	โครงสร้างของบริษัท 1. ขนาดองค์กร 2. โครงสร้างเงินทุน 3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ 4. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ 5. อายุการดำเนินงาน 6. ความสามารถในการทำกำไร 7. สภาพคล่องทางการเงิน 8. ประเภทผู้สอบบัญชี 9. ประเภทอุตสาหกรรม	1. ลอการิทึมของสินทรัพย์รวมของบริษัท 2. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาว ต่อส่วนของผู้ถือหุ้น 3. สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรก 4. สัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ 5. ระยะเวลาจำนวนปี นับตั้งแต่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ 6. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ 7. อัตราส่วนทุนหมุนเวียนเร็ว 8. ผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 = 0, ผู้สอบบัญชีที่เป็น Big 4 = 1 9. แบ่งออกเป็น 9 อุตสาหกรรมตามที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกำหนดไว้	+ # # # - # # # แตกต่าง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
3. Alsaeed (2006)	The association between firm-specific characteristics and disclosure : The case of Saudi Arabia	ทำการศึกษาความถึงสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของกิจการที่ส่งผลต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทในประเทศซาอุดีอาระเบียในปี 2003 จำนวน 40 บริษัท โดยแบ่งตัวแปรต้นออกเป็น 3 ส่วน คือ ตัวแปรในส่วนของการโครงสร้างของกิจการ ตัวแปรในส่วนของการดำเนินการของกิจการ และตัวแปรที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือตลาดและการวิเคราะห์โดยใช้สถิติความถดถอยพหุคูณ	โครงสร้างของกิจการ 1. ขนาดกิจการ 2. โครงสร้างเงินทุน 3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ 4. อายุของกิจการ ผลการดำเนินงาน 5. อัตรากำไรจากการดำเนินงาน 6. อัตราผลตอบแทนต่อหุ้น 7. สภาพคล่อง ตลาด 8. ประเภทอุตสาหกรรม 9. ประเภทผู้สอบบัญชี	1. มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม 2. อัตราส่วนรวมต่อหนี้สินรวม 3. สัดส่วนของผู้ถือหุ้น 4. อายุของกิจการ 5. กำไรจากการดำเนินงานต่อยอดขาย 6. กำไรสุทธิต่อมูลค่าตามบัญชีส่วนของผู้ถือหุ้นในปีที่ผ่านมา 7. สินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน 8. ธุรกิจผลิต = 1, ธุรกิจที่ไม่เกี่ยวกับการผลิต = 0 9. Big 4 = 1, ไม่ใช่ Big 4 = 0	+ + # # # # # # #

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
4. Maheshwarl (2007)	Corporate Characteristic & Social Responsibility Reporting	ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของกิจการและการเปิดเผยข้อมูล	1. ขนาดของกิจการ	1. สินทรัพย์สุทธิ	+
		ความรับผิดชอบต่อการสังคมนวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	2. ประเภทอุตสาหกรรม	2. ประเภทของอุตสาหกรรมแบ่งเป็น 10 อุตสาหกรรม	#
		ความรับผิดชอบต่อการสังคมนวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	3. ความสามารถในการทำกำไร	3. อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	#
		ความรับผิดชอบต่อการสังคมนวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	4. การมีคณะกรรมการความรับผิดชอบต่อการสังคมนวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	4. สัดส่วนของคณะกรรมการความรับผิดชอบต่อการสังคมนวมทั้งประเภทของการเปิดเผยข้อมูล	#
5. Nazli and Ghazali (2007)	Ownership structure and corporate social responsibility disclosure: some Malaysian evidence	ทำการศึกษาบริษัทจดทะเบียนในประเทศมาเลเซียจำนวน 87 บริษัท โดยทำการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลที่จัดทำขึ้นมาเองโดย	1. โครงสร้างผู้ถือหุ้น	1. แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ 1.1 เจ้าของ 1.2 ผู้บริหาร 1.3 รัฐบาล	#
		ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลที่จัดทำขึ้นมาเองโดย	2. ขนาดของกิจการ	2. มูลค่าราคาตลาด	+
		ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลที่จัดทำขึ้นมาเองโดย	3. ความสามารถในการทำกำไร	3. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)	#
		ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลที่จัดทำขึ้นมาเองโดย	4. ความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม	4. อัตราส่วนของยอดขายของบริษัทในตัวอย่าง	#

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
		อ้างอิงจากงานวิจัยในอดีต และ ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ความถดถอยพหุคูณในการทดสอบความสัมพันธ์		ต่อยอดขายรวมของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน	
6. Carol et al. (1998)	Corporate Social Reporting Practices in Western Europe: Legitimizing Corporate Behavior?	ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของประเทศที่อยู่ในแถบยุโรป ตะวันตก	1. ขนาดของบริษัท	1. แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม 1.1 บริษัทขนาดใหญ่ คือบริษัทที่มีผลตอบแทนต่ำกว่า 3 พันล้านปอนด์ 1.2 บริษัทขนาดใหญ่มาก คือบริษัทที่มีผลตอบแทนสูงกว่า 3 พันล้านปอนด์	+
			2. กลุ่มอุตสาหกรรม	2. แบ่งออกเป็น 2 ประเภท 2.1 แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม อุตสาหกรรมดังนี้ 2.1.1 น้ำมัน เคมี โลหะ และพลังงาน	แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
				2.1.2 ผลิตและ ยานยนต์	
				2.1.3 วิสวกรรม และการ ก่อสร้าง และ อุปกรณ์ ก่อสร้าง	
				2.1.4 บริการ อาหารและ ค้าปลีก	
				2.2 แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ	
				2.2.1 กลุ่ม อุตสาหกรรม ที่มีความ อ่อนไหว น้อย ต่อ การสร้าง ผลกระทบ ต่อ สิ่งแวดล้อม	
				2.2.2 อุตสาหกรรม ที่มีความ อ่อนไหว มากต่อการ สร้าง ผลกระทบ ต่อ สิ่งแวดล้อม	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
			3. ประเทศที่อยู่	3. 6 ประเทศในแถบยุโรปตะวันตก คือ 3.1 ประเทศสวีเดน 3.2 ประเทศเนเธอร์แลนด์ 3.3 ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ 3.4 ประเทศฝรั่งเศส 3.5 ประเทศเยอรมัน 3.6 ประเทศอังกฤษ	แตกต่างกัน
7.Carmelo (2008)	Determinants of Corporate Social Responsibility Disclosure Ratings by Spanish Listed Firms	ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในประเทศสเปน โดยระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นได้มาจากรจัดระดับของสมาคมที่ได้รวมตัวกันของ 14 องค์กรซึ่งเป็นตัวแทนของสังคมหรือชุมชน NGOs องค์กรการค้าและ	1. การเปิดเผยต่อสื่อ 2. ความสามารถในการทำกำไร 3. ประเภทอุตสาหกรรม	1. จำนวนข่าวหรือบทความที่ถูกตีพิมพ์ใน 2 หนังสือพิมพ์หลักของประเทศสเปน 2. อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA) 3. โดยที่ 1 แทนอุตสาหกรรมที่มีความอ่อนไหวสูง และ 0 แทนอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงต่ำ	+ # แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
		องค์กรที่เกี่ยวข้อง ผู้บริ โภค	4. การจดทะเบียน ในตลาด หลักทรัพย์สากล	4. จำนวนของตลาด หุ้นสากลที่บริษัท ไปจดทะเบียน	#
			5. ขนาดของบริษัท	5. ลอการิทึมของ มูลค่าตามราคา ตลาดของ หลักทรัพย์ที่จด ทะเบียนในตลาด หลักทรัพย์	+
			6. การกระจุกตัว ของความเป็น เจ้าของ	6. ตัวแปรเทียม 1 แทน บริษัทที่มีผู้ ถือหุ้นรายใหญ่ และ 0 แทนบริษัท ที่ไม่มีผู้ถือหุ้นราย ใหญ่	#
			7. อำนาจเพิ่มผล ทางการเงิน (Leverage)	7. หนี้สินระยะยาว ต่อมูลค่าตามบัญชี ของหุ้น	#
			1. ขนาดของกิจการ	1. ค่าลอกกาสิทธิ ของสินทรัพย์รวม	+
			2. ความสามารถในการ ทำกำไร	2.1 กำไรต่อหุ้น 2.2 เงินปันผล 2.3 อัตรา ผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์	+
			3. โครงสร้างความเป็น เจ้าของ	3.1 การถือหุ้นโดย ชาวต่างชาติ 3.2 การถือหุ้นโดย ผู้บริหาร	+
8. Adelopo (2010)	Voluntary Disclosure Practices among Listed Companies in Nigeria	ทำการศึกษาดัง วิธีการเปิดเผย ข้อมูลตามความ สมัครใจของ บริษัทจดทะเบียน ในประเทศไนจีเรีย รวมถึงทำการ ตรวจสอบ ความสัมพันธ์ ระหว่างการ เปิดเผยข้อมูลตาม ความสมัครใจและ คุณลักษณะของ	2.1 กำไรต่อหุ้น 2.2 เงินปันผล 2.3 อัตรา ผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์ 2.4 กำไรก่อนหักภาษี 3.1 การถือหุ้นโดย ชาวต่างชาติ 3.2 การถือหุ้นโดย ผู้บริหาร	2.1 กำไรต่อหุ้น 2.2 เงินปันผล 2.3 อัตรา ผลตอบแทนต่อ สินทรัพย์ 2.4 กำไรก่อนหักภาษี 3.1 การถือหุ้นโดย ชาวต่างชาติ 3.2 การถือหุ้นโดย ผู้บริหาร	# # -

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ชื่อผู้วิจัย	ชื่องานวิจัย	วิธีการวิจัย	ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	วิธีการวัดมูลค่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	ความสัมพันธ์
	บริษัท โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทในปี 2007 จำนวน 63 บริษัท วัดการเปิดเผยโดยทำการปรับปรุงรายการการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจของ Meek <i>et al.</i> (1995)		3.3 วัดจากจำนวนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด 3.4 วัดจากผู้ถือหุ้นมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ของหุ้นทั้งหมด 4. อำนาจเพิ่มผลทางการเงิน (Leverage) 5. ประเภทของผู้สอบบัญชี	3.3 วัดจากจำนวนของผู้ถือหุ้นทั้งหมด 3.4 วัดจากผู้ถือหุ้นมากกว่า 10 เปอร์เซ็นต์ของหุ้นทั้งหมด 4. อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อสินทรัพย์สินทรัพย์รวม 5. Big 4 = 1, ไม่ใช่ Big 4 = 0	# - - +

หมายเหตุ: + หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ

- หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันในทิศทางลบอย่างมีนัยสำคัญ

หมายถึง ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญ หรือ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละงานวิจัยนั้นจะมีบางส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน ซึ่งตัวแปรที่มีถูกนำมาพิจารณา เช่น ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน ความสามารถในการทำกำไร อายุของบริษัท โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ประเภทของอุตสาหกรรม และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งทำให้มีความน่าเชื่อถือว่าตัวแปรเหล่านี้อาจมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความเหมาะสมที่จะนำมาพิจารณาในงานวิจัยของผู้ศึกษาครั้งนี้

นอกจากนี้ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) นั้นมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับ ซึ่งประเด็นของการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติก็อาจจะมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท กล่าวคือ หากบริษัท

ที่มีส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูง บริษัทอาจจำเป็นต้องตอบสนองความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสียที่มีความหลากหลายมากขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้มีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้น ผู้ศึกษาจึงนำเอาการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมาเป็นตัวแปรหนึ่งในการพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

ส่วนตัวแปรอื่นๆ บางตัวที่ถูกนำมาพิจารณาในงานวิจัยของ Carol *et al.* (1998); Camelo (2008) ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยระหว่างประเทศ ดังนั้นจึงมีการนำตัวแปรบางตัวที่เข้ามาใช้ในการศึกษา อย่างเช่น ประเทศที่อยู่ และ การจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สากล ซึ่งตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรที่เกิดจากความแตกต่างของแต่ละประเทศจึงไม่จำเป็นต้องใช้ตัวแปรเหล่านี้มาพิจารณาในการศึกษาของผู้ศึกษาครั้งนี้ เนื่องจากในงานวิจัยของผู้ศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเฉพาะบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งทำให้บริษัทต่างๆ มีการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับและมาตรฐานเดียวกันอยู่แล้ว และบริษัทส่วนใหญ่ก็ไม่ได้มีการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์สากล ดังนั้นผู้ศึกษาจึงไม่นำตัวแปรเหล่านี้มาใช้ในการพิจารณา

นอกจากการพิจารณาโครงสร้างเงินทุน ซึ่งเป็นการศึกษาถึงคุณลักษณะของบริษัทที่เกี่ยวกับความสามารถในการบริหารเงินทุนหรือการชำระหนี้สินในระยะยาวแล้ว ก็ควรจะมีการพิจารณาถึงความสามารถในการบริหารเงินสดหรือสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูงของบริษัท อีกทั้งในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Alsaeed (2006) ได้มีการนำตัวแปรนี้มาพิจารณาในการศึกษาความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล

สรุปตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้

จากการวิเคราะห์ข้างต้นสามารถสรุปตัวแปรที่จะนำมาใช้พิจารณาในการศึกษาถึงคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะแบ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 ประเภทตามวิธีการแบ่งที่ใช้ในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท (Structure-related variables) ตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-related variables) และตัวแปรที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือตลาดของบริษัท (Market-related variables) ดังนี้

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท (Structure-related variables) ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของและการถือหุ้น

โดยชาวต่างชาติ โดยสามารถวิเคราะห์แนวคิดและเหตุผลของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

1.1 ขนาดของบริษัท (Company Size)

จากความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและขนาดของบริษัทในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลารรณ์ (2547); Alsaced (2006); Maheswarl (2007); Ghazali (2007) พบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก อันเนื่องมาจากบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่านั้นจะมีต้นทุนในการจัดทำข้อมูลและความเสียเปรียบในการแข่งขันจากการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กกว่า นอกจากนี้แล้ว ต้นทุนในส่วนของการเผยแพร่ข้อมูลของบริษัทที่มีขนาดเล็กก็จะมีต้นทุนที่สูงเนื่องจากการที่บริษัทขนาดเล็กจะทำให้ข่าวเป็นที่สนใจหรือทำให้นักวิเคราะห์หรือสาธารณชนให้ความสนใจอยู่แล้วจึงเป็นการง่ายต่อการเผยแพร่ข้อมูลให้เป็นที่รับทราบโดยทั่วกัน นอกจากนี้แล้วบริษัทขนาดใหญ่ยังต้องเผชิญกับแรงกดดันและความคาดหวังจากนักวิเคราะห์และสาธารณชนที่จะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อให้เกิดการยอมรับจากสังคม

1.2 โครงสร้างเงินทุน (Capital Structure)

ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder Theory) สามารถวิเคราะห์ได้ว่าบริษัทที่มีโครงสร้างเงินทุนที่มีระดับหนี้สินต่อทุนที่ค่อนข้างสูงน่าจะมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่าบริษัทที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนที่ต่ำกว่า เพราะบริษัทจะต้องเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืมเงินทราบถึงความสามารถในการชำระหนี้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eng and Mak (2003) กล่าวว่า องค์กรธุรกิจที่มีระดับคุณภาพด้านการเปิดเผยข้อมูลสูงมีต้นทุนในการก่อหนี้ต่ำ โดยมองว่าการเปิดเผยข้อมูลที่มีความละเอียดและทันเวลาจะทำให้ผู้กู้ยืมและผู้รับประกันมีความเข้าใจในความสามารถในการชำระหนี้ของบริษัทได้ดี จึงจะช่วยลดต้นทุนการก่อหนี้

1.3 โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership Structure)

จากงานวิจัยของ Singhvi and Desai (1971) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลกับโครงสร้างการเป็นเจ้าของซึ่งเกิดจากการที่บริษัทมีผู้ถือหุ้นจำนวนมากทำให้บริษัทมีลักษณะความเป็นสาธารณะมากขึ้น ทำให้ได้รับความสนใจและแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้ถือหุ้นและนักวิเคราะห์ที่บริษัทจะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลอย่างละเอียดและครบถ้วน นอกจากนี้แล้วการเปิดเผยข้อมูลจำนวนมากเป็นการลดแรงกดดันในการถูกเพ่งเล็งจากหน่วยงานที่กำกับดูแล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ghazali (2007) ที่พบว่า บริษัทที่มีการถือหุ้นโดยรัฐบาลนั้นจะมีการเปิดเผยข้อมูลเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมที่สูง ส่วนบริษัทที่มีผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นกรรมการและผู้บริหารจะมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่ต่ำ

1.4 การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (Multinational Shareholder)

จากบทความของ วิเศษฐ์ โรจนสากัญจน และ ศิลปะพร ศรีจันทพร (2539) กล่าวว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลด้วยความสมัครใจ นั้น อาจมาจากสาเหตุที่ว่า บริษัทจะได้รับประโยชน์จากการเปิดเผยข้อมูล เนื่องจากการแข่งขันด้านการจัดหาเงินทุนในระดับสากลซึ่งมีความสำคัญมากในปัจจุบันซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้บริษัทข้ามชาติต้องทำการเปิดเผยข้อมูลที่มากขึ้น อีกทั้งการเปิดเผยข้อมูลยังเป็นวิธียางสำหรับบริษัทข้ามชาติในการเข้าถึงข้อมูลของบริษัทต่างๆ ได้

2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-related variables) ซึ่งประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ อายุการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไร และสภาพคล่องของบริษัท ซึ่งสามารถวิเคราะห์แนวคิดและเหตุผลของความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมดังนี้

2.1 อายุการดำเนินงานของบริษัท (Company Age)

จากผลการศึกษาของ อลิศรา ผลารรณ์ (2547) พบว่า อายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูล คือ บริษัทที่มีอายุการดำเนินงานสูงจะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูง ซึ่งอาจเนื่องมาจากการที่บริษัทได้ดำเนินงานมาเป็นเวลานานทำให้ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมาในอดีตว่าบริษัทควรจะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลอะไรบ้างให้กับผู้ใช้ข้อมูลหรือผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบอย่างครบถ้วนมากกว่าบริษัทที่เพิ่งเริ่มดำเนินงาน

นอกจากนี้แล้วบริษัทที่มีอายุการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์มายาวนานมักจะ
เป็นบริษัทที่มีผลการดำเนินงานที่ดีและได้รับความเชื่อถือจากลูกค้าหรือนักลงทุนในเรื่องของความ
มั่นคงและความสามารถทางธุรกิจของบริษัทรวมถึงได้รับความสนใจจากนักลงทุน จึงต้องมีการ
เปิดเผยข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการประกอบธุรกิจที่ยาวนานของบริษัท

2.2 ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

ผลการศึกษาส่วนใหญ่พบว่า ความสนใจที่จะเปิดเผยข้อมูลมีความสัมพันธ์กับ
ผลการดำเนินงานของบริษัท แต่แนวทางความสัมพันธ์ยังไม่ชัดเจน โดยงานวิจัยส่วนใหญ่จะกล่าวว่า
บริษัทจะมีการเปิดเผยข้อมูลมากหากมีผลการดำเนินงานที่ดี อาทิ งานวิจัยของ Lang and Lundholm
(1993) พบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างการเปิดเผยข้อมูลและผลการดำเนินงานซึ่งปรากฏใน
Theoretical Model โดยประโยชน์ของการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้นจะช่วยลดประมาณการความเสี่ยง

นอกจากนี้งานวิจัยของ Singhvi and Desai (1971) ที่ใช้อัตราผลตอบแทนต่อ
สินทรัพย์ในการวัดผลการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งพบว่ากรณีที่อัตราผลตอบแทนสูงผู้บริหารก็
ยินดีที่จะเพิ่มระดับการเปิดเผยข้อมูลเพื่อเป็นการรักษาผลตอบแทนต่างๆ โดยในทางตรงกันข้าม
หากบริษัทที่มีอัตราผลตอบแทนที่ต่ำก็จะมีการเปิดเผยข้อมูลให้น้อยที่สุดเนื่องจากไม่ต้องการที่จะ
เปิดเผยถึงการดำเนินงานที่ไม่ดีของบริษัท

2.3 สภาพคล่องของบริษัท (Liquidity)

สภาพคล่องของบริษัทเป็นตัวแปรที่มีได้มีการใช้ในการศึกษาความสัมพันธ์กับ
ระดับการเปิดเผยข้อมูลบ่อยนัก ดังนั้น ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของสภาพคล่องของบริษัท
กับการเปิดเผยข้อมูลจึงไม่เด่นชัดนัก แต่ผลการศึกษาของ Camfferman and Cooke (2002) ที่นำตัว
แปรนี้มาพิจารณาพบว่า สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูล
ของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wallace *et al.* (1994) และมีความเป็นไปได้ที่บริษัทที่มี
สภาพคล่องต่ำอาจมีการเปิดเผยข้อมูลที่มากอาจเนื่องมาจากการที่บริษัทต้องการแสดงให้เห็นว่า
บริษัทยังสามารถดำเนินธุรกิจได้ต่อไปถึงแม้ว่าบริษัทจะมีสภาพคล่องที่ต่ำ

3. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจหรือการตลาดของบริษัท (Market-related variables) ประกอบด้วย 2 คุณลักษณะ ได้แก่ ประเภทของผู้สอบบัญชีและประเภทอุตสาหกรรม โดยตั้งเป็นสมมติฐานเพื่อการศึกษาความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ได้ดังนี้

3.1 ประเภทของผู้สอบบัญชี (Audit Type)

จากการศึกษาของ Raffournier (1995); Adelopo (2010) พบว่า สำนักงานสอบบัญชีนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท เนื่องจากว่าสำนักงานสอบบัญชีมักจะเป็นผู้กำหนดจำนวนข้อมูลที่ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลในรายงาน ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่าบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สูงกว่าบริษัทสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 ซึ่งอาจเป็นเพราะบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 มักจะถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพที่สูง และต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากการถูกฟ้องร้องหากลูกค้ามีการเปิดเผยข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน ดังนั้นสำนักงานสอบบัญชีจึงพยายามใช้อำนาจหน้าที่ในการผลักดันให้บริษัทลูกค้ามีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้นในรายงานประจำปี

3.2 ประเภทอุตสาหกรรม (Industry)

จากงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Alsaeed (2006) พบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลที่ต่างกันเนื่องจากว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันย่อมมีลักษณะการดำเนินงานและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่แตกต่างกันออกไป และกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันมีการส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคมที่แตกต่างกันด้วย นอกจากนี้แล้วยังมีการตั้งสมมติฐานว่า การเปิดเผยข้อมูลของบริษัทต่างๆ อาจได้รับผลกระทบมาจากบริษัทที่เป็นผู้นำในกลุ่มอุตสาหกรรมได้มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างละเอียด จึงส่งผลให้บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกันกับบริษัทผู้นำดังกล่าวได้มีการพัฒนาการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทตนให้ดีขึ้นด้วยเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน ทำให้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมดังกล่าวโดยเฉลี่ยมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ

จากการที่ได้อธิบายมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรต้นทั้งหมด 9 ตัวแปร ดังนี้

1. ขนาดของบริษัท (Company Size)
2. โครงสร้างเงินทุน (Capital Structure)
3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership Structure)
4. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (Multinational Shareholder)
5. อายุการดำเนินงานของบริษัท (Company Age)
6. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)
7. สภาพคล่องของบริษัท (Liquidity)
8. ประเภทของผู้สอบบัญชี (Audit Type)
9. ประเภทอุตสาหกรรม (Industry Type)

การวัดมูลค่าของตัวแปร และระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

จากการทบทวนวรรณกรรมในเรื่องเกณฑ์ของการวัดมูลค่าของตัวแปรต่างๆ ผู้ศึกษาอ้างอิงกรอบแนวคิดจากงานวิจัยในอดีตตามที่ได้สรุปไว้ในตารางที่ 3 โดยจะกล่าวถึงตัวแปรที่ได้เลือกนำมาใช้ในงานวิจัยนี้เท่านั้น โดยจะทำการอธิบายถึงวิธีการวัดมูลค่าของตัวแปรแต่ละตัวดังนี้

1. ขนาดของบริษัท (Company Size)

จากตารางการทบทวนงานวิจัยในอดีตพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่มักใช้ค่าลอการิทึมของยอดสินทรัพย์รวมเป็นตัววัดขนาดของบริษัท ดังนั้นผู้ศึกษาจึงใช้ค่าลอการิทึมของยอดสินทรัพย์รวมเป็นตัววัดขนาดของบริษัท

2. โครงสร้างเงินทุน (Capital Structure)

ผู้ทำการวิจัยส่วนใหญ่จะใช้อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Long-term Debt to Equity Ratio) เป็นเกณฑ์วัดระดับโครงสร้างเงินทุน ซึ่งผู้ศึกษามีความเห็นว่าการใช้อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีความเหมาะสมในการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าอัตราส่วนทางการเงินอื่นๆ เนื่องจากจำนวนหนี้สินระยะยาวนั้นน่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและการดำเนินงานของบริษัทต่อผู้ให้กู้

3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Ownership Structure)

ในการวัดโครงสร้างความเป็นเจ้าของนั้น ผู้ศึกษาได้ใช้วิธีการวัดที่เหมือนกับงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547) คือ ใช้เปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก ต่อจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการวัดโครงสร้างความเป็นเจ้าของ เนื่องจากมีความสอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้อธิบายไว้ข้างต้นว่า หากบริษัทมีโครงสร้างความเป็นเจ้าของที่มีลักษณะการกระจายหุ้นต่ำ คือ มีสัดส่วนการถือหุ้นส่วนใหญ่เป็นของคนบางกลุ่มที่มีความใกล้ชิดกันหรือเป็นผู้บริหารหรือกรรมการของบริษัท ซึ่งจะทำให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่ต่ำเนื่องจากผู้ถือหุ้นที่เป็นเสียงส่วนใหญ่ได้ทราบถึงข้อมูลต่างๆ ของบริษัทอยู่แล้ว อีกทั้งในรายงานประจำปีของทางบริษัทมีการระบุเปอร์เซ็นต์การถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรกอยู่แล้ว ซึ่งทำให้สะดวกต่อการเก็บข้อมูล

4. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (Multinational Shareholder)

ผู้ศึกษาใช้สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วทั้งหมดเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่าซึ่งเป็นวิธีการวัดมูลค่าที่คล้ายคลึงกับวิธีการวัดมูลค่าในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547)

5. อายุของบริษัท (Company Age)

ในการศึกษาครั้งนี้จะใช้ค่าลอการิทึมของระยะเวลาจำนวนปีนับตั้งแต่วันที่บริษัทได้เข้าจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปีปัจจุบันที่ได้ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา เนื่องจากผู้ศึกษามีสมมติฐานเบื้องต้นว่ายิ่งบริษัทมีประสบการณ์ในการเป็นบริษัทมหาชนมากเท่าไร จะทำให้บริษัทมีความสามารถในการตอบสนองความต้องการของผู้มีส่วนได้เสียโดยการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงขึ้นด้วย

6. ความสามารถในการทำกำไร (Profitability)

จากงานวิจัยในอดีตจะเห็นว่า การวัดความสามารถในการทำกำไรนั้นผู้วิจัยส่วนใหญ่จะใช้อัตราส่วนทางการเงินที่ใช้ในการวิเคราะห์ความสามารถในการทำกำไรเป็นตัววัดมูลค่า แต่เลือกใช้อัตราส่วนทางการเงินที่แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์

(Return on Asset: ROA) อัตราผลตอบแทนต่อการขาย (Return on Sales: ROS) หรืออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น (Return on Equity: ROE) ซึ่งเมื่อพิจารณาในลักษณะขององค์ประกอบของอัตราส่วนทางการเงินแล้ว สามารถกล่าวโดยสรุปได้ว่าผู้ทำการวิจัยส่วนใหญ่จะนำกำไรสุทธิหรือกำไรสุทธีก่อนหักดอกเบี้ยจ่ายและภาษีเป็นตัวตั้งและหารด้วยฐานซึ่งอาจเป็นค่าเฉลี่ยของสินทรัพย์รวมหรือยอดขายรวม ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้ศึกษาจะเลือกใช้ผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวม (ROA)

7. สภาพคล่องของบริษัท (Liquidity)

การศึกษานี้ได้ใช้อัตราส่วนทางการเงินที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์สภาพคล่องของบริษัท คือ อัตราส่วนหมุนเวียน (Current Ratio) เป็นเกณฑ์ในการวัดสภาพคล่องของบริษัท

8. ประเภทของผู้สอบบัญชี (Audit Type)

ผู้ทำการวิจัยจะใช้ตัวแปรเทียม (0,1) ในการวัดประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งมักจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ กลุ่มที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 ซึ่งประกอบด้วย บริษัท ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์คูเปอร์ส จำกัด บริษัท เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี จำกัด บริษัท ดีลอยท์ ทูช ไร้มัทส โซยซส จำกัด และ บริษัท เอ็นส์ แอนด์ ยัง จำกัด และอีกกลุ่มคือบริษัทที่มีการสอบบัญชีโดยบริษัทสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 ซึ่งในงานวิจัยของผู้ศึกษาครั้งนี้จะใช้ตัวแปรเทียม คือ (0,1) เป็นตัววัดประเภทของบริษัทสอบบัญชี

9. ประเภทอุตสาหกรรม (Industry Type)

ผู้ศึกษาจะทำการศึกษาแยกต่างหากจากส่วนที่เป็นการศึกษาที่ใช้ตัวแปร ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการศึกษาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม จึงไม่ได้มีการกำหนดค่าตัวแปรในตัวแปรนี้

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

สำหรับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น ผู้ศึกษาได้นำแบบประเมิน CSR Asia Business Barometer 2008 ซึ่งเป็นแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

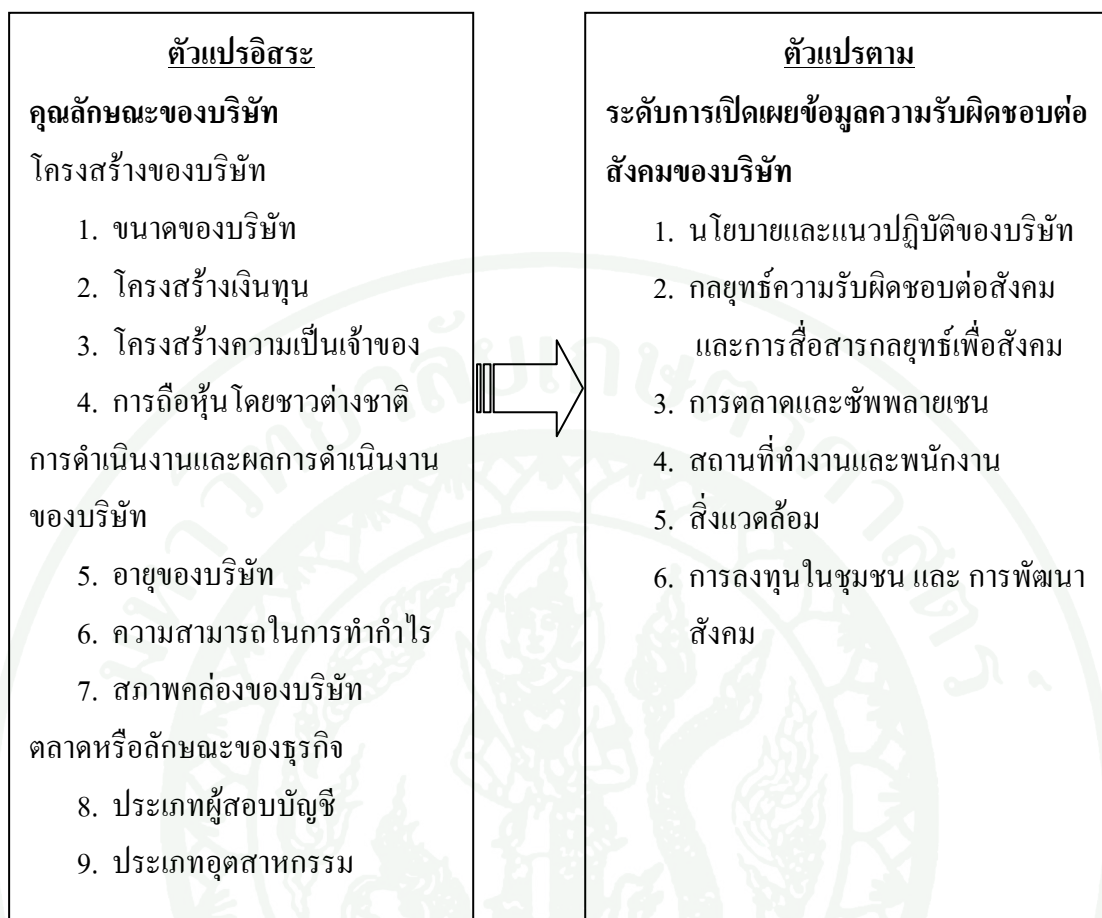
ของบริษัท เพื่อตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ

1. ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท
2. ด้านกลยุทธ์ และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม
3. ด้านการตลาดและซัพพลายเชน
4. ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน
5. ด้านสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

แล้วนำผลการประเมินที่ได้มาคำนวณเป็นคะแนนการเปิดเผยข้อมูล อันแสดงถึงระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัท

กรอบแนวคิดการศึกษา

จากการศึกษาและทบทวนงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัท กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผ่านมาในอดีตทำให้ผู้ศึกษาสามารถพัฒนากลอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

สมมติฐานทางการศึกษา

ในงานวิจัยของ Lang and Lundholm (1993); Wallace *et al.* (1994); Camfferman and Cooke (2002); Alsaeed (2006) ได้มีการศึกษาคุณลักษณะของบริษัทที่มีความเกี่ยวข้องต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ จากงานวิจัยข้างต้นสามารถที่จะสรุปตัวแปรที่จะนำมาใช้ในการศึกษาถึงคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยโดยจะแบ่งตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ตามงานวิจัยของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Alsaeed (2006) ดังนี้

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท (Structure-Related Variables) ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างผู้ถือหุ้น และการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ โดยสามารถตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

1.1 ขนาดของบริษัท (Company Size)

จากความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของบริษัทและการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในงานวิจัยของ Ghazali (2007); Maheshwarl (2007) พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท และในงานวิจัยของ Alsaeed (2006); อลิศรา ผลารรณ์ (2547) ก็พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ โดยผู้วิจัยเหล่านี้ให้เหตุผลว่าบริษัทขนาดใหญ่มักจะถูกจับตามองอย่างมากจากนักลงทุน ผู้ถือหุ้นหรือผู้มีส่วนได้เสีย และบริษัทขนาดใหญ่ก็ยังสามารถในการรับภาระค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการเปิดเผยข้อมูลที่สูงขึ้น ดังนั้นตัวแปรนี้สามารถกำหนดสมมติฐานในการศึกษาได้ดังนี้

H_1 : ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

1.2 โครงสร้างเงินทุน (Capital Structure)

หากวิเคราะห์ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียแล้วนั้น บริษัทที่มีสัดส่วนของหนี้สินต่อทุนในสัดส่วนที่สูงมีความจำเป็นที่จะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลให้มาก เพื่อสร้างความพึงพอใจและความน่าเชื่อถือต่อผู้เป็นเจ้าของเงินกู้ ส่วนงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ของโครงสร้างเงินทุนนั้น Alsaeed (2006) พบว่าโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นในการศึกษารั้ครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานสำหรับการศึกษาดังนี้

H_2 : โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

1.3 โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (Owning Structure)

ในงานวิจัยของ Ghazali (2007) พบว่าโครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม กล่าวคือ ในเรื่องของการกระจุกตัวของผู้ถือหุ้นของบริษัทที่มีการกระจุกตัวของการถือหุ้นสูง คือ ปริมาณการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรกค่อนข้างสูง ก็จะมีระดับการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่ำ และหากบริษัทที่มีการถือหุ้นเป็นรัฐบาลหรือสถาบันจำนวนมากจะมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในระดับสูง ดังนั้นสามารถตั้งสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H₃: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

1.4 การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (Multinational Shareholder)

เมื่อพิจารณาตามหลักการที่ว่า เมื่อบริษัทมีการแข่งขันในด้านการจัดหาเงินทุนในระดับสากล ซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันที่สำคัญที่ทำให้บริษัทข้ามชาติต้องทำการเปิดเผยข้อมูลให้มากขึ้น และถึงแม้ว่าในงานวิจัยของ อลิสร่า ผลววรรณ (2547) นั้นพบว่าการถือหุ้นโดยชาวต่างชาตินั้นส่งผลอย่างไม่มีนัยสำคัญต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ แต่เมื่อผู้ศึกษาได้พิจารณาตามหลักการข้างต้นแล้วจึง ตั้งสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H₄: การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-Related Variables) ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ได้แก่ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท และสภาพคล่องของบริษัท โดยสามารถตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

2.1 อายุของบริษัท (Company Age)

สำหรับอายุของบริษัทนั้น มีผู้ให้แนวคิดไว้ว่า บริษัทจะมีการพัฒนาปรับปรุงวิธีการรูปแบบในการนำเสนอรายงานต่อสาธารณชนในทุกๆครั้งที่มีการจัดทำรายงาน ดังนั้นบริษัทที่มีอายุในการดำเนินงานมากกว่าย่อมมีการปรับปรุงวิธีการและการนำเสนอข้อมูลในการรายงานให้มีความเหมาะสม สื่อสารข้อมูลได้ครบถ้วนชัดเจนมากกว่าบริษัทที่มีอายุในการดำเนินงานน้อยกว่า ดังนั้นสำหรับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอายุของบริษัทต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นสามารถกำหนดสมมติฐานในการศึกษาได้ดังนี้ คือ

H₅: อายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

2.2 ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท (Profitability)

Singhvi and Desai (1971) กล่าวว่าบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรที่สูงมีแรงจูงใจที่อยากจะแสดงข้อมูลให้มากที่สุดต่อผู้มีส่วนได้เสียเนื่องจากการที่ผู้บริหารสามารถบริหารจัดการให้บริษัทมีกำไรที่สูงก็จะรู้สึกภาคภูมิใจกับผลลัพธ์เหล่านั้นและมีความต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนในปริมาณที่มาก ซึ่งแตกต่างจากบริษัทที่มีความสามารถในการทำกำไรที่ต่ำซึ่งผู้บริหารจะมีความเกรงกลัวและต้องการจะปกปิดข้อมูลบางอย่างจึงไม่ต้องการที่จะเปิดเผยข้อมูลในปริมาณที่มาก แต่งานวิจัยในอดีตกลับมีผลลัพธ์ที่ยังไม่ค่อยชัดเจนอย่างเช่นในการศึกษาของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Alsaeed (2006); Ghazali (2007) กลับไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการทำกำไรต่อการเปิดเผยข้อมูล แต่หากวิเคราะห์ตามแนวคิดของ Singhvi and Fesai (1971) แล้วผู้ทำการศึกษาจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ดังนี้

H₆: ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

2.3 สภาพคล่องของบริษัท (Liquidity)

ผลการศึกษาของ Camfferman and Cook (2002) ซึ่งได้มีการนำ ตัวแปรนี้มาพิจารณาในการศึกษาและพบว่า สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์ที่เป็นลบอย่างมีนัยสำคัญกับระดับ

การเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่มีสภาพคล่องที่ต่ำมีการเปิดเผยข้อมูลที่มาก เนื่องจากว่าบริษัทที่มีสภาพคล่องต่ำนั้นต้องการแสดงให้เห็นว่า ถึงแม้บริษัทมีสภาพคล่องที่ต่ำแต่ยังสามารถดำเนินงานต่อไปได้จึงทำการเปิดเผยข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้างนี้ดังนี้

H₇: สภาพคล่องของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูล
ความรับผิดชอบต่อสังคม

3. ตัวแปรที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือการตลาดของบริษัท (Market-Related Valuables) ประกอบด้วย ประเภทของผู้สอบบัญชี และ ประเภทของอุตสาหกรรม โดยสามารถตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

3.1 ประเภทของผู้สอบบัญชี (Audit Type)

บริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 กว่ามักจะถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูงและประกอบกับการที่บริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 นั้นย่อมมีชื่อเสียงมากกว่าจึงต้องมีความระมัดระวังเป็นอย่างมากที่จะหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่จะถูกฟ้องร้องเมื่อบริษัทของลูกค้าทำการเปิดเผยข้อมูลไม่ครบถ้วน ดังนั้นจึงพยายามที่เสนอแนะหรือผลักดันให้บริษัททำการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีในระดับที่สูงขึ้น และผลการศึกษาของ Raffournier (1995); Adelopo (2010) พบว่าประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัท ดังนั้นผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาค้างนี้

H₈: ประเภทผู้สอบบัญชีของบริษัทที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

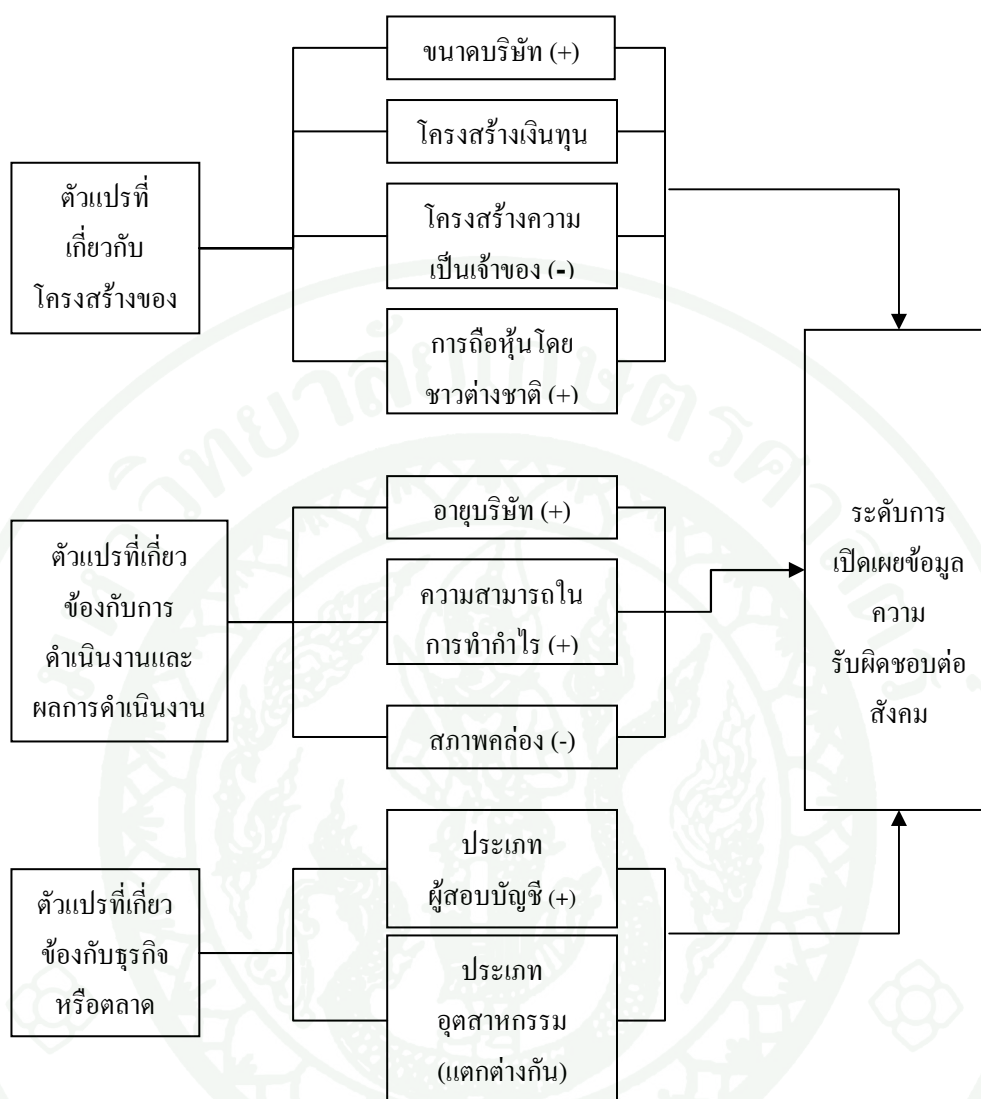
3.2 ประเภทของอุตสาหกรรม (Industry Type)

จากการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตพบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันจะมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันเนื่องจากว่าแต่ละอุตสาหกรรมมีสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจและแรงกดดันจากภายนอกที่แตกต่างกัน เช่น บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มักจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและชุมชนที่อยู่ใกล้เคียง ดังนั้นกลุ่มอุตสาหกรรม

ประเภทนี้จึงถูกคาดหวังให้มีการดูแลเอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ ดังนั้นกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทนี้จึงได้รับแรงกดดันจากผู้ที่คาดหวังสูง จึงต้องมีการรายงานกิจกรรมหรือสิ่งที่บริษัทได้ดำเนินการเพื่อเป็นการดูแลรักษาสังคมและสิ่งแวดล้อมเพื่อให้ผู้ที่คาดหวังเกิดความพึงพอใจ เป็นต้น นอกจากนี้แล้วผลการศึกษาของ อลิศรา ผลววรรณ (2547) ยังพบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นผู้ศึกษาจึงตั้งสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H_9 : บริษัทที่อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกัน

ผู้ศึกษาได้ทำการสรุปทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่ผู้ศึกษาได้มีการคาดการณ์ไว้ในสมมติฐานทางการศึกษา สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้ดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบรูปทิศทางความสัมพันธ์ที่คาดการณ์ไว้ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

บทที่ 3

วิธีการศึกษา

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงประจักษ์โดยทำการศึกษความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยผู้ศึกษาจะทำการศึกษารวบรวมข้อมูลจากรายงานประจำปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์และสรุปผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการศึกษา ดังนี้

1. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา
- 1.2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
- 1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
- 1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

2. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในส่วนของการเก็บรวบรวมข้อมูลจะกล่าวถึงแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา ประชากรที่ใช้ในการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา และการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้เป็นข้อมูลแบบทุติยภูมิ ซึ่งประกอบด้วย

1. ข้อมูลและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องในอดีตเกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมและคุณลักษณะของบริษัท ซึ่งรวบรวมจากรายงานการวิจัย วารสาร หนังสือ บทความและ

เอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้มีการเก็บรวบรวมไว้ในแหล่งฐานข้อมูลต่างๆ เช่น ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ ห้องสมุดมารวยหรือห้องสมุดตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมถึงเว็บไซต์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องซึ่งได้มีการเผยแพร่และเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว

2. ข้อมูลการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมและข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของบริษัทบางตัวเช่น โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ซึ่งถูกวัดโดยสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรก เก็บรวบรวมจากรายงานประจำปี 2550 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

3. ข้อมูลคุณลักษณะของบริษัท อันได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร ประเภทผู้สอบบัญชีและ ประเภทอุตสาหกรรม ประจำปี2550 เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูลของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย www.setsmart.com

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งเป็นข้อมูลปี 2550 มีจำนวนทั้งหมด 534 บริษัท โดยจำนวนทั้งหมดนี้ไม่รวมบริษัทที่อยู่ในกลุ่มบริษัทจดทะเบียนแก้ไขการดำเนินงานไม่ได้ตามกำหนด ธุรกิจขนาดกลาง (MAI) และกองทุนจำนวน 88 บริษัท เนื่องจากบริษัทที่อยู่ในกลุ่มเหล่านี้ไม่สามารถระบุกลุ่มอุตสาหกรรมได้ชัดเจน นอกจากนี้แล้วยังไม่รวมถึงกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทธุรกิจการเงินจำนวน 65 บริษัท เนื่องจากกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทนี้มีหน่วยงานกำกับดูแลโดยเฉพาะและมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ รวมถึงบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วนจำนวน 24 บริษัท จึงทำให้ประชากรที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้เหลือจำนวนประชากรเพียงแค่ 365 บริษัท ซึ่งแบ่งประเภทอุตสาหกรรมออกเป็น 7 ประเภทอุตสาหกรรม ดังนี้ คือ อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมบริการ และอุตสาหกรรมเทคโนโลยี โดยจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ได้แสดงไว้ในตารางที่ 3 ซึ่ง แยกแสดงจำนวนประชากรในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

ตารางที่ 4 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแยกตามประเภทอุตสาหกรรม

ลำดับ	กลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวนบริษัท
1	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42
2	สินค้าอุปโภคบริโภค	37
3	สินค้าอุตสาหกรรม	66
4	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84
5	ทรัพยากร	22
6	บริการ	80
7	เทคโนโลยี	34
รวม		365

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทและระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือ แบบประเมินผลการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปีจำนวน 62 ข้อ ซึ่งแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทนี้ได้อ้างอิงมาจาก CSR Asia Business Barometer 2008 โดยแบ่งออกเป็น 6 หัวข้อหลักๆ คือ

1. นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท จำนวน 14 ข้อ
2. กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสื่อสารกลยุทธ์เพื่อสังคม จำนวน 11 ข้อ
3. การตลาดและซัพพลายเชน จำนวน 7 ข้อ
4. สถานที่ทำงานและพนักงาน จำนวน 13 ข้อ
5. สิ่งแวดล้อม จำนวน 8 ข้อ
6. การลงทุนในชุมชน และการพัฒนาสังคม จำนวน 9 ข้อ

ทำการเก็บรวบรวมคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัท โดย

1. มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่กำหนดไว้ ให้คะแนน 1 คะแนน

2. ไม่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่กำหนดไว้ ให้คะแนน 0 คะแนน

และทำการคำนวณคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ดังนี้

$$\text{Social Disclosure Index} = \frac{\text{AS}}{\text{MS}} \quad \text{โดยที่ } 0 \leq \text{Index} \leq 1$$

โดยที่ AS = คะแนนจริงที่แต่ละบริษัทได้รับ (Actual Score)

MS = คะแนนรวมสูงสุด 62 คะแนน (Maximum Score)

และนำร้อยละของคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินผล จำแนกระดับการเปิดเผยข้อมูลออกเป็น 5 ระดับ คือ น้อยมาก น้อย ปานกลาง มากและมากที่สุด ตามเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 2546 ดังนี้

น้อยมาก	=	มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินน้อยกว่าร้อยละ 50.00
น้อย	=	มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินระหว่างร้อยละ 50.00 – 59.99
ปานกลาง	=	มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินระหว่างร้อยละ 60.00 – 69.99
มาก	=	มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินระหว่างร้อยละ 70.00 – 79.99
มากที่สุด	=	มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินตั้งแต่ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ เอง และทำการตรวจสอบระดับการเปิดเผยข้อมูลในรายงานประจำปีของบริษัท ที่สามารถสืบค้นได้จากเว็บไซต์ของบริษัท CD-ROM ฐานข้อมูล SET-SMART ของตลาดหลักทรัพย์ และ รายงานประจำปีที่เก็บรวบรวมอยู่ที่ห้องสมุดมารวยซึ่งตั้งอยู่ที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยข้อมูลที่เก็บแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ

1. ตัวแปรอิสระ คือ คุณลักษณะต่างของบริษัทที่ผู้ทำการศึกษาคาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งตัวแปรอิสระที่ศึกษาในครั้งนี้มีทั้งหมด 9 ตัวแปร ซึ่ง 8 ตัวแปรแรกทำการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแบบ ส่วนตัวแปรสุดท้ายคือ ประเภทอุตสาหกรรม ทำการศึกษานอกตัวแบบ ซึ่งตัวแปรต่างๆ มีการวัดมูลค่าตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปวิธีที่ใช้วัดมูลค่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ	วิธีที่ใช้ในการวัดมูลค่า
1. ขนาดของบริษัท	ค่าลอการิทึมของสินทรัพย์รวม
2. ระดับโครงสร้างเงินทุน	อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น
3. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ	สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก
4. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	สัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วทั้งหมด
5. อายุของบริษัท	ค่าลอกกาภิทมของจำนวนปี นับจากปีที่บริษัทเริ่มจดทะเบียนในตลาดจนถึงปี 2550 (ปีที่ใช้ข้อมูลในการศึกษาครั้งนี้)
6. ความสามารถในการทำกำไร	อัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ (ROA)
7. สภาพคล่อง (LIQUID)	อัตราส่วนทุนหมุนเวียน (Current Ratio)
8. ประเภทของผู้สอบบัญชี	0 = ผู้สอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 1 = ผู้สอบบัญชีที่เป็น Big 4
9. ประเภทอุตสาหกรรม	แบ่งประเภทอุตสาหกรรมตามที่กำหนดโดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยไม่รวมกลุ่มบริษัทอยู่ในกลุ่ม MAI กลุ่มฟื้นฟูสภาพกิจการ และกลุ่มอุตสาหกรรมประเภทธุรกิจการเงิน

2. ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัท ซึ่งเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินความรับผิดชอบต่อสังคมตามรูปแบบของของ CSR Asia Business Barometer 2008 ตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ และเป็นวิจัยเชิงประจักษ์เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของตัวแปร จึงแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นแต่ละส่วนดังนี้

1. การวิจัยเชิงสำรวจ ผู้ศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา ซึ่งเป็นการอธิบายสถิติเชิงพรรณนาในเรื่องของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทและแจกแจงลงไปในเรื่องละเอียดการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องต่างๆ รวมถึงลักษณะต่างๆ ของประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างผู้ถือหุ้น การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท ประเภทของผู้สอบบัญชีและประเภทอุตสาหกรรม เป็นต้น โดยอาศัยค่าสถิติในรูปแบบของอัตราส่วน ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าสูงสุด ต่ำสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และตารางประกอบการบรรยาย และสรุปผลแยกตามลักษณะเนื้อหาของตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและใช้ในการศึกษาครั้งนี้

2. การวิจัยเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี คือ

ส่วนที่ 1 ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัท โดยการนำข้อมูลจากรายงานประจำปีของแต่ละบริษัทมาทำการประเมินคะแนนการเปิดเผยข้อมูลโดยใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทตามรูปแบบของ CSR Asia Business Barometer 2008 เพื่อวัดการเปิดเผยข้อมูลของแต่ละบริษัทและเก็บข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะต่างๆของบริษัทจากรายงานประจำปี แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทดสอบความสัมพันธ์โดยใช้การ วิเคราะห์ความถดถอยและสหสัมพันธ์เชิงซ้อนโดยทำการวิเคราะห์แยกในแต่ละหัวข้อและการเปิดเผยโดยรวมของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีรูปแบบสมการดังนี้

$$\begin{aligned} \text{Social Disclosure Index} = & \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 \\ & (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 \\ & (\text{AUDIT}) + e \end{aligned}$$

โดยที่

Social Disclosure Index	=	ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม
SIZE	=	ค่าลอการิทึมขนาดของบริษัท (วัดจากสินทรัพย์รวมของบริษัท)
CAPSTR	=	โครงสร้างเงินทุน (วัดจากอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น)
OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (วัดจากสัดส่วนของผู้ถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 อันดับแรก)
MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (วัดจากสัดส่วนการถือหุ้นของชาวต่างชาติโดยคิดเป็นเปอร์เซ็นต์ของจำนวนหุ้นที่ออกและเรียกชำระแล้วทั้งหมด)
AGE	=	ค่าลอการิทึมอายุของบริษัท (วัดจากระยะเวลาในการดำเนินงานของบริษัทโดยนับจากปีที่บริษัทเริ่มจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย)
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร (วัดจากอัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์)
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท (วัดจากอัตราส่วนทุนหมุนเวียน)
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

โดยวิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่มีอยู่หลายๆ ตัวแปรเพื่อให้ได้สมการถดถอยที่เหมาะสมนั้นมีวิธีการคัดเลือกหลายวิธีด้วยกัน แต่มีวิธีที่นิยมใช้กัน 3 วิธี คือ วิธี Forward Selection วิธี Backward Elimination และวิธี Stepwise Selection โดยในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เลือกใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรอิสระแบบวิธี Stepwise Selection ซึ่งวิธีการคัดเลือกตัวแปรวิธีนี้ค่อนข้างจะซับซ้อนกว่าอีกสองวิธี กล่าวคือ ขั้นแรกจะเป็นการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าไปในตัวแบบที่ละ 1 ตัวแปร เช่นเดียวกันกับวิธี Forward Selection โดยพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับตัวแปรตามเข้าไปในตัวแบบก่อน แล้วจึงพิจารณาตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์เชิงส่วน (ความสัมพันธ์ที่กำหนดให้ตัวแปรอิสระที่เข้าไปในสมการแล้วคงที่) กับตัวแปรตามมากที่สุดเข้าไปในตัวแบบ และพร้อมกันนั้นก็พิจารณาว่าตัวแปรอิสระที่เข้าไปในสมการก่อนหน้านี้ทุกตัวแปรควรจะอยู่ในตัวแบบอีกหรือไม่ ถ้าไม่ควรอยู่ก็ตัดออกก่อนแล้วจึงดำเนินการคัดเลือกตัวแปรอิสระที่เหลือใหม่ แต่ถ้าควรอยู่ก็ดำเนินการคัดเลือกตัวแปรอิสระใหม่ได้เลย ซึ่งวิธี Forward Selection จะ

ไม่ทำเช่นนี้ กล่าวคือ ตัวแปรอิสระที่เข้าไปอยู่ในตัวแบบแล้วจะไม่นำมาพิจารณาตัดออก แต่ว่าวิธี Stepwise Selection จะมีการพิจารณาตัวแปรที่ถูกคัดเลือกเข้าไปอยู่ในตัวแบบแล้วใหม่อีกทุกตัวแปร และทุกครั้งที่มีการเพิ่มตัวแปรอิสระเข้าไปในตัวแบบใหม่ เพราะวิธี Stepwise Selection ถือว่าเมื่อตัวแปรอิสระอยู่ในตัวแบบแล้วอาจจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามระดับหนึ่ง และเมื่อเพิ่มตัวแปรใหม่เข้าไป ตัวแปรอิสระนั้นจะมีอิทธิพลต่อตัวแปรตามระดับหนึ่งที่แตกต่างจากเดิม (ศิริชัย พงษ์วิชัย, 2549)

ส่วนที่ 2 ทำการศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมโดยใช้สถิติทดสอบ Kruskal-Wallis H Test ซึ่งเป็นการทดสอบที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ เนื่องจากการทดสอบสมมติฐานเกี่ยวกับค่าเฉลี่ยประชากรสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณนั้นมีเงื่อนไขว่า ประชากรต้องมีการแจกแจงแบบปกติ แต่ในการวิจัยนี้ ประชากรในบางกลุ่มอุตสาหกรรมมีขนาดเล็ก (ประชากรต่ำกว่า 30) และได้มีการแจกแจงแบบปกติ จะไม่สามารถใช้สถิติทดสอบ t , Z หรือ F ได้ จึงต้องใช้การทดสอบที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ ซึ่งเป็นการทดสอบที่ไม่มีเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจกแจงของประชากรโดยเลือกใช้สถิติทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป โดยการสุ่มประชากรข้อมูลแต่ละชุดเป็นอิสระกัน และมีเงื่อนไขว่าการกระจายหรือค่าแปรปรวนของข้อมูลแต่ละชุดต้องเท่ากันจึงเป็นการทดสอบเฉพาะค่ากลางเท่านั้น ซึ่งหากพบว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันก็จะทำการตรวจสอบต่อไปว่ากลุ่มอุตสาหกรรมใดบ้างที่มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ Mann-Whitney U Test ซึ่งเป็นสถิติทดสอบชนิดเดียวกันแต่เป็นการเปรียบเทียบค่ากลางที่ละคู่เพื่อศึกษาว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มอุตสาหกรรมใดบ้างมีความแตกต่างกัน

บทที่ 4

ผลการศึกษาและข้อวิจารณ์

ผลการศึกษา

หลังจากที่ผู้ทำการศึกษาทำการเก็บรวบรวมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมจากรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยตามที่ระบุไว้ในบทที่ 3 ซึ่งมีจำนวนประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้นจำนวน 365 บริษัท

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งจะนำเสนอตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ โครงสร้างผู้ถือหุ้น การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชี
3. เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

หลังจากผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลและทำการประเมินระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทเรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการนำข้อมูลที่ได้มาประมวลสรุปผลและวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เพื่ออธิบายระดับและลักษณะการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทที่ได้ทำการศึกษา ซึ่งสามารถสรุปผลได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 6 ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน

(N = 365)

คะแนนการเปิดเผย	ระดับการเปิดเผย	จำนวนบริษัท	ร้อยละ
น้อยกว่าร้อยละ 50.00	น้อยมาก	351	96.16
ร้อยละ 50.00 – 59.99	น้อย	11	3.00
ร้อยละ 60.00 – 69.99	ปานกลาง	2	0.56
ร้อยละ 70.00 – 79.99	มาก	1	0.28
ร้อยละ 80.00 ขึ้นไป	มากที่สุด	-	-
รวม		365	100.00

ตารางที่ 6 ได้แสดงข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนและร้อยละของบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในระดับต่างๆ ตามเกณฑ์ของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทที่จดทะเบียนส่วนใหญ่มีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับน้อยมาก คือ ร้อยละ 96.16 รองลงมาคือ ร้อยละ 3.00 ร้อยละ 0.56 และร้อยละ 0.28 อยู่ในระดับน้อย ระดับปานกลาง และระดับมาก ตามลำดับ โดยไม่มีบริษัทมีคะแนนที่ได้ตามแบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับมากที่สุด

ตารางที่ 7 ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลโดยจำแนกตามด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตาม CSR Asia Business Barometer

(N = 365)

ระดับการ เปิดเผย ข้อมูล	บริษัทที่เปิดเผยข้อมูล													
	โดยภาพรวม		นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท		กลยุทธ์และการสื่อสาร		การตลาดและช่องทางขาย		สถานที่ทำงานและพนักงาน		สิ่งแวดล้อม		การลงทุนและพัฒนาชุมชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
90 - 100%	-	-	1	0.27	-	-	1	0.27	-	-	3	0.82	-	-
80 - 89%	-	-	29	7.95	1	0.27	1	0.27	-	-	4	1.10	-	-
70 - 79%	1	0.27	70	19.18	1	0.27	1	0.27	-	-	5	1.37	-	-
60 - 69%	2	0.55	60	16.44	2	0.55	-	-	4	1.10	8	2.19	2	0.55
50 - 59%	11	3.01	135	36.99	9	2.47	4	1.10	6	1.64	9	2.47	1	0.27
40 - 49%	26	7.12	39	10.68	22	6.03	16	4.38	13	3.56	-	-	2	0.55
30 - 39%	51	13.97	25	6.85	35	9.59	-	-	60	16.44	25	6.85	8	2.19
20 - 29%	112	30.68	6	1.64	46	12.60	35	9.59	51	13.97	35	9.59	75	20.55
10 - 19%	143	39.18	-	-	84	23.01	88	24.11	59	16.16	66	18.08	76	20.82
0 - 9%	19	5.21	-	-	165	45.21	219	60.00	172	47.12	210	57.53	201	55.07
รวม	365	100.00	365	100.00	365	100.00	365	100.00	365	100.00	365	100.00	365	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่าบริษัทร้อยละ 96.16 ของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมด และมีบริษัทเพียงร้อยละ 3.84 ของประชากรเท่านั้นที่มีการเปิดเผยข้อมูลได้เกินครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรทำการเปิดเผย ซึ่งผู้ศึกษาจะทำการพิจารณาแยกในแต่ละด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมดังต่อไปนี้

1. ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

บริษัทร้อยละ 80.83 ของกลุ่มประชากรมีการเปิดเผยข้อมูลในด้านของนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผย ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่คือร้อยละ 36.99 ของประชากรมีการเปิดเผยข้อมูลด้านนี้ครอบคลุมเนื้อหาร้อยละ 50 – 59 ของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมดในด้านนี้ และมีบริษัทเพียงร้อยละ 19.17 ของประชากรเท่านั้นที่มีการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมด กล่าวคือ บริษัทเหล่านี้มีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาร้อยละ 20 – 49 ของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมดในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

2. ด้านกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการสื่อสารกลยุทธ์

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม นั้น มีบริษัทเพียงร้อยละ 3.56 ของประชากรที่ใช้ในการศึกษาเท่านั้นที่มีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาเกินกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผยในด้านนี้ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 96.44 ของประชากรมีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาน้อยกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผย ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้ของบริษัทส่วนใหญ่มีร้อยละ 45.21 ของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาเพียงร้อยละ 0 – 9 ของรายการที่ควรเปิดเผยในด้านนี้

3. การตลาดและซัพพลายเชน

บริษัทร้อยละ 98.08 ของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา มีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมดในด้านนี้ ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 60 มีการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้ครอบคลุมเนื้อหาเพียงร้อยละ 0 – 9 ของรายการที่

ควรเปิดเผย และมีบริษัทเพียงร้อยละ 1.91 ของประชากรที่มีการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาเกินกว่าครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมดที่ควรทำการเปิดเผย

4. ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

บริษัทร้อยละ 97.25 ของประชากรทั้งหมดที่ทำการศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมดที่ควรเปิดเผยในด้านนี้ โดยมีบริษัทเพียงร้อยละ 2.74 ของประชากรเท่านั้นที่มีการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรทำการเปิดเผย โดยบริษัทส่วนใหญ่คือร้อยละ 47.12 ของประชากรทั้งหมดมีการเปิดเผยข้อมูลครอบคลุมเนื้อหาเพียงแค่ร้อยละ 0 – 9 ของรายการที่ควรเปิดเผยในด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

5. ด้านสิ่งแวดล้อม

สำหรับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมนั้น มีบริษัทเพียงร้อยละ 7.95 ของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาทำการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าครึ่งหนึ่งของรายการด้านสิ่งแวดล้อมที่ควรทำการเปิดเผยทั้งหมด ส่วนบริษัทอีกร้อยละ 92.05 ของประชากรที่ทำการศึกษานี้มีการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้ได้ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรทำการเปิดเผย ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่ร้อยละ 57.53 ของประชากรมีการเปิดเผยข้อมูลครอบคลุมเนื้อหาเพียงร้อยละ 0 – 9 ของรายการทั้งหมดที่ควรเปิดเผยในด้านนี้

6. ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

บริษัทร้อยละ 99.18 ของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีการเปิดเผยข้อมูลครอบคลุมเนื้อหาที่ควรทำการเปิดเผยต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผยทั้งหมด และมีบริษัทร้อยละ 0.82 ของประชากรเท่านั้นที่ทำการเปิดเผยในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมได้มากกว่าครึ่งหนึ่งของรายการที่ควรเปิดเผย ซึ่งบริษัทส่วนใหญ่เหล่านั้นทำการเปิดเผยข้อมูลได้ครอบคลุมเนื้อหาเพียงแค่ร้อยละ 0 – 9 ของเนื้อหาที่ควรเปิดเผยในด้านนี้เท่านั้น ซึ่งบริษัทที่ทำการเปิดเผยอยู่ในระดับนี้มีสูงถึงร้อยละ 55.07 ของประชากรทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 8 สถิติเชิงพรรณนาของคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดย
จำแนกตามประเภทของการเปิดเผยข้อมูล

(N = 365)

รายการ	ลำดับที่	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	1	59.45	28.57	100.00	14.53
2. กลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม	2	18.68	00.00	90.91	15.28
3. การตลาดและซัพพลายเชน	6	9.39	00.00	100.00	14.75
4. สถานที่ทำงาน และ พนักงาน	3	15.64	00.00	69.23	15.15
5. สิ่งแวดล้อม	4	12.63	00.00	100.00	20.40
6. การลงทุนในชุมชนและการพัฒนา สังคม	5	9.41	00.00	77.78	13.43

เมื่อพิจารณาการเปิดเผยข้อมูลซึ่งแยกพิจารณาแต่ละด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทซึ่งแบ่งออกทั้งหมด 6 ด้าน ดังตารางที่ 8 พบว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดซึ่งค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลด้านนี้ คือร้อยละ 59.45 รองลงมา คือ ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม และด้านการตลาดและซัพพลายเชนตามลำดับ ซึ่งแสดงให้เห็นว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวปฏิบัติและนโยบายของบริษัทบางส่วนนั้นอาจถูกกำหนดเป็นข้อบังคับให้มีการเปิดเผยตามกฎระเบียบของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และบริษัทอาจต้องการสื่อสารถึงแนวทางการดำเนินงานของบริษัทให้กับผู้ถือหุ้นหรือผู้มีส่วนได้เสียของบริษัทได้ทราบถึงแนวทางในการดำเนินงานของบริษัท สำหรับเรื่องที่บริษัททำการเปิดเผยข้อมูลโดยเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการตรวจสอบขั้นทะเบียนผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต การพัฒนาปรับปรุงคุณภาพปัจจัยการผลิต การเรียกร้องให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตมีความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ การมีความรับผิดชอบต่อลูกค้าของบริษัทเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการของบริษัท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่บริษัทต่างๆยังมิได้ให้ความสำคัญ

กับประเด็นนี้และประกอบกับบริษัทอาจมีอำนาจต่อรองกับผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตไม่สูงนักจึงทำให้ไม่สามารถเรียกร้องให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตดำเนินการตามที่ต้องการได้ นอกจากนี้แล้วอาจยังไม่มีข้อกำหนดจากหน่วยงานใดๆที่กำหนดให้บริษัทต้องดำเนินการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้และบริษัทต่างๆ อาจยังไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญหรือความจำเป็นที่ต้องเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

เมื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้ว ได้นำข้อมูลทั้งสิ้น 365 บริษัท ซึ่งเป็นกลุ่มประชากรถูกนำมาวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งสามารถสรุปสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรต่างๆ ได้ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 สถิติเชิงพรรณนาของคุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียน

(N = 365)

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
ตัวแปรอิสระ : คุณลักษณะของบริษัท				
<u>โครงสร้างของบริษัท</u>				
ขนาดของบริษัท (หน่วย: ล้านบาท)	14,276.22	79.140	892,351.46	54,834.80
โครงสร้างเงินทุน (อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้น)	0.3024	-3.2000	6.7000	0.6413
โครงสร้างความเป็นเจ้าของ(เปอร์เซ็นต์)	74.2775	4.1800	100.0000	16.8504
การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ(เปอร์เซ็นต์)	16.1875	0.0000	95.1800	18.4714
<u>การดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท</u>				
อายุของบริษัท (ปี)	12.6870	1.0000	32.0000	7.7599
ความสามารถในการทำกำไร(อัตราส่วนผลตอบแทนต่อสินทรัพย์)	0.0618	-2.0500	8.4900	0.4698
สภาพคล่อง (อัตราส่วนทุนหมุนเวียน)	2.6805	0.0600	97.1300	5.9196
<u>การตลาดหรือลักษณะธุรกิจของบริษัท</u>				
		Big 4	ไม่ใช่ Big 4	
ประเภทของผู้สอบบัญชี(เปอร์เซ็นต์)	-	56.00	46.00	-

จากตารางที่ 9 แสดงข้อมูลเกี่ยวกับค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งตัวแปรตามได้มีการอธิบายแล้วในส่วนที่ 1 ดังนั้นในส่วนที่ 2 นี้จะอธิบายค่าสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรอิสระเท่านั้นเพื่อไม่ให้เป็นการกล่าวซ้ำในส่วนที่ได้อธิบายไปแล้ว สำหรับตัวแปรอิสระก็คือ คุณลักษณะต่างๆของบริษัท โดยแบ่งคุณลักษณะของบริษัทตามแนวความคิดของ อลิสร่า ผลาวรรณ (2547); Alsaeed (2006) คือ

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท (Structure Related Variable)

บริษัทจดทะเบียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้มีขนาดของบริษัทซึ่งพิจารณาจากยอดขายสินทรัพย์รวม พบว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กที่สุดมียอดขายสินทรัพย์รวม 79.14 ล้านบาท และบริษัทที่มีขนาดใหญ่ที่สุดมียอดขายสินทรัพย์รวมอยู่ที่ 892,351.46 ล้านบาท โดยในภาพรวมแล้วบริษัทจดทะเบียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้มีสินทรัพย์รวมเฉลี่ย 14,276.22 ล้านบาท ส่วนระดับโครงสร้างเงินทุนซึ่งพิจารณาจากอัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.3024 เท่า ซึ่งถือว่ามีความเสี่ยงทางการเงินที่อยู่ในระดับต่ำ คือ มีการใช้เงินทุนส่วนใหญ่มาจากการระดมทุนมากกว่าทำการกู้ยืมและเมื่อพิจารณาขอบเขตของค่าต่ำสุดและค่าสูงสุดจะเห็นว่ามี ความแตกต่างกันพอสมควร เนื่องจากบางบริษัทมีการใช้เงินทุนจากหนี้สินอยู่ในระดับที่ค่อนข้างสูงซึ่งทำให้มีความเสี่ยงทางการเงินสูงสุดถึง 6.7 เท่า ในขณะที่บางบริษัทมีการใช้เงินจากผู้ถือหุ้นมากกว่าที่จะกู้ยืมเงินจึงทำให้มีความเสี่ยงทางการเงินอยู่ในระดับต่ำมาก ส่วนค่าต่ำสุดของโครงสร้างเงินทุนที่ติดลบคือ -3.2 เท่านั้นมีสาเหตุมาจากว่าบริษัทเหล่านั้นมีการขาดทุนสะสมจึงเป็นสาเหตุให้อัตราส่วนหนี้สินระยะยาวต่อส่วนของผู้ถือหุ้นติดลบ ส่วนในโครงสร้างความเป็นเจ้าของซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถือหุ้นสูงสุด 10 รายแรก พบว่า มีขอบเขตอยู่ระหว่างค่าต่ำสุดร้อยละ 4.18 ของหุ้นทั้งหมดที่ออกและเรียกชำระแล้วถึงค่าสูงสุดคือร้อยละ 100 โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 74.2775 ซึ่งเป็นสัดส่วนที่สูงพอสมควร ซึ่งแสดงให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ยังมีการกระจายการถือหุ้นไปยังนักลงทุนทั่วไปค่อนข้างต่ำ หรือ บริษัทส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจภายในครอบครัวค่อนข้างสูง ส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติที่มีอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 16.19 โดยบริษัทที่มีสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูงที่สุดนั้นมีสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติสูงถึงร้อยละ 95.18 เนื่องจากในบางอุตสาหกรรมนั้นอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นข้างมากหรือถือหุ้นทั้งหมดได้และบางบริษัทในตลาดหลักทรัพย์ไม่มีผู้ถือหุ้นที่เป็นชาวต่างชาติเลย

2. ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance Related Variables)

สำหรับอายุของกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ซึ่งพิจารณาจากอายุของบริษัท โดยนับจากปีที่บริษัทเริ่มเข้าจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจนถึงปี 2550 ซึ่งเป็นปีที่ทำการศึกษา พบว่าโดยเฉลี่ยแล้วอายุบริษัทของกลุ่มประชากรที่ทำการศึกษานั้นอยู่ที่ 12 ปี ซึ่งมีทั้งบริษัทที่เพิ่งเข้าจดทะเบียนในปี 2550 จึงมีอายุในการดำเนินงานเป็นบริษัทมหาชนเพียง 1 ปีเท่านั้น และบริษัทที่มีประสบการณ์ในการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์มาเป็นเวลานานถึง 32 ปี และเมื่อพิจารณาในส่วนความสามารถในการทำกำไรของบริษัทซึ่งถูกวัดมูลค่าโดยอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์รวมพบว่าความสามารถในการทำกำไรของบริษัทจดทะเบียนโดยเฉลี่ยแล้วอยู่ที่ 0.0618 เท่า ซึ่งถือว่าเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ และเมื่อพิจารณาค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดคือ 8.49 เท่าและ -2.05 เท่า ส่วนเมื่อพิจารณาอัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนจะพบว่าบริษัทจดทะเบียนมีสภาพคล่องทางการเงินค่อนข้างดีพอสมควร โดยมีค่าเฉลี่ย 2.68 เท่า แต่เมื่อพิจารณาค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดคือ 97.13 เท่าและ 0.06 เท่า ซึ่งแตกต่างจากค่าเฉลี่ยอย่างมาก

3. ตัวแปรที่เกี่ยวกับธุรกิจ (Market Related Variable)

ตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งพบว่าบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยร้อยละ 54 มีผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานสอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 ส่วนอีกร้อยละ 46 มีผู้สอบบัญชีที่มาจากสำนักงานสอบบัญชีที่ไม่ใช่ Big 4 และสำหรับตัวแปรประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งได้มีการอธิบายรายละเอียดจำนวนบริษัทที่เป็นประชากรที่ใช้ในการศึกษาในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมดังที่กำหนดและได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 แล้ว ดังนั้นผู้ศึกษาจึงไม่ขอกล่าวซ้ำอีก

ตัวแปรทั้งหมดข้างต้นถูกนำมาวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุและก่อนที่จะทำการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจากรายงานประจำปี จำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการทดสอบ ซึ่งได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชี โดยการทดสอบสหสัมพันธ์ก่อน เพื่อดูว่าตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษามีความสัมพันธ์กันสูง ($r \geq 0.80$) หรือไม่ ซึ่งมีผลให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้ในการประมาณหาความแม่นยำ ซึ่งจะเกิดขึ้นในความสัมพันธ์ทางบวกสูงเท่านั้น ส่วนในกรณีที่ความสัมพันธ์

ทางลบสูง จะยิ่งทำให้ค่าสัมประสิทธิ์ที่ใช้ในการประมาณมีความแม่นยำมากขึ้น เรียกปรากฏการณ์ที่ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันทางบวกสูงว่า สภาวะ Multicollinearity ซึ่งหากเกิดสภาวะดังกล่าว หนทางแก้ไขจำเป็นที่จะต้องตัดตัวแปรอิสระตัวใดตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กันสูงออกจากการวิเคราะห์ (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540)

ตารางที่ 10 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระ

(N = 365)

ตัวแปร	SIZE	CAPSTR	OWNSTR	MLTNAT	AGE	PROFIT	LIQUID	AUDIT
Pearson Product Moment Correlation Coefficient : r								
SIZE	1							
CAPSTR	0.271**	1						
OWNSTR	-0.037	0.027	1					
MLTNAT	0.328**	-0.005	-0.0129	1				
AGE	0.011	-0.023	-0.038	0.017	1			
PROFIT	0.024	-0.020	0.059	0.091	0.025	1		
LIQUID	-0.225**	-0.101	0.058	-0.055	0.019	-0.003	1	
AUDIT	0.209**	0.053	0.106*	0.322**	0.034	0.061	-0.061	1

หมายเหตุ: ** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

จากตารางที่ 10 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ขนาดของบริษัท (SIZE) โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) อายุของบริษัท (AGE) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) สภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) และประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ไม่มีความสัมพันธ์กันสูง ($r < 0.80$) ทำให้ไม่เกิดปัญหาสภาวะ Multicollinearity ทำให้ตัวแปรต่างๆ ที่ใช้ในการวิจัยมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจากรายงานประจำปี

ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจากรายงานประจำปี โดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเป็นดังนี้

ตารางที่ 11 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 1} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

$R^2 = 0.054$ Adjusted $R^2 = 0.049$ F – Value = 10.384 Sig. F = 0.000

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.044	0.421		9.634	0.000
1	SIZE	0.043	0.012	0.044	0.185	3.548	0.000
2	AUDIT	0.054	0.015	0.021	0.107	2.056	0.040

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.024	-0.444	0.657
OWNSTR	-0.023	-0.438	0.661
MLTNAT	-0.024	-0.425	0.671
AGE	0.005	0.106	0.916
PROFIT	0.016	0.321	0.749
LIQUID	0.018	0.349	0.727

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่ SIZE	=	ขนาดของบริษัท
CAPST	=	โครงสร้างเงินทุน
OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
AGE	=	อายุของบริษัท
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 1 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

จากตารางที่ 11 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสมการถดถอยเป็นอันดับแรก คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เพราะว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มากที่สุดโดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.185 และเมื่อพิจารณาว่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.041 ซึ่งหมายความว่าขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทได้ร้อยละ 4.1 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาด 14.23 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทอีกตัว คือ ประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลเท่ากับ 0.107 และการนำตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชีเพิ่มเข้ามาในสมการทำให้ R-Square เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.011 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทได้ร้อยละ 1.1 ดังนั้น ตัวแปรที่อยู่ในสมการทั้งหมด คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทได้ร้อยละ 5.4 โดยจะมีค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดอยู่ที่ 14.17

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้คือ โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) อายุของบริษัท (AGE) และสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำเข้าไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือ ไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทอย่างมีนัยสำคัญ

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชี (Sig. < 0.05) โดยทั้งสองตัวแปรนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อที่ 1 และข้อที่ 8 คือ ขนาดของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความ

รับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัท และผลการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท คือ

$$\text{Social Disclosure Index 1} = 0.421 + 0.044(\text{SIZE}) + 0.031(\text{AUDIT})$$

ตารางที่ 12 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 2} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

$$R^2 = 0.093 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.088 \quad F - \text{Value} = 18.475 \quad F = 0.000$$

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.045	-0.060		-1.323	0.187
1	SIZE	0.079	0.013	0.063	6.255	4.986	0.000
2	AUDIT	0.093	0.016	0.037	0.121	2.360	0.019

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.065	-1.253	0.211
OWNSTR	-0.022	-0.444	0.657
MLTNAT	-0.015	-0.267	0.790
AGE	0.021	0.425	0.671
PROFIT	0.042	0.835	0.404
LIQUID	0.021	0.415	0.678

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่ SIZE = ขนาดของบริษัท
CAPST = โครงสร้างเงินทุน
OWNSTR = โครงสร้างความเป็นเจ้าของ

ตารางที่ 12 (ต่อ)

MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
AGE	=	อายุของบริษัท
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 2 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

จากตารางที่ 12 เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเป็นอันดับแรก คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เพราะว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกโดยมีค่าเท่ากับ 0.255 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย)แล้วมีค่าเท่ากับ 0.079 ซึ่งหมายความว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ร้อยละ 7.9 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาด 14.69 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านนี้เพิ่มเติม คือ ประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนี้ เท่ากับ 0.121 และการนำตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชีเพิ่มเข้ามาในสมการนั้นทำให้ R-Square เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.0.14 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ร้อยละ 1.4 ดังนั้นตัวแปรที่อยู่ในสมการทั้งหมด คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์เพื่อความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ร้อยละ 9.3 โดยจะมีค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดอยู่ที่ 14.59

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้ไม่มีความสัมพันธ์หรือไม่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนี้

จากข้อมูลข้างต้นสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี (Sig. < 0.05) โดยทั้งสองตัวแปรนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 และ ข้อที่ 8 คือ ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และผลการทดลองที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้ คือ

$$\text{Social Disclosure Index 2} = -0.60 + 0.063(\text{SIZE}) + 0.037(\text{AUDIT})$$

ตารางที่ 13 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพัธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชน

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 3} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

$$R^2 = 0.011 \quad \text{Adjusted } R^2 = 0.008 \quad F - \text{Value} = 4.116 \quad \text{Sig. } F = 0.043$$

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.045	0.003		0.073	0.942
1	SIZE	0.011	0.013	0.025	0.106	2.029	0.043

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	0.069	1.277	0.203
OWNSTR	0.018	0.344	0.731
MLTNAT	-0.045	-0.812	0.417
AGE	0.043	0.828	0.408
PROFIT	-0.031	-0.584	0.559
LIQUID	-0.038	-0.703	0.482
AUDIT	0.048	0.905	0.366

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่ SIZE	=	ขนาดของบริษัท
CAPST	=	โครงสร้างเงินทุน
OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
AGE	=	อายุของบริษัท
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี
Social Disclosure Index 3 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชน		

จากตารางที่ 13 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการตลาดและซัพพลายเชน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกลำดับเข้าสมการถดถอยมีเพียงตัวแปรเดียว คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เนื่องจากว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.106 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.011 ซึ่งหมายความว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการตลาด และซัพพลายเชนได้ร้อยละ 1.1 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาด 14.69

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้คือ โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) อายุของบริษัท (AGE) สภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) และประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำเข้าไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือ มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการตลาดและซัพพลายเชน

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการตลาดและซัพพลายเชนของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท (Sig. < 0.05) โดยตัวแปรนี้มีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 คือ ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และสมการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการตลาดและซัพพลายเชน คือ

$$\text{Social Disclosure Index 3} = 0.003 + 0.025(\text{SIZE})$$

ตารางที่ 14 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 4} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

$R^2 = 0.069$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.064$ $F - \text{Value} = 13.397$ $\text{Sig. } F = 0.000$

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.045	-0.046		-1.025	0.306
1	SIZE	0.054	0.013	0.051	0.208	4.004	0.000
2	AUDIT	0.069	0.016	0.037	0.123	2.372	0.018

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.010	-0.184	0.854
OWNSTR	-0.057	-1.121	0.263
MLTNAT	0.035	0.632	0.528
AGE	0.033	0.646	0.519
PROFIT	0.031	0.602	0.548
LIQUID	0.007	0.125	0.900

ตารางที่ 13 (ต่อ)

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่ SIZE	=	ขนาดของบริษัท
CAPST	=	โครงสร้างเงินทุน
OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
AGE	=	อายุของบริษัท
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 4 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้าน
สถานที่ทำงานและพนักงาน

จากตารางที่ 14 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่าง
คุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้าน
สถานที่ทำงาน และพนักงาน ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสมการถดถอยเป็น
อันดับแรก คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เนื่องจากว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผย
ข้อมูลในด้านสถานที่ทำงานและพนักงานมากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย
มาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.208 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพ
ในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.054 ซึ่งหมายความว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการ
เปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงาน
และพนักงานได้ร้อยละ 5.4 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาด 14.75 ส่วนตัวแปรที่มี
อิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านสถานที่ทำงานและพนักงานอีกตัวก็คือ ตัวแปร
ประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
สังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงาน และพนักงาน เท่ากับ 0.016 และการนำตัวแปรประเภทของ
ผู้สอบบัญชีเพิ่มเข้ามาในสมการทำให้ R-Square เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.015 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเภท
ของผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ
สังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงาน และพนักงานได้ร้อยละ 2.3 ดังนั้น ตัวแปรที่อยู่ในสมการ
ทั้งหมด คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของ

ตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงาน และพนักงาน ได้ร้อยละ 6.9 โดยจะมีค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดอยู่ที่ 14.65

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้คือ โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) อายุของบริษัท (AGE) และสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำเข้าไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์หรือ มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงาน และพนักงาน

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี (Sig. < 0.05) โดยทั้งสองตัวแปรนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 และข้อที่ 8 คือ ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และสมการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสถานที่ทำงาน และพนักงาน คือ

$$\text{Social Disclosure Index 4} = -0.046 + 0.051(\text{SIZE}) + 0.037(\text{AUDIT})$$

ตารางที่ 15 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับ
ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 5} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

 $R^2 = 0.054$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.052$ $F - \text{Value} = 20.819$ $\text{Sig. } F = 0.000$

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
1	ค่าคงที่		0.061	-0.149		-0.436	0.015
	SIZE	0.054	0.017	0.077	0.233	4.563	0.000

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.039	-0.731	0.465
OWNSTR	-0.051	-0.997	0.319
MLTNAT	0.012	0.224	0.823
AGE	-0.024	-0.463	0.644
PROFIT	-0.025	-0.481	0.631
LIQUID	-0.035	-0.671	0.503
AUDIT	0.090	1.723	0.086

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่	SIZE	=	ขนาดของบริษัท
	CAPST	=	โครงสร้างเงินทุน
	OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
	MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
	AGE	=	อายุของบริษัท
	PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
	LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
	AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 5 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

จากตารางที่ 15 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสิ่งแวดล้อม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอย คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เพราะว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.233 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.054 ซึ่งหมายความว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสิ่งแวดล้อมของบริษัทได้ร้อยละ 5.4 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาด 19.87

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้คือ โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) อายุของบริษัท (AGE) สภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) และประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำเข้าไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือ มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสิ่งแวดล้อม

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านสิ่งแวดล้อม คือ ขนาดของ (Sig. < 0.05) โดยมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 คือ ขนาดของบริษัทที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และสมการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อม คือ

$$\text{Social Disclosure Index 5} = -0.149 + 0.770(\text{SIZE})$$

ตารางที่ 16 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับ
ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการ
พัฒนาสังคม

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index 6} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

 $R^2 = 0.053$ $\text{Adjusted } R^2 = 0.048$ $F - \text{Value} = 10.217$ $\text{Sig. } F = 0.000$

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.040	-0.064		-1.574	0.116
1	SIZE	0.042	0.011	0.040	0.182	3.479	0.001
2	AUDIT	0.053	0.014	0.029	0.110	2.096	0.037

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.059	-1.111	0.267
OWNSTR	0.069	1.388	0.182
MLTNAT	0.000	-0.011	0.991
AGE	0.027	0.520	0.604
PROFIT	0.024	0.463	0.643
LIQUID	0.010	0.182	0.856

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่	SIZE	=	ขนาดของบริษัท
	CAPST	=	โครงสร้างเงินทุน
	OWNSTR	=	โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
	MLTNAT	=	การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ
	AGE	=	อายุของบริษัท
	PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
	LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
	AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 6 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการ
ลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

จากตารางที่ 16 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้ามาสมการถดถอย คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เนื่องจากตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.182 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.042 ซึ่งหมายความว่าได้ว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมได้ร้อยละ 4.2 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดประมาณ 13.15 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในด้านนี้อีกตัวก็คือ ตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมเท่ากับ 0.110 และการนำตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชีเพิ่มเข้ามาในสมการทำให้ R-Square เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.011 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมได้ร้อยละ 1.1 ดังนั้น ตัวแปรที่อยู่ในสมการทั้งหมดคือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม ได้ร้อยละ 5.3 โดยจะมีค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดอยู่ที่ 13.09

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้คือ โครงสร้างเงินทุน (CAPSTR) โครงสร้างความเป็นเจ้าของ (OWNSTR) การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ (MLTNAT) ความสามารถในการทำกำไร (PROFIT) อายุของบริษัท (AGE) และสภาพคล่องของบริษัท (LIQUID) ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำเข้าไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์หรือ มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมของบริษัท

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี (0.05) โดยทั้งสองตัวแปรนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 และข้อที่ 8 คือ ขนาดของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อ

สังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และผลการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม คือ

$$\text{Social Disclosure Index 6} = -0.064 + 0.040(\text{SIZE}) + 0.029(\text{AUDIT})$$

ตารางที่ 17 การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

(N=365)

สมการความถดถอยเชิงพหุ

$$\text{Social Disclosure Index} = \beta_0 + \beta_1 (\text{SIZE}) + \beta_2 (\text{CAPSTR}) + \beta_3 (\text{OWNSTR}) + \beta_4 (\text{MLTNAT}) + \beta_5 (\text{AGE}) + \beta_6 (\text{PROFIT}) + \beta_7 (\text{LIQUID}) + \beta_8 (\text{AUDIT}) + e$$

ตัวแปรที่นำเข้าสู่สมการ

$R^2 = 0.104$ Adjusted $R^2 = 0.099$ F – Value = 20.998 Sig. F = 0.000

ลำดับ สำคัญ	ตัวแปร	R-Square	Std. Error	สัมประสิทธิ์ความถดถอย B	Beta	t-value	Sig. t
	ค่าคงที่		0.034	0.047		1.394	0.164
1	SIZE	0.086	0.010	0.049	0.263	5.179	0.000
2	AUDIT	0.104	0.012	0.032	0.139	2.729	0.007

ตัวแปรที่ไม่ได้นำเข้าสู่สมการ

ตัวแปร	Beta In	t-value	Sig. t
CAPSTR	-0.033	-0.646	0.519
OWNSTR	-0.028	-0.541	0.575
MLTNAT	-0.013	-0.230	0.811
AGE	0.020	0.402	0.688
PROFIT	0.015	0.308	0.758
LIQUID	0.001	0.011	0.991

หมายเหตุ: * ระดับนัยสำคัญ 0.05

โดยที่ SIZE = ขนาดของบริษัท
CAPST = โครงสร้างเงินทุน
OWNSTR = โครงสร้างความเป็นเจ้าของ
MLTNAT = การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ

ตารางที่ 17 (ต่อ)

AGE	=	อายุของบริษัท
PROFIT	=	ความสามารถในการทำกำไร
LIQUID	=	สภาพคล่องของบริษัท
AUDIT	=	ประเภทของผู้สอบบัญชี

Social Disclosure Index 6 คือ ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

จากตารางที่ 17 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยรวม ระดับนัยสำคัญ 0.05 พบว่าตัวแปรที่ถูกนำเข้าสู่สมการถดถอยเป็นอันดับแรก คือ ขนาดของบริษัท (SIZE) เพราะว่าตัวแปรนี้มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุด โดยสังเกตจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน (Beta) จะมีค่าเป็นบวกและมีค่าเท่ากับ 0.263 และเมื่อพิจารณาค่า R-Square (ประสิทธิภาพในการทำนาย) มีค่าเท่ากับ 0.086 ซึ่งหมายความว่า ขนาดของบริษัทสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยรวมได้ร้อยละ 8.6 โดยมีความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดประมาณ 11.04 ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทอีกตัวก็คือ ตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชี (AUDIT) ซึ่งมีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเท่ากับ 0.139 และการนำตัวแปรประเภทของผู้สอบบัญชีเพิ่มเข้ามาในสมการทำให้ R-Square เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.018 หรืออาจกล่าวได้ว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ร้อยละ 1.8 ดังนั้น ตัวแปรที่อยู่ในสมการทั้งหมด คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม คือ ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ร้อยละ 10.40 โดยจะมีค่าความคลาดเคลื่อนหรือความผิดพลาดอยู่ที่ 10.94

ส่วนตัวแปรอื่นๆ ที่เหลือนอกจากนี้ไม่มีนัยสำคัญมากเพียงพอที่จะถูกนำไปในสมการความถดถอยเชิงพหุ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าตัวแปรเหล่านี้ไม่มีความสัมพันธ์ หรือ มีอิทธิพลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

จากข้อมูลข้างต้นอาจสรุปได้ว่า คุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบ

บัญชี (0.05) โดยทั้งสองตัวแปรนั้นมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อ 1 และข้อที่ 8 คือ ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี และผลการถดถอยที่เหมาะสมในการพยากรณ์ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม คือ

$$\text{Social Disclosure Index} = 0.047 + 0.049(\text{SIZE}) + 0.032(\text{AUDIT})$$

เปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

การศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมโดยใช้สถิติทดสอบ Kruskal-Wallis H Test ซึ่งเป็นการทดสอบที่ไม่ใช่พารามิเตอร์ เนื่องจากการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป ซึ่งหากพบว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละประเภทอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันจะทำการตรวจสอบต่อไปว่าประเภทอุตสาหกรรมใดบ้างที่มีค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติทดสอบ Mann-Whitney U Test ซึ่งเป็นสถิติทดสอบชนิดเดียวกันแต่เป็นการเปรียบเทียบค่ากลางที่ละคู่เพื่อศึกษาว่าค่าเฉลี่ยของประเภทอุตสาหกรรมใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 18 การเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

(N=365)

การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม	ประเภทอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	Chi-square	df	P
1. นโยบายและแนว ปฏิบัติของบริษัท	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	183.51	15.463	6	0.017*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	181.19			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	157.58			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	178.00			
	ทรัพยากร	22	256.34			
	บริการ	80	184.48			
	เทคโนโลยี	34	195.09			

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม	ประเภทอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	Chi-square	df	P
2. กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม และ การสื่อสารกลยุทธ์เพื่อสังคม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	180.38	31.970	6	0.000*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	148.74			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	148.12			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	176.58			
	ทรัพยากร	22	267.77			
	เทคโนโลยี	34	192.59			
3. การตลาดและช่องทางขาย	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	219.77	15.744	6	0.015*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	182.76			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	186.89			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	157.91			
	ทรัพยากร	22	212.82			
	บริการ	80	176.38			
4. สถานที่ทำงานและพนักงาน	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	171.23	14.348	6	0.026*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	184.86			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	154.37			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	175.20			
	ทรัพยากร	22	227.93			
	บริการ	80	194.59			
5. สิ่งแวดล้อม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	193.54	36.101	6	0.000*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	180.01			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	193.38			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	160.15			
	ทรัพยากร	22	285.16			
	บริการ	80	162.34			
6. การลงทุนในชุมชน และ การพัฒนาสังคม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	172.67	23.162	6	0.001*
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	175.81			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	156.64			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	169.77			

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูลความ รับผิดชอบต่อสังคม	ประเภทอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	Chi-square	df	P
7. โดยภาพรวม	ทรัพยากร	22	253.59	26.584	6	0.000*
	เทคโนโลยี	34	199.97			
	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	185.99			
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	174.69			
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	153.76			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	163.61			
	ทรัพยากร	22	271.30			
	บริการ	80	194.79			
	เทคโนโลยี	34	208.16			

หมายเหตุ: * มีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 19 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของแต่ละบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบต่อสังคม	กลุ่มอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	กลุ่มอุตสาหกรรม (P)					
				เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	สินค้าอุปโภค บริโภค	สินค้า อุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	ทรัพยากร	บริการ เทคโนโลยี
1. นโยบายและ แนวปฏิบัติของบริษัท	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	183.51	-					
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	181.19	0.933	-				
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	157.58	0.256	0.262	-			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	178.00	0.834	0.887	0.220	-		
	ทรัพยากร	22	256.34	0.012*	0.006*	0.000*	0.002*	-	
	บริการ	80	184.48	0.987	0.873	0.106	0.650	0.003*	-
	เทคโนโลยี	34	195.09	0.740	0.620	0.079	0.385	0.023*	0.580 -
2. กลยุทธ์ความ รับผิดชอบต่อสังคม และ การสื่อสารกลยุทธ์ เพื่อสังคม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	180.38	-					
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	148.74	0.191	-				
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	148.12	0.133	0.685	-			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	176.58	0.820	0.112	0.026*	-		
	ทรัพยากร	22	267.77	0.002*	0.000*	0.000*	0.000*	-	
	บริการ	80	208.34	0.169	0.008*	0.000*	0.020*	0.005*	-
	เทคโนโลยี	34	192.59	0.632	0.099	0.044*	0.350	0.005*	0.475 -

ตารางที่ 18 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	กลุ่มอุตสาหกรรม (P)							
				เกษตรและ	สินค้าอุปโภค	สินค้า	อสังหาริมทรัพย์	ทรัพยากร	บริการ	เทคโนโลยี	
				อุตสาหกรรม อาหาร	บริโภค	อุตสาหกรรม	และก่อสร้าง				
3. การตลาดและ ช่องทางขาย	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	219.77	-							
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	182.76	0.098	-						
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	186.89	0.080	0.852	-					
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	157.91	0.000*	0.158	0.044*	-				
	ทรัพยากร	22	212.82	0.742	0.265	0.259	0.009*	-			
	บริการ	80	176.38	0.017*	0.739	0.481	0.166	0.100	-		
	เทคโนโลยี	34	188.56	0.155	0.809	0.941	0.076	0.340	0.504	-	
4. สถานที่ทำงานและ พนักงาน	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	171.23	-							
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	184.86	0.658	-						
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	154.37	0.429	0.175	-					
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	175.20	0.819	0.632	0.215	-				
	ทรัพยากร	22	227.93	0.042*	0.157	0.004*	0.035*	-			
	บริการ	80	194.59	0.240	0.665	0.017*	0.225	0.168	-		
	เทคโนโลยี	34	214.01	0.064	0.314	0.005*	0.064	0.544	0.360	-	

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	กลุ่มอุตสาหกรรม (P)					
				เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	สินค้าอุปโภค บริโภค	สินค้า อุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	ทรัพยากร	บริการ เทคโนโลยี
5. สิ่งแวดล้อม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	193.54	-					
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	180.01	0.524	-				
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	193.38	0.978	0.520	-			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	160.15	0.044*	0.254	0.024*	-		
	ทรัพยากร	22	285.16	0.000*	0.000*	0.000*	0.000*	-	
	บริการ	80	162.34	0.067	0.320	0.040*	0.888	0.000*	-
	เทคโนโลยี	34	192.04	0.937	0.603	0.947	0.069	0.000*	0.099 -
6. การลงทุนใน ชุมชนและการ พัฒนาสังคม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	172.67	-					
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	175.81	0.938	-				
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	156.64	0.302	0.335	-			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	169.77	0.884	0.806	0.301	-		
	ทรัพยากร	22	253.59	0.002*	0.006*	0.000*	0.000*	-	
	บริการ	80	200.76	0.114	0.238	0.007*	0.030*	0.013*	-
	เทคโนโลยี	34	199.97	0.175	0.316	0.020*	0.084	0.020*	0.828 -

ตารางที่ 19 (ต่อ)

การเปิดเผยข้อมูล ความรับผิดชอบ ต่อสังคม	กลุ่มอุตสาหกรรม	N	Mean Rank	กลุ่มอุตสาหกรรม (P)					
				เกษตรและ อุตสาหกรรม อาหาร	สินค้าอุปโภค บริโภค	สินค้า อุตสาหกรรม	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	ทรัพยากร	บริการ เทคโนโลยี
7. โดยภาพรวม	เกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	42	185.99	-					
	สินค้าอุปโภคบริโภค	37	174.69	0.654	-				
	สินค้าอุตสาหกรรม	66	153.76	0.133	0.418	-			
	อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	84	163.61	0.284	0.767	0.569	-		
	ทรัพยากร	22	271.30	0.001*	0.001*	0.000*	0.000*	-	
	บริการ	80	194.79	0.744	0.451	0.013*	0.042*	0.001*	-
	เทคโนโลยี	34	208.16	0.445	0.291	0.006*	0.019*	0.007*	0.607

หมายเหตุ: * คู่ที่แตกต่าง (P<0.05)

จากตารางที่ 18 แสดงผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมโดยใช้สถิติ Kruskal-Wallis H Test พบว่า ค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม และ โดยภาพรวมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ($P < 0.05$) หลังจากนั้นผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบค่ากลางทีละคู่เพื่อศึกษาว่าค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของประเภทอุตสาหกรรมใดบ้างที่มีความแตกต่างกัน โดยใช้สถิติ Mann-Whitney U Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ตามตารางที่ 19 พบว่า

1. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท มีความแตกต่างกันของ บริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการ และเทคโนโลยีด้วย

2. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมมีความแตกต่างกันของ บริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการ และเทคโนโลยี นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างด้วย

3. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในการตลาดและซัพพลายเชนมีความแตกต่างกันของ บริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ นอกจากนี้แล้วกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่ากลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อีกทั้งบริษัท

ในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการตลาดและซัพพลายเชนน้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหารยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในหัวข้อการตลาดและซัพพลายเชนมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้วย

4. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน มีความแตกต่างกันของ บริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่าบริษัทในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ เทคโนโลยี ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสถานที่ทำงานและพนักงานมากกว่าบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมด้วย

5. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างกันของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการ และเทคโนโลยี อีกทั้งบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุตสาหกรรม นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้วย

6. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม มีความแตกต่างกันของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้มากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการ และเทคโนโลยี อีกทั้งบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนี้น้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และเทคโนโลยี นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมน้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการด้วย

7. ดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมีความแตกต่างกันของบริษัทในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม โดยบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมมากกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริการ และเทคโนโลยี นอกจากนี้บริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง ยังมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมน้อยกว่าบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ และเทคโนโลยีด้วย

สรุปผลการศึกษาตามตั้งสมมติฐานทางการศึกษา

1. ตัวแปรที่เกี่ยวกับโครงสร้างของบริษัท (Structure-Related Variables) ประกอบด้วย 4 คุณลักษณะ ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของและการถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ ซึ่งสามารถสรุปสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทได้ดังนี้

H_1 : ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมทั้งในภาพรวมและในทุกๆ ด้านของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ได้แก่ ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ($Beta = 0.263 \ 0.185 \ 0.255 \ 0.106 \ 0.208 \ 0.233$ และ 0.182 ตามลำดับ) จึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

H_2 : โครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์ที่เป็นบวกต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า โครงสร้างเงินทุนไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้าน และโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

H₃: โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้านและโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

H₄: การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้านและโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ตัวแปรที่เกี่ยวกับการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของบริษัท (Performance-Related Variables) ประกอบด้วย 3 คุณลักษณะได้แก่ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และสภาพคล่องของบริษัท โดยสามารถตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

H₅: อายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า อายุการดำเนินงานของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้านและโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

H_0 : ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆด้าน และโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

H_1 : สภาพคล่องของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า สภาพคล่องของบริษัทไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้านนโยบายและโดยภาพรวม จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ตัวแปรที่เกี่ยวกับธุรกิจหรือการตลาดของบริษัท (Market-Related Valuables) ประกอบด้วย ประเภทของผู้สอบบัญชี และ ประเภทของอุตสาหกรรม โดยสามารถตั้งสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ดังนี้

H_2 : ประเภทของผู้สอบบัญชีของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความถดถอยที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ ความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน และด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมและโดยภาพรวม โดยมีทิศทางความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ($Beta = 0.139 \ 0.107 \ 0.121 \ 0.123$ และ 0.110 ตามลำดับ) ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในด้านการตลาดและซัพพลายเชน และด้านสิ่งแวดล้อมนั้นกลับพบว่าประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในด้านดังกล่าว ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

H_0 : บริษัทที่อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกัน

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ Kruskal-Wallis H Test และ Mann-Whitney U Test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า คำนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกด้านและโดยภาพรวมนั้นพบที่มีความแตกต่างกันของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 20 การเปรียบเทียบผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลกับงานวิจัยในอดีต

คุณลักษณะของบริษัท	ผลการทดสอบความสัมพันธ์							การศึกษา ครั้งนี้ 2010
	การศึกษาในอดีต							
	Raffournier, 1995	อลิศรา, 2004	Alsaeed, 2006	Masheshwarl, 2007	Ghazali, 2007	Camelo, 2008	Adelopo, 2010	
โครงสร้างของบริษัท								
ขนาดของบริษัท	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
โครงสร้างเงินทุน	N/A	≠	✓	N/A	N/A	≠	N/A	≠
โครงสร้างของผู้ถือหุ้น	≠	≠	N/A	N/A	✓	≠	✓	≠
การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ	N/A	≠	≠	N/A	N/A	N/A	≠	≠
สมรรถภาพของบริษัท								
อายุของบริษัท	N/A	✓	≠	N/A	N/A	N/A	N/A	≠
ความสามารถในการทำกำไร	✓	≠	≠	≠	≠	≠	≠	≠
สภาพคล่องของบริษัท	N/A	≠	✓	N/A	N/A	N/A	N/A	≠
ตลาดหรือลักษณะของธุรกิจ								
ประเภทผู้สอบบัญชี	✓	≠	≠	N/A	N/A	N/A	✓	✓
ประเภทอุตสาหกรรม	≠	✓	≠	≠	✓	✓	N/A	✓

หมายเหตุ: ✓ = พบความสัมพันธ์, ≠ = ไม่พบความสัมพันธ์, N/A = ไม่มีการศึกษา

จากตารางที่ 20 ผู้ศึกษาได้ทำการเปรียบเทียบผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับผลการศึกษาที่ผ่านมาในอดีต ซึ่งผลการศึกษาในอดีตที่ผู้ศึกษาได้นำมาเปรียบเทียบนั้นมีทั้งผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม และการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ เมื่อได้ทำการเปรียบเทียบผลการศึกษาในครั้งนี้กับผลการศึกษาในอดีตพบว่าคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทนั้นมีทั้งหมด 7 คุณลักษณะ คือ

1. ขนาดของบริษัท ซึ่งจากผลการศึกษาในอดีตที่นำมาทำการเปรียบเทียบทุกงานวิจัย พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ (Raffournier, 1995; อลิศรา ผลาวรรณ, 2547; Alsaeed, 2006; Adelopo, 2010) และการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Masheshwarl, 2007; Ghazali, 2007; Camelo, 2008) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

2. โครงสร้างเงินทุน พบว่ามีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจในงานวิจัยของ Alsaeed (2006) เท่านั้น ส่วนงานวิจัยอื่นๆ ที่นำโครงสร้างเงินทุนเข้ามาพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลนั้นไม่พบความสัมพันธ์หรือมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าโครงสร้างเงินทุนมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

3. โครงสร้างผู้ถือหุ้น ซึ่งในการศึกษาของ Ghazali (2007) พบว่าโครงสร้างของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นเดียวกับผลการศึกษาของ Adelopo (2010) ซึ่งพบว่าโครงสร้างของผู้ถือหุ้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ ส่วนงานวิจัยในอดีตอื่นๆ ที่นำโครงสร้างผู้ถือหุ้นเข้ามาพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจ (อลิศรา ผลาวรรณ, 2547) หรือ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (Camelo, 2008) ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรดังกล่าวซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ซึ่งไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างผู้ถือหุ้นกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเช่นเดียวกัน

4. อายุของบริษัท พบว่า มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจในผลการศึกษาของ อลิศรา ผลาวรรณ์ (2547) ส่วนในงานวิจัยของ Alsaced (2006) กลับไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว ซึ่งผลการศึกษาของ Alsaced (2006) นั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ ซึ่งพบว่าอายุของบริษัทมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

5. ประเภทของผู้สอบบัญชีในการศึกษาครั้งนี้พบว่าประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Raffournier (1995); Adelopo (2010) ซึ่งพบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลตามความสนใจของบริษัท

6. ประเภทของอุตสาหกรรม จากผลการศึกษาในอดีตที่ผ่านมา 3 งานวิจัย คืองานวิจัยของ อลิศรา ผลาวรรณ์ (2547); Ghazali (2007); Camelo (2008) พบว่า ประเภทของอุตสาหกรรมมีผลต่อการเปิดเผยข้อมูล กล่าวคือ บริษัทที่อยู่ในประเภทอุตสาหกรรมที่ต่างกันมีการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้ที่พบว่าค่าเฉลี่ยของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละอุตสาหกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับคุณลักษณะอื่นๆ ที่มีได้กล่าวถึง คือ โครงสร้างเงินทุน การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ความสามารถในการทำกำไร และสภาพคล่องของบริษัทนั้นต่างไม่พบความสัมพันธ์ทั้งผลการศึกษาที่ผ่านมาในอดีตและการศึกษาในครั้งนี้

ข้อวิจารณ์

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปข้อวิจารณ์โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วนตามผลลัพธ์ที่ได้จากการศึกษาดังนี้

ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปี2550 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลจากการศึกษาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า บริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอยู่ในระดับน้อยมาก ซึ่งสอดคล้องกับ อลิศรา ผลาวรรณ (2547) ซึ่งได้ทำการสำรวจระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยใน ปี 2545 ในส่วนของการสำรวจการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และงานวิจัยของ ชลินธร ฐัจจำ (2551) ซึ่งทำการสำรวจการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งทำให้เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนส่วนใหญ่ยังคงไม่ค่อยให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลตามความสมัครใจซึ่งเป็นการเปิดเผยข้อมูลนอกเหนือเพิ่มเติมจากที่คณะกรรมการกำกับดูแลได้กำหนดไว้ ซึ่งการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมนั้นก็ถือเป็นข้อมูลตามความสมัครใจที่บริษัทต่างๆ จะทำการเปิดเผยหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของบริษัท ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศไทย ได้มีการกำหนดให้เปิดเผยข้อมูลตามข้อบังคับจำนวนมากแล้ว ทำให้บริษัทจดทะเบียนมีความเห็นว่าข้อมูลที่เปิดเผยตามข้อกำหนดนั้นมีความเพียงพอต่อการตัดสินใจของนักลงทุนหรือ ผู้ถือหุ้นอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นที่จะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมอีก (อลิศรา ผลาวรรณ, 2547) ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้บริษัทจดทะเบียนต่างๆ ไม่เห็นความสำคัญของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมลงในรายงานประจำปีอีก ซึ่งการจัดทำข้อมูลเหล่านี้ อาจจะเป็นการเพิ่มต้นทุนในการจัดทำข้อมูลของบริษัทในสัดส่วนที่มากกว่าผลประโยชน์ที่บริษัทอาจจะได้รับ จากการจัดทำข้อมูลเหล่านั้น และบริษัทส่วนหนึ่งอาจจะมีการทำการเปิดเผยอยู่ในเว็บไซต์ของบริษัทแทน หรือทำการเผยแพร่ต่อผู้มีส่วนได้เสียโดยช่องทางการสื่อสารอื่นๆ

จากการวิเคราะห์ข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การกำหนดกฎระเบียบที่ชัดเจนและแนวทางปฏิบัติ รวมถึงการรณรงค์หรือจัดกิจกรรมส่งเสริมที่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานกำกับดูแลนั้นสามารถทำได้ อย่างมีประสิทธิภาพ จะทำให้บริษัทจดทะเบียนมีการเปิดเผยข้อมูลค่อนข้างมาก แต่สำหรับในส่วนของการสร้างแรงจูงใจให้บริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลอื่นๆ เพิ่มเติม นอกเหนือจากรายการที่กำหนดให้เปิดเผยนั้นจะได้ผลก็เฉพาะบริษัทที่มีขนาดใหญ่เท่านั้น เนื่องจากบริษัทเหล่านี้มีความพร้อมในการจัดเตรียมข้อมูลและมีนโยบายในการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว ส่วนบริษัทอื่นๆ นั้นค่อนข้างเป็นไปได้ยากที่จะมีการเปิดเผยข้อมูลในส่วนเพิ่มเติมดังกล่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท คือ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชี พบว่า ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของบริษัทเพียงบางคุณลักษณะเท่านั้น คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี โดยจะอธิบายตามลำดับดังนี้

1. ขนาดของบริษัท (วัดจากยอดขายสินทรัพย์รวม) ซึ่งมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปีในทุกๆ ด้านและโดยภาพรวม โดยบริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้ครอบคลุมในรายละเอียดมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ในข้อที่ 1 คือ ขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท และสอดคล้องกับงานวิจัยในอดีตของ อลิสร่า ผลววรรณ (2547); Alsaeed (2006); Maheswarl (2007); Ghazali (2007) ซึ่งพบว่า บริษัทที่มีขนาดใหญ่จะมีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม หรือข้อมูลตามความสมัครใจได้มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ด้วยเหตุผลที่ว่าบริษัทที่มีขนาดใหญ่กว่าจะมีต้นทุนในการจัดทำและนำเสนอข้อมูลรวมถึงความเสียเปรียบทางการแข่งขันจากการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก เนื่องจากบริษัทขนาดเล็กต้องใช้ค่าใช้จ่ายจำนวนมากในการเผยแพร่ข้อมูล การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลต่อสื่อเพื่อให้เป็นที่ทราบโดยทั่วกัน ในขณะที่บริษัทขนาดใหญ่มักจะได้รับความสนใจจากนักวิเคราะห์ หรือสาธารณชนอยู่แล้ว จึงทำให้สามารถลดค่าใช้จ่ายในส่วนนี้ได้ นอกจากนี้แล้ว บริษัทที่มีขนาดใหญ่อาจจะมีการเตรียมพร้อมในการดำเนินการในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมมากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ดังนั้น บริษัทขนาดใหญ่จึงสามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวได้มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็กที่ยังไม่มีความพร้อมทางด้านการเงินและทรัพยากรในการดำเนินการในการแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม และนอกเหนือจากนี้แล้วบริษัทที่มีขนาดใหญ่อาจจะต้องเผชิญกับแรงกดดัน และ ความคาดหวังที่จะต้องแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อให้เกิดการยอมรับจากสาธารณชนด้วย

2. ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 8 คือ ประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท กล่าวคือ บริษัทที่มีการตรวจสอบบัญชีโดยบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 จะสามารถเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมได้มากกว่าบริษัทสอบบัญชีที่เป็นไม่ใช่ Big 4 ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Raffournier (1995); Adelopo (2010) ซึ่งพบว่า บริษัทสอบบัญชีมีอิทธิพลต่อข้อมูลที่ทำการเปิดเผยในรายงานประจำปีของบริษัท อาจเนื่องมาจากบริษัทสอบบัญชีที่เป็น Big 4 มักจะถูกคาดหวังว่าจะมีการให้บริการที่มีคุณภาพสูงกว่าบริษัทสอบบัญชีที่เป็นไม่ใช่ Big 4 (Watts and Zimmerman, 1986 อ้างใน อลิสร่า ผลาวรรณ, 2547) และต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการขาดทุนจากการฟ้องร้อง ดังนั้น สำนักงานสอบบัญชีที่เป็น Big 4 จึงพยายามผลักดันให้บริษัทลูกค้าทำการเปิดเผยข้อมูลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และเมื่อแยกพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ประเภทของผู้สอบบัญชีนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน และ ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมอย่างมีนัยสำคัญ

สำหรับตัวแปรคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งได้แก่ โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร และสภาพคล่องของบริษัท ซึ่งจะอธิบายดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างเงินทุน ซึ่งได้วิเคราะห์ตามทฤษฎีผู้มีส่วนได้เสียว่า บริษัทที่มีโครงสร้างเงินทุนที่มีระดับหนี้สินต่อทุนค่อนข้างสูงมีความจำเป็นในการเปิดเผยข้อมูลในระดับที่สูงกว่าบริษัทที่มีสัดส่วนหนี้สินต่อทุนที่ต่ำกว่า เพราะบริษัทเหล่านั้นต้องการจะเปิดเผยข้อมูลเพื่อสร้างความมั่นใจให้กับเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืมเงินว่าบริษัทสามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนด แต่ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า โครงสร้างเงินทุนนั้นมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งอาจเนื่องมาจากข้อมูลที่บริษัทต้องทำการเปิดเผยนั้นเป็นตัวเลขาทางการเงินหรือความสามารถในการดำเนินงานของบริษัทมากกว่า เนื่องจากเป็นข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจต่อเจ้าหนี้หรือผู้ให้กู้ยืมเงินมากกว่าข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพที่บริษัทอาจจะมองว่ามีผลต่อการตัดสินใจต่อเจ้าหนี้ หรือผู้ให้กู้ยืมเงินได้ไม่มากเท่าที่ควร

2. โครงสร้างความเป็นเจ้าของ ซึ่งบริษัทที่มีนักลงทุนทั่วไปจำนวนมากนั้น กล่าวคือ สัดส่วนของผู้ถือหุ้น 10 รายแรกต่ำ จะทำให้บริษัทมีลักษณะที่มีความเป็นสาธารณะมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้บริษัทจะได้รับความสนใจและได้รับแรงกดดันจากความคาดหวังของผู้ถือหุ้น หรือจากผู้มีส่วนได้เสียในกลุ่มอื่นๆ แต่การศึกษาในครั้งนี้พบว่า โครงสร้างความเป็นเจ้าของมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ อาจเนื่องมาจากว่าบริษัทส่วนใหญ่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้นยังมีการกระจายหุ้นไปยังนักลงทุนทั่วไปค่อนข้างต่ำ หรืออาจกล่าวได้ว่าบริษัทส่วนใหญ่มีลักษณะการดำเนินธุรกิจภายในครอบครัวค่อนข้างสูง ซึ่งค่าเฉลี่ยของผู้ถือหุ้น 10 รายแรกของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอยู่ที่ 74.2775 จึงอาจส่งผลให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ไม่เห็นความสำคัญที่จะต้องทำการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

3. การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ ผลการศึกษาพบว่า การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากว่าบริษัทต่างๆ ที่มีสัดส่วนการถือหุ้นโดยชาวต่างชาติเหล่านั้นส่วนใหญ่จะมีการดำเนินงานในลักษณะที่เป็นสาขา หรือบริษัทย่อยของบริษัทต่างประเทศในประเทศไทย จึงให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมค่อนข้างต่ำ

4. อายุการดำเนินงานของบริษัท ซึ่งผลการศึกษาพบว่า อายุการดำเนินงานของบริษัทมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ เนื่องจากเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมถือว่าเป็นเรื่องที่ยังใหม่สำหรับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จึงอาจทำให้บริษัทต่างๆ ยังมิได้มีการเตรียมความพร้อม หรือให้ความสนใจในการดำเนินการรวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องดังกล่าว ซึ่งไม่ว่าบริษัทจะมีอายุการดำเนินงานมากหรือน้อยเพียงใด ก็อาจจะได้รับรู้หรือสนใจต่อกระแสเรียกร้องในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคมและการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวในช่วงเวลาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก จึงทำให้อายุการดำเนินงานของบริษัทมิได้มีผลต่อระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

5. ความสามารถในการทำกำไร สำหรับความสามารถในการทำกำไรนั้น แม้ว่าผลการศึกษาส่วนใหญ่จะบอกว่าจะมีความสัมพันธ์กับการเปิดเผยข้อมูล แต่แนวทางการสัมพันธ์นั้นยังไม่ชัดเจน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่าความสามารถในการทำกำไรมีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ทั้งนี้เนื่องมาจากบริษัทอาจยังมิได้มีการคำนึงถึงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเท่าใดนัก เพราะมองว่าการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้มิได้ส่งผล

ต่อรายได้หรือผลการดำเนินงานของบริษัท และหากบริษัทต้องการแสดงถึงผลการดำเนินงานให้กับผู้มีส่วนได้เสียได้รับทราบ ก็ควรเน้นไปที่การเปิดเผยข้อมูลทางการเงินซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจของผู้มีส่วนได้เสียมากกว่า

6. สภาพคล่องของบริษัท เป็นอีกหนึ่งคุณลักษณะของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างไม่มีนัยสำคัญ เนื่องจากว่าบริษัทอาจทำการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินมากกว่าที่จะเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมหากบริษัทต้องการแสดงให้เห็นว่าบริษัทสามารถดำเนินงานได้แม้จะมีสภาพคล่องที่ต่ำ และบริษัทที่มีสภาพคล่องที่สูงแล้วก็ได้พิจารณาถึงการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากคิดว่าได้ทำการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินเพียงพอแล้วและไม่จำเป็นต้องทำการเปิดเผยข้อมูลในส่วนอื่นเพิ่มเติม เพราะจะทำให้เกิดต้นทุนเพิ่มในการจัดทำรายงาน

การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม

บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่างกันมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งบริษัทที่อยู่ในกลุ่มทรัพยากรมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมสูงกว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมอื่นๆ อย่างมีนัยสำคัญ อาจเนื่องมาจากอุตสาหกรรมในกลุ่มทรัพยากรนั้นเป็นธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรของประเทศ ซึ่งมักจะถูกควบคุมโดยรัฐบาล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ghazali (2007) ซึ่งพบว่า การถือหุ้นของบริษัทโดยรัฐบาลมีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ อุตสาหกรรมประเภททรัพยากรนั้นเป็นอุตสาหกรรมที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อสาธารณชนและสิ่งแวดล้อม จึงเป็นธุรกิจที่ได้รับแรงกดดันและความคาดหวังอย่างมากจากสาธารณชนที่จะต้องแสดงความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังพบว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในภาพรวมต่ำที่สุด

ทั้งนี้หากพิจารณาระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้าน พบว่ากลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรนั้น มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมมากที่สุดในทุกๆ ด้าน ยกเว้น ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชนมากที่สุดคือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าเกษตร

และอาหาร เนื่องจากว่ากลุ่มอุตสาหกรรมนี้นั้นมักจะมีการคัดเลือกผู้นำวัตถุดิบ สินค้า ต่างๆ ให้กับทางบริษัท และยังมีการให้ความรู้ พัฒนาและปรับปรุงกระบวนการและวิธีการให้กับผู้นำเข้าปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อบริษัทจะได้วัตถุดิบตามที่ตัวเองต้องการ ซึ่งบริษัทในอุตสาหกรรมอื่นๆ มักจะไม่ค่อยมีการเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ ส่วนกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีการเปิดเผยข้อมูลต่ำที่สุดในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสาร กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน และ ด้านการลงทุน ในชุมชนและการพัฒนาสังคม และอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้างนั้นมีการเปิดเผยข้อมูลต่ำสุดในด้านการตลาดและซัพพลายเชน และด้านสิ่งแวดล้อม

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

จากการสำรวจการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งประเมินจากความครอบคลุมในรายละเอียดของรายการที่ทำการเปิดเผยในรายงานประจำปีจำนวน 365 บริษัท โดยใช้แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามรูปแบบของ CSR Asia Business Barometer 2008 ซึ่งประกอบด้วยรายการทั้งหมด 62 รายการ โดยแยกออกเป็นแต่ละด้านทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์ และ การสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ด้านสถานที่ทำงาน และ พนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม แล้วนำมาคำนวณเป็นดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม (จำนวนรายการที่บริษัทมีการเปิดเผยต่อจำนวนรายการทั้งหมดที่บริษัทควรเปิดเผยข้อมูล) เพื่อแสดงระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัท ได้แก่ ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้นโดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไรของบริษัท สภาพคล่องทางการเงินของบริษัท และประเภทของผู้สอบบัญชีของบริษัท กับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปี (ปี 2550) และการศึกษาความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 ประเภทอุตสาหกรรม คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี ทำให้ได้ข้อสรุปและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาได้ดังนี้

1. ระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยใช้คะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นตัวแทนในการวัด พบว่า บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในรายงาน

ประจำปีเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยมาก คือ มีการเปิดเผยข้อมูลได้ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของรายการทั้งหมดที่ควรเปิดเผย

เมื่อพิจารณาเนื้อหาของการเปิดเผยข้อมูลในแต่ละเรื่องจะพบว่า บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยสามารถทำการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ซึ่งเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างของคณะกรรมการ จำนวนคณะกรรมการและประธานอิสระ การจ่ายผลตอบแทนของคณะกรรมการ และหลักเกณฑ์หรือนโยบายต่างๆ ของบริษัทที่ถือเป็นแนวทางในการดำเนินธุรกิจของบริษัท ได้มากที่สุด ทั้งนี้ อาจเนื่องจากว่าข้อมูลดังกล่าวมีกฎระเบียบข้อบังคับกำหนดให้ต้องทำการเปิดเผย จึงมีการเปิดเผยข้อมูลในส่วนนี้สูงที่สุด รองลงมาคือ ข้อมูลในส่วนของกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นข้อมูลที่ค่อนข้างเน้นไปที่ประเด็นของความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทโดยตรง เช่น การมีคณะกรรมการหรือหน่วยงานที่ดูแลในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ช่องทางหรือบุคคลที่สามารถติดต่อได้โดยตรงในประเด็นเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม เรื่องของการใช้แนวทางในการนำเสนอหรือจัดทำรายงานเข้ามาใช้อย่างเช่น GRI หรือ AA1000 การตั้งวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายในด้านสิ่งแวดล้อมและสังคม เป็นต้น และประเด็นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ทำการเปิดเผยน้อยที่สุด คือ ประเด็นเรื่องการตลาดและซัพพลายเชน ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต การสนับสนุนหรือปรับปรุงตรวจสอบผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต การเรียกร้องให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการด้านความปลอดภัยและกิจกรรมที่มุ่งเน้นไปที่ลูกค้า อย่างเช่น การให้ข้อมูลที่ถูกต้องต่อลูกค้า และแนวคิดในการนำผลิตภัณฑ์กลับมาใช้ใหม่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีการเปิดเผยน้อยมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากบริษัทต่างๆ ยังไม่มีอำนาจในการต่อรองกับผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตมากเพียงพอที่จะสามารถเรียกร้องให้ผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตทำตามที่บริษัทต้องการได้ โดยเฉพาะบริษัทที่ต้องซื้อปัจจัยการผลิตจากผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิตในต่างประเทศ และบริษัทอาจจะไม่เห็นความจำเป็นที่จะเปิดเผยข้อมูลเหล่านี้ลงในรายงานประจำปีก็เป็นได้

2. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมกับคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท

จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัท ซึ่งประกอบด้วย ขนาดของบริษัท โครงสร้างเงินทุน โครงสร้างความเป็นเจ้าของ การถือหุ้น โดยชาวต่างชาติ อายุการดำเนินงานของบริษัท ความสามารถในการทำกำไร สภาพคล่องของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชีกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ พบว่า คุณลักษณะที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คือ ขนาดของบริษัท และ ประเภทของผู้สอบบัญชี ซึ่งมีทิศทางความสัมพันธ์สอดคล้องกับสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ในข้อที่ 1 และ ข้อ 8 คือ ขนาดของบริษัทและประเภทของผู้สอบบัญชีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเมื่อแยกพิจารณาผลของความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆ ของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านต่างๆ ซึ่งแยกออกเป็นทั้งหมด 6 ด้าน คือ ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และ ด้านการลงทุนในชุมชนและพัฒนาสังคม พบว่าขนาดของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในทุกๆด้าน และสำหรับประเภทของผู้สอบบัญชีนั้นพบว่ามีค่าความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน และด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม ส่วนคุณลักษณะอื่นๆ ของบริษัทนั้นมีความสัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในทุกๆ ด้าน

3. การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม

เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทต่างๆ แยกตามประเภทอุตสาหกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มอุตสาหกรรม ได้แก่ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มวัสดุก่อสร้างและสินค้าอุตสาหกรรม กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง กลุ่มทรัพยากร กลุ่มบริการ และกลุ่มเทคโนโลยี พบว่า กลุ่มทรัพยากรเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมสูงที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มบริการ และกลุ่มอื่นๆตามลำดับ ซึ่งกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมต่ำที่สุด คือ กลุ่มอสังหาริมทรัพย์และการก่อสร้าง

และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในแต่ละด้าน พบว่า แต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม มีค่าเฉลี่ยในการเปิดเผยข้อมูลที่แตกต่างกันเช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้ทำให้ได้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการนำไปปรับปรุงคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งสองฝ่ายคือ

1. หน่วยงานที่กำกับดูแล

หน่วยงานที่กำกับดูแลควรมีการกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนทุกบริษัทตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองในส่วนของการดำเนินธุรกิจที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมเสียก่อนโดยอาจจัดทำแนวทางหรือทิศทางที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บริษัทจดทะเบียนมีแนวปฏิบัติที่คล้ายคลึงกันและควรต้องมีการศึกษาและสำรวจความต้องการข้อมูลของนักลงทุน ผู้ใช้ข้อมูล หรือผู้มีส่วนได้เสียต่างๆ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและนำผลที่ได้มาประกอบการพิจารณาในการกำหนดหลักเกณฑ์ รูปแบบหรือเนื้อหาในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมเพื่อเป็นแนวทางให้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้ทราบถึงความต้องการหรือความสนใจของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่างๆ ต่อข้อมูลที่บริษัททำการเปิดเผยเพื่อที่บริษัทจดทะเบียนจะได้ทำการเปิดเผยข้อมูลได้ตรงตามความต้องการของผู้ที่สนใจได้อย่างครบถ้วนในทุกๆ ด้าน ทั้งนี้เพื่อเป็นการประหยัดต้นทุนและลดเวลาในการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนที่อาจจะไม่ต้องทำการเปิดเผยข้อมูลในส่วนที่ไม่มีความจำเป็นต่อความต้องการของผู้ที่สนใจข้อมูลดังกล่าว

นอกจากนี้แล้วหน่วยงานที่กำกับดูแลควรมีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้บริษัทจดทะเบียนมีความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและมีความกระตือรือร้นหรือมีแรงจูงใจในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมให้มากขึ้น โดยอาจจะมีการให้รางวัล

แก่บริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมได้ครอบคลุมเนื้อหา และสามารถตอบสนองต่อความต้องการข้อมูลของผู้มีส่วนได้เสีย หรือ ผู้ที่สนใจได้อย่างครบถ้วน

และในปัจจุบันตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยได้จัดตั้งหน่วยงาน ชื่อ สถาบันธุรกิจเพื่อสังคมขึ้นมาเพื่อช่วยส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของภาคธุรกิจ ซึ่งสถาบันธุรกิจเพื่อสังคมนั้นจะเป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมแนวคิด และวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ ด้านความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมแก่หน่วยงานในภาคธุรกิจ แต่ในปัจจุบันยังไม่ได้มีการกำหนดแนวทางหรือรูปแบบในการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอย่างเป็นทางการ ดังนั้น หน่วยงานที่ทำหน้าที่กำกับดูแลในส่วนนี้ควรจะมีการกำหนดแนวทางการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทให้ชัดเจน

2. บริษัทจดทะเบียน

ในการปรับปรุงระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น บริษัทควรให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลให้มีความครอบคลุมรายละเอียดในทุกๆ ด้าน เพราะจากผลการศึกษาพบว่าบริษัทที่มีการเปิดเผยข้อมูลในบางด้านน้อยมาก

นอกจากนี้บริษัทควรพัฒนารูปแบบการนำเสนอข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมที่บริษัทได้ดำเนินการหรือได้ปฏิบัติให้ครบถ้วนและควรศึกษาแนวทางในการจัดทำรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมให้ชัดเจนเพื่อที่บริษัทจะได้มีการเปิดเผยข้อมูลได้อย่างครบถ้วนในทุกๆ ด้าน ไม่ได้เน้นไปเพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรืออาจจะไม่ได้คำนึงถึงด้านอื่นๆ ซึ่งจากที่ทำการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจดทะเบียนนั้นพบว่า บริษัทส่วนใหญ่ล้วนแต่มีความเข้าใจว่าความรับผิดชอบต่อสังคมนั้น คือ การบริจาคหรือดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคมเท่านั้น เนื่องจากผู้ศึกษาพบว่าบริษัทส่วนใหญ่จะทำการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในประเด็นเกี่ยวกับการบริจาคเงิน การบริจาคสิ่งของ การปลูกต้นไม้ แต่น้อยบริษัทที่จะให้ความสำคัญกับการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับผู้มีส่วนได้เสีย น้อยบริษัทที่จะมีการเปิดเผยถึงงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม และโดยเฉพาะในด้านของการตลาดและซัพพลายเชนนั่นที่บริษัทจดทะเบียนให้ความสำคัญกับการเปิดเผยข้อมูลในด้านนี้น้อยมาก

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาในอนาคต

การศึกษาในครั้งนี้ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะต่างๆของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในรายงานประจำปีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยนำรูปแบบการการประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของ CSR Asia Business Barometer 2008 เพื่อใช้ในการคำนวณดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมอันเป็นตัวแทนในการวัดระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งผู้สนใจอาจทำการศึกษาเพิ่มเติมในส่วนของ

การศึกษาคุณภาพของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมในลักษณะของอนุกรมเวลา (Time Series) เพื่อทดสอบการเปลี่ยนแปลงของระดับการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทว่าเป็นไปในทิศทางใด และศึกษาถึงแนวโน้มในการพัฒนาหรือปรับปรุงการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม

ผู้สนใจอาจเพิ่มขอบเขตการตรวจสอบการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทจากในรายงานประจำปีรวมไปถึงการเปิดเผยข้อมูลในรายงานความยั่งยืนของบริษัท การเปิดเผยข้อมูลในอินเทอร์เน็ตหรือเว็บไซต์ของบริษัท การเปิดเผยต่อสื่อทั้งโทรทัศน์และสิ่งพิมพ์ ซึ่งอาจพบว่าบริษัทมีการเปิดเผยข้อมูลมากกว่าที่มีการเปิดเผยอยู่ในรายงานประจำปี

นอกจากนี้แล้วผู้ที่สนใจอาจนำรูปแบบของงานวิจัยนี้ไปทดสอบกับประชากรกลุ่มอื่นๆ ที่แตกต่างออกไป เช่น บริษัทที่ไม่ได้จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อศึกษาว่าปัจจัยใด หรือ คุณลักษณะใดที่มีอิทธิพลต่อการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทเหล่านี้

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กองบรรณาธิการประชาชาติธุรกิจ และ อนันตชัย ชูประดม. 2550. **CSR พลังบริหารธุรกิจยุคใหม่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มติชน.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2549. **สถิติสำหรับงานวิจัย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คณะทำงานส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมของบริษัทจดทะเบียน. 2550. **เข็มทิศธุรกิจเพื่อสังคม** (Online). www.set.co.th, 25 กันยายน 2550.

จินตนา บุญบงการ. 2548. **จริยธรรมทางธุรกิจ**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชลินทร์ รุ่งจำ. 2551. **ความสัมพันธ์ระหว่างการรายงานความรับผิดชอบต่อสังคมและองค์ประกอบของคณะกรรมการของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรศักดิ์ ทุมมานนท์. 2549. **งบการเงินและการวิเคราะห์งบ**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมนิติ เพรส จำกัด.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2549. **การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์**. พิมพ์ครั้งที่ 16. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์พัฒนาการกำกับดูแลกิจการบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2546. **ผลประเมินการปฏิบัติตามหลักการกำกับดูแลกิจการที่ดีของบริษัทจดทะเบียน**. ม.ป.ท.

สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2546. **ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เฟื่องฟ้า พรินต์ติ้ง จำกัด.

สุวัสถี ทับเคลียว. 2549. การเปิดเผยข้อมูลการบัญชีเพื่อสังคมของบริษัทในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่มอุตสาหกรรมปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ กลุ่มพลังงานและสาธารณูปโภค. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อลิศรา ผลาวรรณ. 2547. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของบริษัทกับระดับการเปิดเผยข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญามหาบัณฑิต สาขาบัญชี, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรณา ดวงไกรแฝง. 2549. ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยการปฏิบัติตามหลักการค้ากับดูแลกิจการที่ดีกับอัตราส่วนมูลค่าตลาดของกลุ่มอุตสาหกรรมพลังงาน. การศึกษาค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Abbott, W. F. and R. Monsen. 1979. "On the Measurement of Corporate Social Responsibility: Self-Reported Disclosures as a Method of Measuring Corporate Social Involvement." **Academy of Management Journal** 22 (3): 501-515.

Adelopo, I. 2010. **Voluntary Disclosure Practices among Listed Companies in Nigeria** (Online). www.papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1533445, August 15, 2010.

Alsaeed, K. 2006. "The Association between Firm-Specific Characteristics and Disclosure: The case of Saudi Arabia." **Managerial Auditing Journal** 21 (5): 476-496.

Aupperle, K. E., A. B. Carroll and J. D. Hatfield. 1985. "An Empirical Examination of The Relationship between Corporate Social Responsibility and Profitability." **Academy of Management Journal** 28 (2): 446-463.

Balabanis, G., H. C. Phillips and J. Lyall. 1998. "Corporate Social Responsibility and Economics Performance in The Top British Company: Are They Linked?" **European Business Review** 98 (1): 25-44.

- Brine, M., R. Brown and G. Hackett. n.d. **Corporate Social Responsibility and Financial Performance in The Australian Context** (Online).
www.treasury.gov.au/documents/1268/PDF/04_CSR.pdf, August 30, 2007.
- Camfferman, K. and T. E. Cook. 2002. "An Analysis of Disclosure in The Annual Report of U.K and Dutch Companies." **Journal of International Accounting Research** 1: 3-31.
- Cochran, P. L. and R. A. Wood. 1984. "Corporate Social Responsibility and Financial Performance." **Academy of Management Journal** 27 (1): 42-56.
- Dam, L. 2006. Corporate Social Responsibility in a General Equilibrium Stock Market Model: Solving the Financial Performance Puzzle. *In CCSO Working Papers University of Groningen* (Online). www.eco.rug.nl/ccso, October 12, 2008.
- Eng, L. L. and Y. T. Mak. 2003. "Corporate Governance and Voluntary Disclosure." **Journal of Accounting and Public Policy** 22: 325-345.
- Gerald, K. and J. Sidney. 2002. "Ownership Structure and Corporate Voluntary Disclosure in Hong Kong and Singapore." **The International of Accounting** 37: 247-265.
- Igalen, J. and J. Gond. 2005. "Measuring Corporate Social Performance in France: A Critical and Empirical Analysis of ARESE data." **Journal of Business Ethic** 131-148.
- Knox, S. and S. Maklan. 2004. "Corporate Social Responsibility: Moving Beyond Investment Towards Measuring Outcomes." **European Management Journal** 22 (5): 508-516.
- Kotler, P. and N. Lee. 2005. **Corporate Social Responsibility Doing the Most Good for Your Company and Your Cause**. New York: John Wiley & Sons, Inc.

- Lang, M. and R. Lundholm. 1993. Corporate Disclosure Policy and Analysts. **Research Support School of Business Administration**.
- Maheshwarl, G. C. 2007. "Corporate Characteristics & Social Responsibility Reporting." **Asian Review of Accounting** 1: 31-42.
- Mcquire, J. B., A. Sundgen and T. Schneweis. 1988. "Corporate Social Responsibility and Firm Financial Performance." **Academy of Management Journal** 31 (4): 854-872.
- Nazli, A. 2007. "Ownership Structure and Corporate Social Responsibility Disclosure: Some Malaysian Evident." **Corporate Governance Journal** 7 (3): 251-256.
- Nelling, E. and E. Webb. 2006. **Corporate Social Responsibility and Financial Performance: The "Virtuous Circle" Revisited** (Online).
www.fma.org/SLC/Papers/CSR_and_Financial_Performance_FMA.pdf, October 11, 2008.
- Raffournier, B. 1995. "The determinants of Voluntary financial disclosure by Swiss listed companies." **The European Accounting Review** 4 (2): 261-280.
- Ratanajongkol, S. 2006. "Corporate social reporting in Thailand." **Qualitative Research in Accounting & Management** 3 (1): 67-83.
- Richardson, A. J., M. Welker and L. R. Hutchinson. 1999. Managing capital market reactions to corporate social responsibility. **Blackwell Publishers Ltd 1999**.
- Singhvi, S.S. and H. B. Desai. 1971. "An Empirical Analysis of the Quality of Corporate Financial Disclosure." **Accounting Review** 46: 129-138.

Tsoutsoura, M. 2004. **Corporate Social Responsibility and Financial Performance in Applied Financial Project University of California at Berkeley** (Online).
www.haas.berkeley.edu/responsiblebusiness/documents/FinalPaperonCSR_PDFII.pdf,
 August 30, 2007.

Wallance, R. S. O. 1988. "Corporate Finance Reporting in Nigeria." **Accounting & Business Research** 18 (72): 352–362.

Zoysa, A. D. and H. Wijewardena. 2003. Financial Disclosure in the Corporate Annual Reports of Sri Lankan Companies. **15th Asian-Pacific Conference on International Accounting Issue**, Nov 22-25, 2003 Bangkok, Thailand.

ภาคผนวก ก
แบบประเมินการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทตามรูปแบบของ
CSR Asia Business Barometer

ลำดับที่	รายการ	คะแนน
	นโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท	
1	ความหลากหลายของคณะกรรมการและโครงสร้างของคณะกรรมการ	
2	จำนวนของคณะกรรมการอิสระและประธานอิสระ	
3	การจ่ายค่าตอบแทนของคณะกรรมการ	
4	รายงานการกำกับดูแลกิจการ	
5	นโยบายการกำกับดูแลกิจการ	
6	หลักเกณฑ์หรือนโยบายการบริหารความเสี่ยง	
7	หลักเกณฑ์หรือกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยง	
8	หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านจริยธรรมทางธุรกิจ	
9	หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม	
10	หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านทรัพยากรมนุษย์หรือบุคลากร	
11	หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านสุขภาพและความปลอดภัย	
12	หลักเกณฑ์หรือนโยบายความรับผิดชอบต่อสินค้าหรือบริการ	
13	หลักเกณฑ์หรือนโยบายด้านซัพพลายเชนหรือหุ้นส่วนทางธุรกิจ	
14	หลักเกณฑ์หรือนโยบายการต่อต้านการทุจริต	
	กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม และการสื่อสารกลยุทธ์เพื่อสังคม	
15	คณะกรรมการบริหารหรือหน่วยงานเทียบเท่าในประเด็นเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคม	
16	กลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม (แสดงอย่างชัดเจน หรือ อยู่ในคำแถลงการณ์ของประธานบริษัท)	
17	ช่องทางการติดต่อหรือชื่อของบุคคลที่สามารถติดต่อได้โดยตรงในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม	
18	รายงานความรับผิดชอบต่อสังคม (รายงานที่แยกแสดงต่างหาก หรือ อยู่ในรายงานประจำปี หรือ แสดงออนไลน์)	
19	ใช้แนวทางในการรายงาน เช่น GRI หรือ AA1000	
20	ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม	
21	ตั้งวัตถุประสงค์และเป้าหมายสำหรับตัวชี้วัดด้านสังคม	
22	การรับประกันคุณภาพของรายงาน(Report Assurance)	

ลำดับที่	รายการ	คะแนน
23	มาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคมด้วยความสมัครใจ เช่น UN Global Compact	
24	ความผูกพันและความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้เสีย	
25	สนับสนุนการรับรู้และเข้าใจในเรื่องของความรับผิดชอบต่อสังคม หรือ การฝึกอบรมเกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อสังคม	
	การตลาดและซัพพลายเชน	
26	การตรวจสอบและรับรองหรือการขึ้นทะเบียนผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต	
27	การสนับสนุน หรือ การปรับปรุง หรือ การตรวจสอบหุ้นส่วนซัพพลายเชน	
28	ความสมัครใจหรือถูกเรียกร้องในเรื่องมาตรฐานความรับผิดชอบต่อสังคม สำหรับผู้จำหน่ายปัจจัยการผลิต	
29	ระบบการบริหารจัดการด้านสุขภาพและความปลอดภัย	
30	การเปิดเผยข้อมูลที่เป็นใจความสำคัญของวัตถุประสงค์เรื่องสุขภาพและความปลอดภัย	
31	กิจกรรมที่มุ่งไปที่ลูกค้าเป็นหลัก (เช่น การติดตามสินค้า สุขภาพความปลอดภัยของลูกค้า เป็นต้น)	
32	แนวคิดในเรื่องของวงจรชีวิตของผลิตภัณฑ์ หรือ การนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ ของเหลือจากการผลิต	
	สถานที่ทำงาน และ พนักงาน	
33	นโยบายเรื่องสุขภาพของพนักงาน	
34	รายการการฝึกอบรมพนักงานด้านสุขภาพและความปลอดภัย	
35	การวางแผนล่วงหน้าสำหรับเวลาหรืองบประมาณในการฝึกอบรมพนักงาน	
36	รายการหรือนโยบายการเรียนรู้ตลอดชีวิตของพนักงาน	
37	การชี้แจงหรือนโยบายเรื่องผลตอบแทนของพนักงานทุกระดับ	
38	นโยบายค่าตอบแทนในการทำงานล่วงเวลาของพนักงาน	
39	การสำรวจความพึงพอใจของพนักงาน (ความถี่ และ ความครบถ้วนสมบูรณ์)	
40	การเปิดเผยทางสถิติถึงความแตกต่างหรือความหลากหลายของพนักงาน (เช่น เชื้อชาติ เพศ เป็นต้น)	
41	นโยบายหรือ เรื่องความแตกต่างของพนักงาน	

ลำดับที่	รายการ	คะแนน
42	คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องโอกาสที่เท่าเทียมกันของพนักงาน	
43	คำชี้แจงหรือนโยบายเรื่องสิทธิมนุษยชน	
44	กระบวนการสำหรับการร้องเรียนอย่างเป็นทางการ (เช่น รูปแบบการให้ข้อมูล)	
45	นโยบายเรื่องของเสรีภาพในการรวมกลุ่มกันของพนักงาน	
	สิ่งแวดล้อม	
46	ระบบการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (โดยแสดงตามมาตรฐานของประเทศ มาตรฐานระดับสากล หรือ มาตรฐานภายใน)	
47	การเผยแพร่ข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม	
48	ข้อมูลการใช้พลังงานหรือน้ำ	
49	ข้อมูลของเสียจากการผลิต	
50	การลดการปล่อยสารพิษ	
51	การใช้พลังงานทดแทน หรือ พลังงานน้ำ	
52	การลดของเสีย	
53	มุ่งเน้นให้ลูกค้าใส่ใจเรื่องสิ่งแวดล้อม	
	การลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม	
54	การประเมินผลกระทบจากการลงทุนในเรื่องของความสัมพันธ์กับชุมชน	
55	การกำหนดงบประมาณการลงทุนในชุมชน	
56	ทรัพยากรที่ใช้สำหรับการลงทุนในชุมชน) เช่น เงิน สิ่งของ ชั่วโมงของอาสาสมัคร)	
57	ระบบติดตามประเมินผลการลงทุนในชุมชน	
58	การกำหนดหลักเกณฑ์การลงทุนในชุมชน (เช่น เปอร์เซ็นต์ของกำไรต่อปี คน หรือจำนวนเงิน)	
59	ข้อมูลผู้มัดและข้อมูลของอาสาสมัครพนักงาน	
60	โครงการหรือการพัฒนาในระยะยาว	
61	ความผูกพันของพนักงานต่อการลงทุนในชุมชน	
62	การดำเนินการให้สอดคล้องกับ UN Millennium Development Goals หรือ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ	
รวมคะแนนทั้งหมด		

ภาคผนวก ข
การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุออกเป็นทั้งหมด 7 ส่วน ตามด้านของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้านด้วยกัน คือ ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท ด้านกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท ด้านการตลาดและซัพพลายเชน ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม และ การเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ดังนั้นผู้ศึกษาจึงแบ่งการตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุซึ่งเกี่ยวข้องกับค่าความคลาดเคลื่อน (Residual) ของทั้งหมด 7 ส่วนดังต่อไปนี้

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยข้อมูลด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

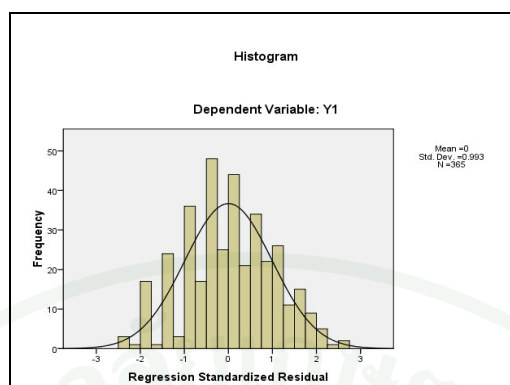
1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้ $\sum \varepsilon_i = 0$ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน $= E(\varepsilon_i) = \sum_{N} \varepsilon_i = 0 = 0$

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นจริงเสมอ

2. การแจกแจงของค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 1 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท จะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 1 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความ
รับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

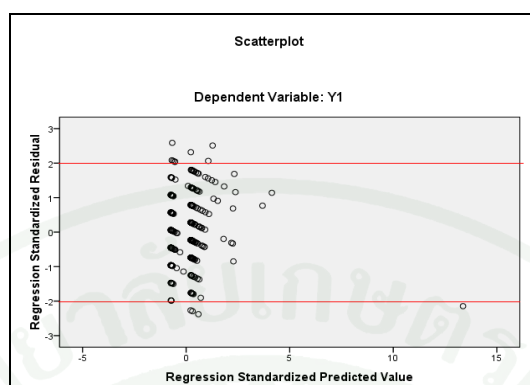
การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทตามภาพผนวกที่ 2 มีค่าเท่ากับ 1.899 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.254 ^a	.064	.062	14.143149	
2	.289 ^b	.083	.078	14.018208	1.899

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y1

ภาพผนวกที่ 2 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความ
รับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

ภาพผนวกที่ 3 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัทในภาพผนวกที่ 3 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมีค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยข้อมูลด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้

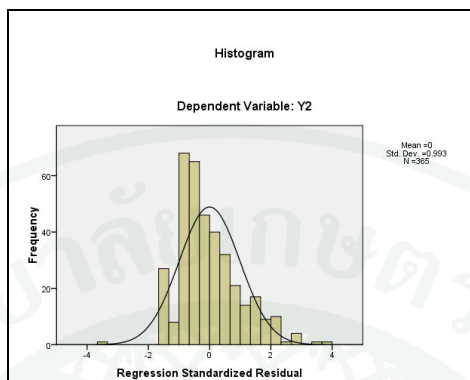
$$\sum \varepsilon_i = 0 \text{ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน} = E(\varepsilon_i) = \frac{\sum \varepsilon_i}{N} = \frac{0}{N} = 0$$

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึง เป็นจริงเสมอ

2. การแจกแจงของค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 4 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์

ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทและจะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตรจึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 4 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมและการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทตามภาพผนวกที่ 5 มีค่าเท่ากับ 1.844 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

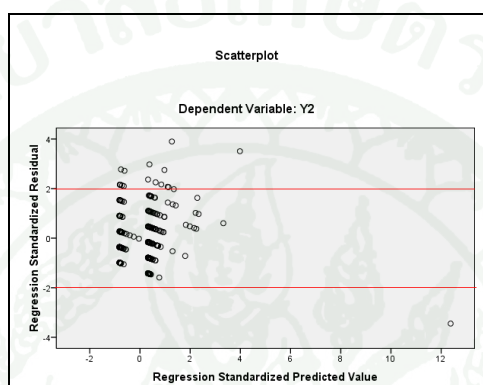
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.297 ^a	.085	.083	14.711722	
2	.354 ^a	.125	.120	14.405767	1.844

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y2

ภาพผนวกที่ 5 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในภาพผนวกที่ 6 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมี ค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 6 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านกลยุทธ์และการสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัท

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยข้อมูลด้านการตลาดและซัพพลายเชน

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

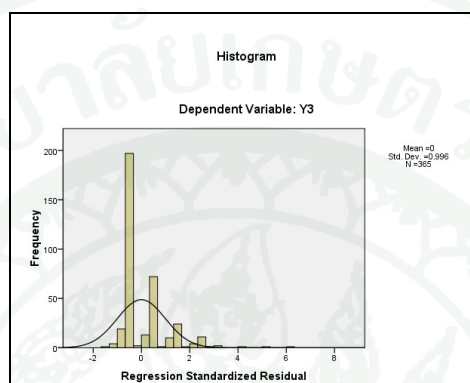
การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้

$$\sum \varepsilon_i = 0 \text{ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน} = E(\varepsilon_i) = \frac{\sum \varepsilon_i}{N} = 0 = 0$$

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึง เป็นจริงเสมอ

2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 7 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชนและ จะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 7 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชน

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชนตามภาพผนวกที่ 8 มีค่าเท่ากับ 1.799 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

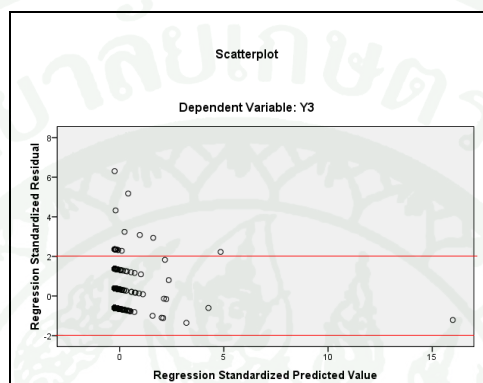
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.215 ^a	.046	.044	14.480612	1.799

a. Predictors: (Constant), X1
b. Dependent Variable: Y3

ภาพผนวกที่ 8 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านการตลาดและซัพพลายเชน

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชนในภาพผนวกที่ 9 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมีค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 9 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการตลาดและซัพพลายเชน

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยข้อมูลด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้

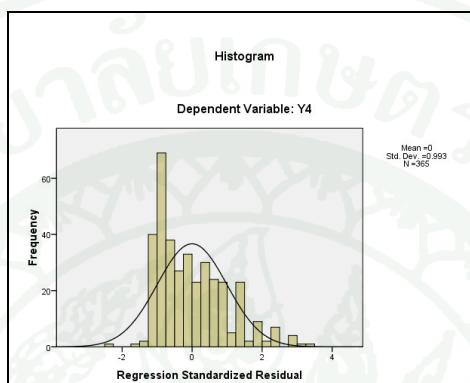
$$\sum \varepsilon_i = 0 \text{ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน} = E(\varepsilon_i) = \sum \varepsilon_i = 0 = 0$$

N N

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึงเป็นจริงเสมอ

2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 10 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงานและจะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 10 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ϵ_i และ ϵ_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ϵ_i และ ϵ_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ϵ_i และ ϵ_j เป็นอิสระกัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงานตามภาพผนวกที่ 10 มีค่าเท่ากับ 1.783 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

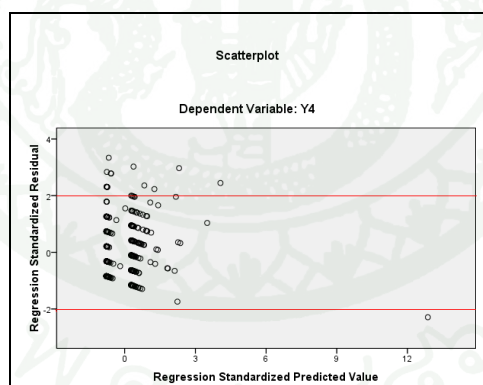
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.245 ^a	.060	.057	14.778315	
2	.287 ^a	.083	.078	14.618806	1.783

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y4

ภาพผนวกที่ 11 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ϵ_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ϵ และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงานในภาพผนวกที่ 12 พบว่า ค่า ϵ กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมี ค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 12 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

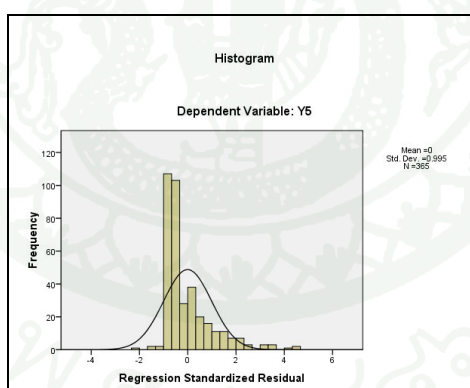
การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้

$$\sum \varepsilon_i = 0 \text{ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน} = E(\varepsilon_i) = \frac{\sum \varepsilon_i}{N} = \frac{0}{N} = 0$$

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึง เป็นจริงเสมอ

2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 13 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม จะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 13 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระ

กัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ตามภาพผนวกที่ 14 มีค่าเท่ากับ 1.994 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

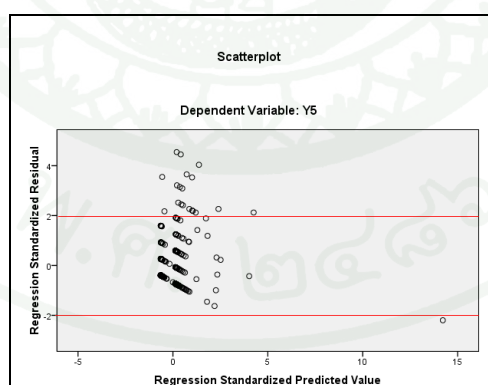
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.368 ^a	.136	.133	19.071568	
2	.399 ^a	.159	.154	18.838790	1.994

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y5

ภาพผนวกที่ 14 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อมในภาพผนวกที่ 15 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมีค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 15 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านสิ่งแวดล้อม

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชน และการพัฒนาสังคม

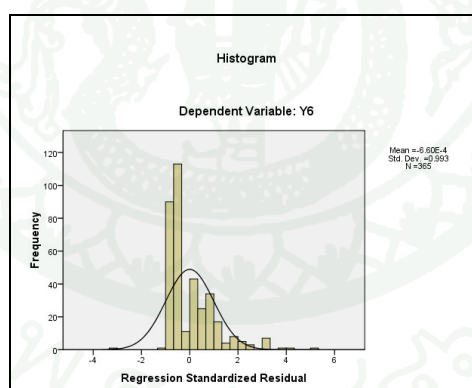
1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้ $\sum \varepsilon_i = 0$ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน $= E(\varepsilon_i) = \sum \varepsilon_i = 0 = 0$

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึง เป็นจริงเสมอ

2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 16 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม จะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 16 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระ

กัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม ตามภาพผนวกที่ 17 มีค่าเท่ากับ 1.990 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

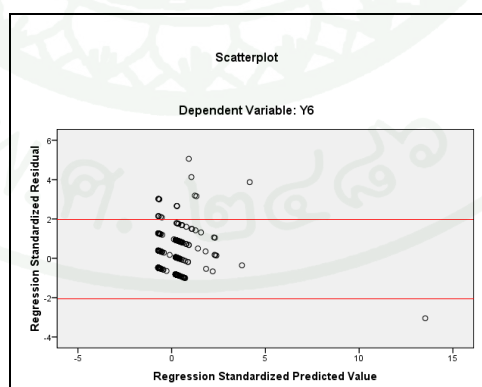
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.305 ^a	.093	.090	12.841325	
2	.344 ^b	.118	.113	12.680029	1.990

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y6

ภาพผนวกที่ 17 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคมในภาพผนวกที่ 18 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมีค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 18 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมด้านการลงทุนในชุมชนและการพัฒนาสังคม

การตรวจสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุของการเปิดเผยความรับผิดชอบต่อสังคม โดยรวม

1. ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0

การหาค่า a และ b โดยทำให้ผลบวกกำลังสองค่าความคลาดเคลื่อนมีค่าต่ำสุดจะทำให้

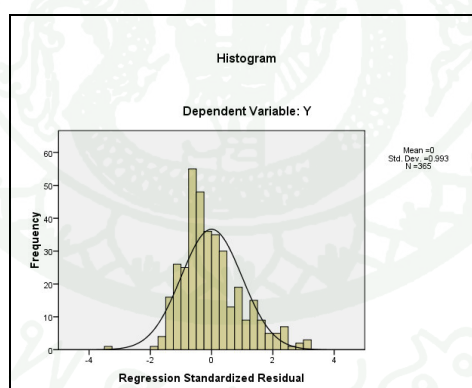
$$\sum \varepsilon_i = 0 \text{ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน } = E(\varepsilon_i) = \sum \varepsilon_i = 0 = 0$$

N N

ดังนั้นเงื่อนไขข้อนี้จึง เป็นจริงเสมอ

2. ค่าความคลาดเคลื่อนต้องมีการแจกแจงแบบปกติ

เมื่อพิจารณา Histogram ตามภาพผนวกที่ 19 ค่าความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ความถดถอยของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม จะเห็นว่าค่อนข้างสมมาตร จึงถือได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ

ภาพผนวกที่ 19 ภาพ Histogram ของค่าความคลาดเคลื่อนของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

3. ความคลาดเคลื่อนของแต่ละค่าสังเกตเป็นอิสระต่อกัน นั่นคือ ε_i และ ε_j เป็นอิสระต่อกัน

การทดสอบว่าค่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระกันหรือไม่ โดยใช้สถิติทดสอบ Durbin-Watson โดยถ้าค่า Durbin-Watson มีค่าใกล้ 2 คือ มีค่าในช่วง 1.5 ถึง 2.5 จะสรุปว่า ε_i และ ε_j เป็นอิสระ

กัน และจากการคำนวณค่า Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม ตามภาพผนวกที่ 20 มีค่าเท่ากับ 1.767 ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 1.5 ถึง 2.5 ดังนั้นจึง สรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนเป็นอิสระต่อกัน

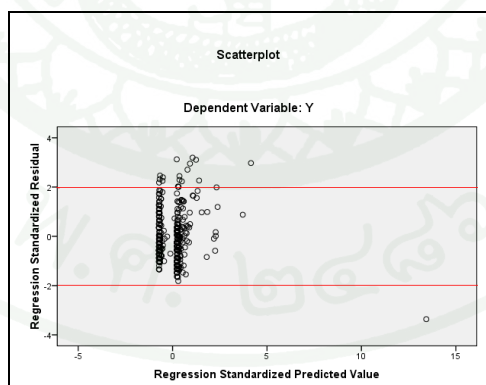
Model Summary ^a					
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Durbin-Watson
1	.375 ^a	.140	.138	10.758699	
2	.425 ^b	.180	.176	10.520538	1.767

a. Predictors: (Constant), X1
b. Predictors: (Constant), X1, X8
c. Dependent Variable: Y

ภาพผนวกที่ 20 แสดงค่าวิกฤตของค่าสถิติ Durbin-Watson ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

4. ความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อน ε_i มีค่าคงที่

เมื่อพิจารณาแผนภาพกระจายระหว่างค่า ε และ Y ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวมในภาพผนวกที่ 21 พบว่า ค่า ε กระจายอยู่รอบๆ 0 หรือมีค่าอยู่ในช่วง -2 ถึง 2 ซึ่งแสดงว่าความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนคงที่

ภาพผนวกที่ 21 Scatter plot ของดัชนีการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมโดยรวม

ตารางผนวกที่ 1 แสดงคะแนนการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมของบริษัทในแต่ละด้าน

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
1	A	10	2	3	2	0	1	17
2	AA	11	2	4	3	2	0	22
3	ADVANC	9	5	0	0	1	3	15
4	AFC	8	1	0	2	0	0	11
5	AH	6	1	2	4	0	0	13
6	AHC	8	2	3	5	0	0	18
7	AI	9	3	3	2	2	2	19
8	AIT	10	1	1	2	0	0	14
9	AJ	8	2	1	0	1	0	12
10	AKR	7	2	0	0	1	0	10
11	ALUCON	6	0	0	0	0	0	6
12	AMATA	7	3	1	2	2	1	15
13	AMC	8	2	0	2	1	0	13
14	AOT	11	2	2	3	5	3	23
15	AP	7	1	0	2	0	1	10
16	APRINT	9	4	0	2	2	0	17
17	ASCON	10	4	0	4	0	0	18
18	ASIA	5	1	0	1	0	0	7
19	ASIAN	7	0	0	0	1	0	8
20	ASIMAR	13	6	7	6	2	2	34
21	PTTAR	10	6	1	4	5	3	26
22	BAFS	12	5	2	3	0	1	22
23	BANPU	12	9	1	7	5	5	34
24	BAT-3K	8	1	0	1	1	0	11
25	BATA	6	0	0	3	0	0	9
26	BCP	12	7	1	5	5	7	30
27	BEC	10	4	1	4	2	2	21
28	BECL	9	4	2	4	3	2	22

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
29	BGH	9	2	0	0	1	0	12
30	BH	7	1	0	2	0	0	10
31	BIGC	9	2	0	3	0	2	14
32	BJC	7	5	0	3	2	2	17
33	BLAND	6	2	0	1	0	1	9
34	BLISS	7	1	0	3	0	0	11
35	BMCL	11	4	3	3	5	0	26
36	BNC	11	4	0	4	0	2	19
37	BROCK	8	1	0	0	1	0	10
38	BSBM	5	1	0	1	0	1	7
39	BTC	5	1	0	2	0	0	8
40	CAWOW	12	3	0	3	0	0	18
41	CCP	10	2	0	0	0	0	12
42	CEI	8	0	0	0	0	0	8
43	CENTEL	7	1	0	1	0	1	9
44	CFRESH	7	2	1	4	2	0	16
45	CHOTI	7	1	0	0	0	0	8
46	CI	10	2	0	0	0	0	12
47	CITY	9	0	0	1	0	0	10
48	CK	12	4	0	3	5	2	24
49	CM	9	1	2	4	3	0	19
50	CNT	7	2	0	2	0	0	11
51	CPALL	10	4	1	4	0	2	19
52	CPF	12	4	4	2	4	1	26
53	CPH	5	0	0	0	0	0	5
54	CPI	7	1	0	3	1	0	12
55	CPL	6	1	1	0	0	0	8
56	CPN	8	3	0	7	0	2	18

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
57	CSC	8	1	0	3	0	0	12
58	CSL	9	2	0	1	0	1	12
59	CSP	8	1	0	0	0	0	9
60	CSR	9	1	0	3	1	0	14
61	CTW	5	2	1	0	0	0	8
62	CVD	9	2	0	1	0	0	12
63	CWT	7	1	0	0	2	0	10
64	DCC	8	2	0	0	2	1	12
65	DCON	8	1	0	1	0	2	10
66	DELTA	6	4	1	2	3	1	16
67	DRACO	9	0	0	4	2	0	15
68	DRT	8	2	0	1	3	0	14
69	DSGT	9	1	1	0	0	0	11
70	DTAC	9	2	0	2	0	2	13
71	DTC	8	1	0	3	0	0	12
72	DTCI	7	0	0	1	0	0	8
73	EASON	7	1	0	3	0	0	11
74	EASTW	12	5	2	6	3	3	28
75	EGCO	12	6	2	6	7	6	33
76	EIC	8	3	1	4	3	0	19
77	EMC	9	1	0	2	0	0	12
78	EPCO	7	1	0	1	0	0	9
79	ERAWAN	9	4	0	0	0	3	13
80	ESTAR	10	2	0	0	0	0	12
81	EVER	5	2	0	3	0	0	10
82	EWC	6	2	0	1	0	0	9
83	F&D	6	1	1	0	0	1	8
84	FANCY	8	0	0	0	1	0	9

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
85	FE	10	3	1	2	0	2	16
86	FORTH	6	1	1	2	0	0	10
87	GC	10	2	0	0	0	2	12
88	GEN	8	2	0	2	1	1	13
89	GENCO	7	3	1	4	2	1	17
90	GFPT	7	2	0	0	0	0	9
91	GLOW	13	5	1	2	5	3	26
92	GMMM	12	5	1	5	0	2	23
93	GOLD	9	4	1	2	1	1	17
94	GRAMMY	8	3	0	0	0	2	11
95	GSTEEL	8	3	0	5	3	1	19
96	GYT	7	0	0	0	3	0	10
97	HANA	9	2	1	1	0	2	13
98	HEMRAJ	7	2	0	0	1	1	10
99	HFT	6	0	0	0	0	0	6
100	HMPRO	7	2	0	1	0	0	10
101	HTC	12	4	2	3	4	2	25
102	ICC	12	4	1	7	1	3	25
103	IEC	6	1	0	0	1	0	8
104	IFEC	7	2	1	3	3	2	16
105	IHL	9	1	0	0	0	0	10
106	INET	8	3	0	1	0	2	12
107	INOX	8	1	2	3	1	0	15
108	IRC	8	4	1	4	4	1	21
109	IRP	11	5	1	4	8	2	29
110	IRPC	8	4	1	4	3	2	20
111	IT	6	1	0	2	0	0	9
112	ITD	11	2	0	5	0	2	18

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
113	ITV	7	1	0	0	0	0	8
114	JAS	8	3	0	1	0	1	12
115	JCT	6	0	0	0	0	0	6
116	JTS	5	2	0	1	0	1	8
117	JUTHA	7	1	1	0	0	0	9
118	KC	8	1	0	3	0	0	12
119	KCE	12	5	3	6	5	1	31
120	KDH	4	0	0	2	0	0	6
121	KH	8	2	0	1	0	3	11
122	KKC	4	0	0	0	0	0	4
123	KMC	6	0	0	1	0	0	7
124	KSL	11	6	1	7	2	2	27
125	KTECH	6	1	0	0	0	0	7
126	KTP	5	1	0	0	0	0	6
127	KWC	9	3	0	3	0	0	15
128	KYE	8	1	0	4	3	0	16
129	LALIN	10	2	0	4	0	1	16
130	LANNA	9	4	0	2	0	2	15
131	LEE	11	4	3	0	1	0	19
132	LH	8	3	0	4	0	1	15
133	LIVE	10	4	0	5	0	1	19
134	LOXLEY	8	2	1	3	0	2	14
135	LPN	10	2	0	8	1	0	21
136	LRH	9	2	1	5	0	2	17
137	LST	11	2	0	4	1	3	18
138	MAJOR	8	1	0	1	0	2	10
139	MAKRO	8	3	0	2	0	2	13
140	MALEE	8	0	0	1	0	0	9

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
141	MANRIN	4	0	0	0	0	0	4
142	MATCH	9	2	1	3	0	0	15
143	MATI	10	4	1	7	0	3	22
144	MBK	10	3	2	5	4	2	24
145	M-CHAI	9	3	1	6	1	1	20
146	MCOT	9	3	1	1	0	2	14
147	MCS	8	1	0	1	0	0	10
148	MDX	6	2	0	0	1	0	9
149	MEDIAS	7	4	1	0	0	1	12
150	METCO	5	0	0	2	0	0	7
151	METRO	10	1	1	3	1	0	16
152	MFEC	10	1	0	2	0	2	13
153	MIDA	8	1	0	0	0	1	9
154	MINOR	9	7	0	0	0	4	16
155	MINT	10	6	0	1	1	3	18
156	MK	9	1	0	0	0	0	10
157	MLINK	8	1	1	0	0	0	10
158	MME	6	1	0	0	0	0	7
159	MODERN	10	2	0	4	0	2	16
160	MSC	10	2	0	6	0	1	18
161	NC	8	3	2	2	0	1	15
162	NCH	11	2	1	3	0	2	17
163	NEP	6	1	0	0	0	0	7
164	NEW	8	1	0	0	0	0	9
165	NIPPON	8	1	1	1	0	0	11
166	NMG	8	2	0	0	0	2	10
167	NNCL	8	1	0	0	2	0	11
168	NOBLE	8	2	0	2	0	1	12

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
169	N-PARK	6	2	1	2	0	0	11
170	NSM	5	0	1	0	1	0	7
171	NTV	10	1	1	2	1	1	15
172	NWR	8	0	0	2	0	0	10
173	OCC	10	3	1	4	3	3	21
174	OGC	11	5	2	3	1	0	22
175	OISHI	10	3	0	4	0	1	17
176	PA	7	0	0	0	0	0	7
177	PAE	7	1	0	1	0	0	9
178	PAF	9	4	1	3	6	2	23
179	PAP	9	2	2	4	0	1	17
180	PATKL	9	1	0	2	0	0	12
181	PATO	10	1	2	2	3	1	18
182	PB	9	2	1	5	2	1	19
183	PDI	10	5	0	4	6	4	25
184	PERM	8	1	0	0	0	0	9
185	PF	8	1	1	0	0	1	10
186	P-FCB	6	0	0	2	0	0	8
187	PG	8	1	0	0	0	0	9
188	PLE	7	1	0	0	0	0	8
189	POST	6	2	0	1	0	0	9
190	POWER	7	1	0	0	0	0	8
191	PPC	5	0	1	0	1	0	7
192	PR	10	3	0	1	0	0	14
193	PRANDA	11	5	0	2	0	1	18
194	PREB	9	1	0	3	0	0	13
195	PRECHA	9	0	0	0	0	0	9
196	PRG	6	0	1	0	0	0	7

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
197	PRIN	10	1	1	1	0	0	13
198	PRO	9	0	1	4	3	0	17
199	PS	12	3	0	3	1	2	19
200	PSAAP	6	4	0	2	0	1	12
201	PSL	8	3	1	5	6	1	23
202	PT	10	0	1	2	0	1	13
203	PTL	10	1	0	1	1	0	13
204	PTT	12	4	3	5	7	3	31
205	PTTCH	13	6	3	9	2	2	33
206	PTTEP	11	4	0	2	3	3	20
207	Q-CON	8	1	0	0	0	0	9
208	QH	4	2	0	3	0	0	9
209	RAIMON	8	1	0	1	2	1	12
210	RAM	9	1	0	0	0	0	10
211	RANCH	12	4	1	4	0	1	21
212	RASA	9	2	1	2	0	1	14
213	RATCH	11	6	2	3	4	5	26
214	RCI	5	2	1	2	0	0	10
215	RCL	7	2	0	4	1	0	14
216	RICH	10	1	0	0	1	0	12
217	ROBINS	8	5	0	1	0	1	14
218	ROCK	8	1	3	3	2	0	17
219	ROH	5	1	1	1	0	0	8
220	ROJNA	8	2	1	1	0	1	12
221	RPC	9	2	0	3	3	1	17
222	RS	8	5	0	1	0	4	14
223	S & J	6	5	3	4	3	1	21
224	S&P	7	1	0	2	0	1	10

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
225	SAFARI	9	1	0	4	0	0	14
226	SAICO	8	1	3	0	0	0	12
227	SAM	6	0	0	0	0	0	6
228	SAMART	9	2	0	2	1	2	14
229	SAMCO	7	2	0	2	0	0	11
230	SAMTEL	12	3	0	6	1	1	22
231	SAT	9	4	0	1	0	3	14
232	SATTEL	10	3	2	3	0	0	18
233	SAUCE	9	1	1	4	3	1	18
234	SAWANG	9	1	0	1	0	0	11
235	SC	8	2	1	2	0	1	13
236	SCC	6	2	0	0	6	0	14
237	SCCC	12	3	0	3	3	3	21
238	SCG	7	0	0	1	8	0	16
239	SEAFCO	8	2	0	0	0	1	10
240	SE-ED	9	4	0	5	3	1	21
241	SF	7	0	0	0	0	0	7
242	SFP	7	2	1	0	0	1	10
243	SH	8	0	0	0	0	0	8
244	SHANG	8	2	1	4	1	0	16
245	SHIN	14	5	4	2	1	3	26
246	SIAM	6	0	0	0	0	0	6
247	SIM	10	5	1	6	2	1	24
248	SINGER	6	2	1	1	0	2	10
249	SINGHA	7	1	0	0	0	0	8
250	SIRI	6	1	0	0	0	0	7
251	SIS	7	2	0	2	1	2	12
252	SITHAI	10	0	0	3	1	0	14

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
253	SKR	10	4	3	1	1	4	19
254	SMC	8	1	0	1	1	1	11
255	SMIT	5	0	1	0	0	0	6
256	SMM	7	1	0	0	0	0	8
257	SNC	10	1	0	2	1	0	14
258	SOLAR	9	4	1	2	2	0	18
259	SORKON	5	2	0	1	1	0	9
260	SPACK	7	0	0	0	0	0	7
261	SPALI	10	2	1	2	0	1	15
262	SPC	8	3	0	4	0	3	15
263	SPG	7	0	1	4	1	0	13
264	SPI	12	5	0	3	4	1	24
265	SPORT	4	0	0	0	0	0	4
266	SPPT	6	0	2	1	1	0	10
267	SPSU	5	1	2	2	1	3	11
268	SSC	11	3	3	5	3	0	25
269	SSF	10	1	2	3	0	0	16
270	SSI	10	6	6	3	7	3	32
271	SSSC	6	0	0	0	0	0	6
272	SST	9	2	2	2	1	1	16
273	STA	6	1	0	0	0	0	7
274	STANLY	9	2	0	1	2	1	14
275	STEC	6	2	0	0	0	0	8
276	STPI	6	1	0	1	0	0	8
277	STRD	8	1	0	0	0	0	9
278	SUC	11	1	0	0	2	2	14
279	SUPER	5	1	0	0	1	0	7
280	SUSCO	7	1	0	1	0	0	9

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
281	SVH	10	3	0	0	0	2	13
282	SVI	9	1	1	4	1	1	16
283	SVOA	8	3	0	3	4	1	18
284	SYNTEC	12	3	5	6	1	1	27
285	TAF	7	2	1	0	3	0	13
286	TASCO	12	3	2	8	4	0	29
287	TBSP	11	2	0	0	1	2	14
288	TC	9	0	3	3	0	0	15
289	TCB	11	4	0	2	4	2	21
290	TCC	8	2	0	0	0	0	10
291	TCCC	7	3	0	2	0	1	12
292	TCJ	7	1	0	0	0	0	8
293	TCMC	8	1	0	0	1	0	10
294	TCOAT	5	0	1	0	0	0	6
295	TCP	5	1	1	1	0	0	8
296	TEAM	8	1	0	0	1	0	10
297	TF	7	3	2	3	0	1	15
298	TFD	11	3	2	6	1	4	23
299	TFI	10	2	1	0	1	2	14
300	TGCI	7	1	0	0	0	0	8
301	THAI	12	5	4	6	3	2	30
302	THIP	9	1	0	0	2	0	12
303	THL	10	0	0	1	2	0	13
304	TICON	6	2	0	0	0	0	8
305	TIPCO	13	6	3	1	2	4	25
306	TKS	9	1	1	2	3	0	16
307	TKT	8	1	2	3	1	0	15
308	TLUXE	9	1	3	1	0	0	14

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
309	TMD	7	1	1	2	1	0	12
310	TMT	8	2	0	0	0	0	10
311	TNL	11	3	0	6	0	4	20
312	TNPC	7	1	0	0	0	0	8
313	TOG	9	0	0	4	1	0	14
314	TONHUA	7	0	0	0	0	0	7
315	TOP	12	5	1	4	6	2	28
316	TOPP	7	2	1	2	1	0	13
317	TPA	7	2	0	4	0	1	13
318	TPC	11	3	2	1	6	3	23
319	TPCORP	11	3	2	4	0	1	20
320	TPIPL	12	5	1	6	8	2	32
321	TPP	6	0	1	2	0	0	9
322	TR	8	3	2	1	2	2	16
323	TRAF	6	1	0	2	0	0	9
324	TRS	5	1	0	0	1	0	7
325	TRU	8	3	1	2	2	1	16
326	TRUBB	5	0	0	0	0	0	5
327	TSC	7	2	0	3	0	0	12
328	TSTE	5	2	0	3	1	0	11
329	TSTH	8	3	1	4	2	1	18
330	TT&T	9	4	0	5	2	0	20
331	TTA	9	2	0	3	0	0	14
332	TTI	6	1	2	0	0	0	9
333	TTL	7	0	0	0	0	0	7
334	TTTM	6	0	0	0	0	0	6
335	TUCC	8	0	0	1	0	0	9
336	TUF	8	3	2	4	0	1	17

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
337	TVO	11	4	1	1	1	1	18
338	TWFP	10	3	0	4	0	0	17
339	TWZ	6	0	2	2	0	0	10
340	TYCN	8	1	0	0	0	0	9
341	TYM	9	1	0	1	1	0	12
342	TYONG	8	3	0	3	0	1	14
343	UTC	8	0	0	4	2	0	14
344	UFM	5	0	1	0	1	0	7
345	UMI	9	2	2	3	2	2	18
346	UNIQ	8	2	0	1	0	0	11
347	UP	8	1	2	4	2	0	17
348	UPF	7	0	0	0	0	0	7
349	UPOIC	8	3	0	1	0	2	12
350	UST	11	5	1	0	2	1	19
351	UT	5	0	0	0	0	0	5
352	UTP	4	0	0	0	0	0	4
353	UV	9	2	1	1	0	0	13
354	UVAN	7	1	0	0	3	1	11
355	VARO	5	0	0	0	0	0	5
356	VIBHA	10	2	0	5	2	0	19
357	VNG	7	0	0	3	0	0	10
358	VNT	12	4	2	5	1	2	24
359	WACOAL	11	5	2	5	2	4	25
360	WG	10	3	0	0	0	0	13
361	WIN	7	0	0	3	0	0	10
362	WORK	9	2	1	3	0	2	15
363	YCI	6	1	0	0	1	0	8

ตารางผนวกที่ 1 (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อหลักทรัพย์	ด้านที่ 1	ด้านที่ 2	ด้านที่ 3	ด้านที่ 4	ด้านที่ 5	ด้านที่ 6	รวม
364	YNP	8	1	1	0	1	1	11
365	TRUE	9	4	0	7	0	1	20

หมายเหตุ: ด้านที่ 1 หมายถึง ด้านนโยบายและแนวปฏิบัติของบริษัท

ด้านที่ 2 หมายถึง ด้านกลยุทธ์ และ การสื่อสารกลยุทธ์ความรับผิดชอบต่อสังคม

ด้านที่ 3 หมายถึง ด้านการตลาดและซัพพลายเชน

ด้านที่ 4 หมายถึง ด้านสถานที่ทำงานและพนักงาน

ด้านที่ 5 หมายถึง ด้านสิ่งแวดล้อม

ด้านที่ 6 หมายถึง ด้านการลงทุนในชุมชน และ การพัฒนาสังคม

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวพัชรี สาสะกุล
วัน เดือน ปี ที่เกิด	วันที่ 1 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2527
สถานที่เกิด	จังหวัดพิจิตร
ประวัติการศึกษา	บัญชีบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักบัญชีบริหาร
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	บริษัท เคซีเอ ดอยแท็ก ดริลลิ่ง (ประเทศไทย) จำกัด

